204.10.A.30

CENTRALE V. E. II

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE V. E. II
204
10 A
30
ROMA

204 · 10 · A · 30

£ 200

Non posseduta

1818
F. J. A. R.

K. 1.

STIMVLVS
DIVINI AMORIS
SANCTI
BONAVENTVRÆ.

Domus Professae
Societatis Jesu

BRIXIAE,
Apud Vincentium Sabbium. 1599.
Superiorum permiſſu.

Ad pium Lectorem.

LIBELLVM Sancti Bonauenturæ, qui ſtimulus diuini amoris inſcribitur, impreſſimus, quem cum nomen authoris extollat, noſtrum non erit laudare. Quanta autem in eo ſit virtus, & efficacia animum flamma diuini amoris accendendi, ſciunt qui eius lectione experiuntur ſe talì igne caleſcere. Ferunt illi ſub cinere prunas, ſub leui tegumento, manna lateſcere; faciliq; ac iucunda manuductione ad profunda cordis, ad paſſionis Domini intima, ad ſupernæ beatitudinis excelſa dulci, & amaro planctu legentis animum amore, & feruore compellere. Et dum

lac paruulis prebet, adultis ſolidum cibum miniſtrat, perfectisq́; ſapientiam loquitur. illam inquam, de qua gloriatur Apoſtolus; Nibil, inquiens, me arbitror ſcire inter vos, niſi Chriſtum, & hunc crucifixum. Si hæc ſapis pie lector, auide leges, ſin minus, lege, & ſapies. Utinam ego ſaperem, & intelligerem, vel ſaltem intelligerem, vt ſaperem.

TABV-

TABVLA PARTIVM ET CAPITVLORVM

Stimuli Diuini Amoris.

LIBER iſte, qui Stimulus Amoris in Dulciſſimum, & pijſſimum IESVM Saluatorem noſtrum non incongrue poteſt dici: in tres diuiditur partes.

In quarum prima, de CHRISTI glorioſiſſima paſſione agitur: videlicet: quomodo homo ipſam paſſionem meditari debet: & quàm ſit vtilis eius meditatio: & qualiter, & quàm libenter homo conuerti debet ad compatiendum Domino IESV crucifixo: & alia plura, quæ circa ipſam paſſionem conſiderari poſſunt.

In ſecunda vero parte, de his, quę ad contemplationem diſpoſitiua ſunt, tractatur: videlicet: qualiter homo poſſit amplius proficere, & magis Deo placere: qualiterq́ ordinatus eſſe debeat ad Deum, ad ſe, & ad proximum: & alia plura, quæ ad ipſam contemplationem diſpoſitiua, & inductiua ſunt.

Tertia vero, & vltima parte, de ipſa contemplationis quiete proſequitur: videlicet: quæ

ſunt, quæ inducunt hominem ad contemplationis quietem: & quàm glorioſiſſimum ſit, ſe mutare in Deum: qualiterq́; homo mutetur in Deum: & alia plura, quę ad ipſius contemplationis quietem peruenire volentibus perutilia, ac neceſſaria ſunt.

Qui vult habere ſaporem amoris in his, quæ ſequuntur: debet cum humilitate, & amore maieſtatem, & dignitatem Dei admirari: quantam humilitatem, & paſſionem, propter charitatem, pro nobis moriendo, in cruce ſuſtinuit, meditari, & ruminare cum amore: & cum ardentiſſimo deſiderio petitiones, quæ ibi continentur, ſibi petere: & pro certo proficere in CHRISTI amore.

CAPITVLA PRIMÆ Partis.

QVomodo homo debet libenter CHRISTI paſſionem meditari: & quàm ſit vtilis eius meditatio. Capitulum primum.

Qualiter debet homo niti ad compatiendum CHRISTO crucifixo. Cap. II.

Meditatio in Paraſceue de dolore, quem tunc Beata Virgo Maria habuit. Cap. III.

Quod circa paſſionem Domini ſex ſunt conſideranda. Cap. IIII.

Quod

Quod paſſio Domini adaptatur quatuor affectibus animi. Cap. V.
Quod paſſio Domini adaptatur virtutibus: & primo de fide: & poſt de alijs. Cap. VI.
De quatuor virtutibus Cardinalibus. Cap. VII.
De ſeptemplici aſcenſu contemplationis in paſſione ſecundum ſeptiformem gratiam Spiritusſancti. Cap. VIII.
Quod CHRISTVS in ſua paſſione beatitudines octo perfecte habuit. Cap. IX.
Quod in Cruce apparent xij. fructus Spiritus: quos enumerat Apoſtolus ad Gal. Cap. X.
Quod in Cruce ſpeculari poſſumus pulcherrimum exemplar decem mandatorum Decalogi. Cap. XI.
Quod à paſſione omnia Sacramenta Eccleſiaſtica trahunt virtutem: & quòd ſine ea impoſſibile eſt intelligere Sacrã Scripturã. Cap XII.
Quomodo in beata Domini paſſione relucet omnium Angelicarum Hierarchiarum officium. Capitulum XIII.
Quomodo etiam ibi relucet ſumma Dei potentia, ſumma eius ſapientia, & ſumma clementia: & circa hoc quadam excitatiua. Cap. XIIII.
Quomodo in paſſione Domini excitetur, & inflammetur cor hominis ad ſeptem opera miſericordia. Cap. XV.
Oratio valde deuota circa paſſionem Domini. Capitulum XVI.

CAPITVLA SECVNDAE Partis.

ORATIO ad Dominum IESVM.

Qualiter homo poſſit amplius proficere, & magis Deo placere. Cap. I.

Qualiter homo ad amorem Dei ſe debet excitare, & quantũ poteſt, cor ſuum ignire. Cap. II.

Oratio ad prædicta impetranda.

Qualiter homo debet Deo libenter dare cor ſuum. Cap. III.

Qualiter homo ordinet cogitationes ſuas: ita ꝙ Deum habeat ſemper in corde. Cap. IIII.

Qualiter homo ad operandum, plus in Deo ferueat. Cap. V.

Qualiter homo ſe perfecte odiat, vt Deum perfecte diligat. Cap. VI.

Qualiter homo debet in omni actione frui contemplatione. Cap. VII.

Quoddam delectabile, & allectiuum Cap. VIII.

Quod ſit homo bene ordinatus in cogitatione, locutione, & operatione. Cap. IX.

De ordinatione ad proximum. Cap. X.

Qualiter zelator animarum ſe ordinare, & habere debet. Cap. XI.

Quod anima debet affici tantum amore CHRISTI, terrenorum vilitate cõtẽpta. Ca. XII.

Deſcriptio beatitudinis. Cap. XIII.

Oratio

Oratio valde deuota. Cap. XIIII.
Quædam notabilia. Cap. XV.
Quædam alia notabilia. Cap. XVI.
Qualiter ſe debeat habere ſacerdos, cum ad corpus CHRISTI *venit.* Cap. XVII.
Petitio ad excitandum in amorem dulciſſimi IESV. Cap. XVIII.

CAPITVLA TERTIÆ Partis.

QVAE ſunt, quæ inducunt hominem ad contemplationis quietem. Capitulum primum.
Quàm glorioſum ſit, ſe mutare in Deũ. Cap. II.
Quod mirabile eſt, guſtantem ſemel Deum, poſſe ab eo amplius ſeparari. Cap. III.
Quod homo in breui poteſt eſſe perfectus. C. IIII.
Quomodo anima inebriatur in contemplatione a creatore ſuo. Cap. V.
Quod homo ante raptum diuerſimode inebriatur. Cap. VI.
Quod contemplatiuus debet gaudere de bonis proximi: & ſi non fecerit: tria mala comittet. Capitulum. VII.
Quod contemplatiuus non iudicet alios propter defectus in ipſis apparentes. Cap. VIII.
Quod contemplatiuus non reputet alios impares ſibi. Cap. IX.

Contra ſuperbos, & de ſe præſumentes. Cap. X.
De paucitate bene obedientium. Cap. XI.
Quod vtiles ſint tentationes ſeruis Dei. Ca. XII.
Quod tentationes de prędeſtinatione reprimi debent. Cap. XIII.
Queſtio carnis ad Deum Patrem de CHRISTO. Cap. XIIII.
Patris reſponſio. Cap. XV.
Meditatio ſuper Aue Maria. Cap. XVI.
Meditatio humilis, ac expoſitio ſuper Orationem Dominicam. Cap. XVII.
Sequuntur alię duæ breues expoſitiones ſuper Orationem Dominicam. Cap. XVIII.
Meditatio ſuper Salue Regina. Cap. XIX.
De ſtatu beatorum in cœleſti Hieruſalem. Capitulum XX.

PROOE-

PROOEMIVM

S. BONAVENTVRAE IN STIMVLVM DIVINI AMORIS.

AD TE Domine leuaui animam meam: Deus meus, in te confido: non erubeſcam. Confiſus de tua liberaliſſima pietate, allectus mira ſuauiſſimi amoris, & odoris tui ſuauitate, attractus indiſſolubili vinculo tuæ ardentiſſimæ charitatis, Ad te, qui habitas in cœlis, leuaui oculos meos: ſplendore Solis iuſtitiæ illuſtratus, claritatis tuæ lumine prouocatus, auidiſſime requirens ſpecioſiſſimum decorem amantiſſimi vultus tui. Solicitant me intima, quæ tibi in me placita habeas. Quid autem mihi indigno ſeruo acceptabilius, quàm ſcire qualiter tanto Domino valeam famulari? Ad tuum igitur amoré erectus, amici prece inductus, zelo interno coactus, qualiter quiſ-

que te ſtudioſe quęrere debeat: qualiter inuenire valeat: qualiter poſſit ad te accedere: & ſtrictis tenere amplexibus: quibuſdam meditationibus declarare præſumam. In quibus etſi diuerſæ chordæ tanguntur, ad vnum tamen redactæ, puris auribus faciunt melodiam. Quamuis enim diuerſæ, & plurimæ materiæ in diuerſis capitulis deſcribantur: tamen inde nihil reſonat, niſi perfectio animi ad diuinum amorem. Si aliquid aliud inueneris pie lector: legitime corrigas, & non rodas: quia malitia non eſt in cauſa, ſed ſimplicitas. diuerſum namque modum inuenies in eis: vt diuerſitate modi, & materiæ, lectoris faſtidium temperetur: & eius anima ad cœleſtia cautius eleuetur varijs illuſtrata radijs, cibis refecta diuerſis, multipliciq; varietate allecta. Tu autem mi frater Ioannes de Ordine Fratrum Minorum, qui Euchariſtius appellaris: accipe munuſculum, quod à me indigno ſæpe tua humilitas poſtulauit: nec irrideas meam ignorantiam: ſed potius mihi, paruulo balbutienti, & infantilibus artubus geſtienti, ſicut pia mater arride. ſcio namque quòd ſimplicitatem diligas: & fercula etiam ruſticana ſapide quodam famelico appetitu deguſtes. inſatiabile eſt enim deſiderium tuum: &

auide

auide apprehendis oblata. Aperi ergo os tuum: & tibi quamuis rudia, incorpora infraſcripta. ipſa enim præſeruatiua ſunt, & conſeruatiua humidi radicalis: quia ea de ligno vitæ ſuſcepi. Caue ergo, ne lignum ſcientiæ retrahat te ab hoc eſu: & nudus apparere verearis coram Deo: inſipidaque tibi ſapida, & ſapida inſipida videantur. Hic vero modum orandi, viuendi, & meditandi inueniet vir deuotus. in iſtis iuſtus ab infimis eripitur: ad intima tollitur: & ad ſumma erigitur cum dulcore. Qui ergo voluerit vſq; ad perfectum creſcere: legat, & impleat quæ ſcribam, gratia Crucifixi irrigante.

STIMVLI DIVINI AMORIS PARS PRIMA.

Quomodo debet homo libenter ***CHRISTI*** *paſſionem meditari. Cap. I.*

CVRRITE gentes vndique: & miremini erga vos charitatem Dei, & erga ipſum cæcitatem, & malitiam veſtram. Si enim Dei filias voluit inſeparabiliter coniungi naturæ Humanæ quanto magis anima veſtra deberet ſibi inſeparabiliter copulari? Si enim Dei Filius voluit tanto charitatis feruore ſic viliſſimos cineres ſibi vnire: quanto auidius deberet vnuſquiſque ad recipiendum ipſum deuotiſſime cor ſuum aperire? Quæ veſania animæ: quòd hoc negligit: & po-

& potius vult ſtercoribus adhærere? Non enim aſſumpſit Filius Dei carnem, vt homo carni adhæreat: ſed ſicut ipſe in carne exiſtens, carnem afflixit: & carnalia contempſit: & anima eius ſemper Deo Patri adhęſit: ſic homo carnem mortificet: & ſemper ſe erigat ad diuina. O mirabilis cæcitas hominis: qui, cum ex anima, & carne conſiſtat: & anima ſine comparatione melior ſit, & nobilior ipſa carne: totum tamen tempus expendit in prouiſione carnis, ſiue in his, quæ caro requirit: & animam ſuam negligit, ac ſi nihil eſſet: nec ipſam paſcere, nec ipſam nutrire, nec in ſummo quietare ſtudet Creatore: cum tamen hoc leuius, ſuauius, delectabilius, & facilius ſine comparatione valeat impetrari? Vbique ſe enim offert homini Deus: & aliud pretium, niſi memoriam mortis filij ſui non requirit. Corporalia autem ſemper fugiunt: nec etiam cum omni ſolicitudine, & labore ac anxietate poſſunt plene ab aliquo poſſideri in hoc Mundo. niſi forte dicamus, quòd plene omnia poſſidet, qui plene omnia contemnit. Sed (quod mirabile eſt) hoc ſibi facit anima, à carne aliquantulum inclinata, non tamen coacta. Nam voluntarie ſubdit ſe carni: & carnis beneplacita nititur adimplere: &

re: &

re: & Deo ſuo ſe ſubdere, cum omni exhortatione, beneficiorum collatione, & interna inſpiratione contemnit: & in proprio bono, ideſt, in propria vtilitate, non vult Dei voluntatem facere. Certe, ſi anima non eſſet peior omni animali: Deum, cui ſimilis eſt, deberet ſuper omnia diligere, & de cæteris non curare. Si ergo ò anima carnem diligis: nullam carnem, niſi carnem CHRISTI ames. Hæc enim pro tua, & totius humani generis ſalute eſt ſuper aram crucis oblata. Cuius paſſionem in corde rumines quotidie. Huius enim paſſionis CHRISTI meditatio continua mentem eleuabit: quid agendum, quid meditandum, quidque ſciendum, & ſentiendum ſit, indicabit: te deinde ad ardua inflammabit: teq; vilificari, & contemni, & affligi, faciet affectare: & tam in cogitatione, quàm in locutione, ac etiam operatione regulabit: O paſſio deſiderabilis, ò mors admirabilis. Quid mirabilius, quàm quòd mors viuificet: vulnera ſanent: ſanguis album faciat, & mundet intima: nimius dolor nimium dulcorem inducat: aperitio lateris, cordi coniungat? Sed adhuc mirari non ceſſes: quia Sol obſcuratus plus ſolito illuminat: ignis extinctus magis inflammat: paſſio ignominioſa glorificat.

Sed

Sed vere mirabile eſt: quòd CHRISTVS in cruce ſitiens inebriat: nudus exiſtens, virtutum veſtimentis ornat: ſed & eius manus ligno conclauatæ nos ſoluunt: pedes confoſsi nos currere faciunt: emittens ſpiritum, vitam inſpirat: in ligno decedens, ad cœleſtia vocat. O paſſio amabilis, & mirabilis: quæ ſuum meditatorem alienat: & non ſolum reddit angelicum, ſed diuinum. Nam per meditationem commorans in CHRISTI tormentis, etiam ſeipſum non videt: ſemper intuetur dominum ſuum paſſum: vult ſecum crucem baiulare: & pro ipſo leuiſſime omne bonum & malum vult portare: & ipſum in corde portat, cœlum & terram pugillo tenentem. Vult ſecum ſpinis coronari: & ipſe ſpe gloriæ coronatur. Vult ſecum in ligno ſine veſtimentis frigeſcere: & nimio amoris ardore accenditur. Vult ſecum acetum guſtare: & vino inenarrabilis dulcedinis potatur. Vult ſecum in cruce exiſtens ſibi illudi: & ipſe ab angelis honoratur: & à Beata Virgine in filium adoptatur: ſecum volens triſtari, lætatur: ſecum volens affligi, conſolatur, & nimium iucundatur. Cum CHRISTO vult in cruce pendere: & eum dulciſſime CHRISTVS amplexatur. Secum

vult faciem, mortis pauore perfuſam inclinare: & eius caput CHRISTVS eleuans, ſuauiſſime oſculatur. O mors amabilis, ò mors delectabilis. O cur crucis illius loco non fui: vt CHRISTVS fuiſſet manibus meis, & pedibus conclauatus? Certe illi Ioſeph ab Arimathæa dixiſſem, non auferas IESVM à me: ſed me ſecum ſepelias in ſepulchro: Non enim volo amplius ab ipſo ſeparari. Sed ſi hoc modo facere non poſſum corpore: ſaltem hoc volo mente. Bonum eſt enim ſecum eſſe: & in ipſo volo tria tabernacula facere: vnum in manibus: vnum in pedibus: & aliud continuum in latere: vbi volo quieſcere, dormire, vigilare, bibere, comedere, legere, adorare, & omnia mea negotia pertractare. Ibi loquar ad cor eius: & ab ipſo, quod voluero, impetrabo. Sic faciens, dulciſſimæ matris veſtigia ſequar: cuius animam, paſſionis filij gladius pertranſiuit. ſecure decætero ipſam alloquar vulneratus: & ipſam ad quod voluero, inclinabo. Et non ſolum apparebo cum filio ſuo crucifixus: ſed ad præſepe rediens, ibi cum eo iacebo paruulus: vt ibidem cum ſuo filio ſuis vberibus merear ablactari. Miſcebo igitur lac matris cum ſanguine filij: & mihi faciam vnam dulciſſi-

mam

mam potionem. O amantiſſima vulnera domini noſtri IESV CHRISTI. Nam cum in ea quadam vice oculis ſubintrarem apertis: ipſi oculi ſanguine ſunt repleti: ſicq; nihil aliud videns, cępi ingredi, manu palpans, donec perueni ad intima viſcera charitatis ſuæ: quibus poſt vndiq; circumplexus, reuerti nequiui. Ideoq; ibi inhabito: & quibus veſcitur cibis, veſcor: ac ibi inebrior ſuo potu. Ibi tanta abundo dulcedine: vt tibi non valeam nec ſciam enarrare. Et qui prius fuerat pro peccatoribus in vtero Virginali: nunc dignatur me ſeruum ſuũ intra viſcera ſua comportate. Sed multum timeo, ne veniat partus eius: & ab illis delitijs excidam, quibus fruor. Sed certe, ſi me pepererit: debebit ſicut mater me lactare vberibus: leuare manibus: portare brachijs: oſculari labijs: fouere gremio. Aut certe quid faciam ſcio. Quantumcunq; me pariat: ſcio ꝙ ſemper ſua vulnera ſunt aperta: & per ea in eius vterum, iterum introibo: & hoc toties replicabo, quouſq; ero ſibi inſeparabiliter conglobatus. O cęcitas filiorum Adæ: qui per hæc vulnera in CHRISTVM neſciunt introire. Supra ſuas vires laborãt in vanum: & aperta ſunt hoſtia ad quietem. An ignoratis, ꝙ CHRISTVS eſt gaudium beatorum? Cur ergo tardatis per ſui cor-

poris foramina in illud gaudium introire? Quomodo inſanitis? beatitudo angelorum patet: & circunſtantia, & paries eius confracta eſt: & vos introire negligitis? An forſan expectatis quòd prius reſoluatur corpus veſtrum:non credentes quòd in CHRISTO in præſenti anima valeat quietari. Sed crede mihi, ò homo: quia ſi in ipſum per hæc anguſta foramina intrare volueris: non ſolum anima, ſed etiam quietem, ac dulcedinem mirabilem inueniet corpus tuum: & quod carnale eſt, & ad carnalia tendit:ex illo vulnerum introitu fiet adeo ſpirituale, vt cæterás,præter eas, quas ibi ſentit, delitias, reputes eſſe nihil. immo fortaſſe aliquando anima, propter aliquam obedientiam, vel vtilitatem, dictabit eſſe recedendum: & caro allecta illa dulcedine, dicet, ibi eſſe immorandum. Et ſi ita accidit de corpore: quanta credis animam frui dulcedine: quæ per illa foramina coniungitur cordi CHRISTI? Certe exprimere tibi nequeo: ſed experire: & ſcies. Ecce aperta eſt apotheca,omnibus aromatibus plena, & medicinalibus opulenta.per vulnerum ergo feneſtras intra: & accipe medicinam ſanatiuam, reſtauratiuam, præſeruatiuam, & conſeruatiuam. Ibi quaſcunque volueris ſpecies, accipe. Ibi quęcunque delicata ap-

petieris electuaria, ſume. Si etiam ſuauiſſimis vnguentis volueris deliniri: per illa intrare vulnera non poſtponas. Ecce aperta eſt ianua Paradiſi: & per lanceam militis, gladius verſatilis eſt amotus. Ecce lignum vitæ, tam in ramis, quam in ſtipite perforatum: in quibus foraminibus niſi pedes, ideſt, affectus poſueris, non poteris capere fructus eius. Ecce apertus eſt theſaurus diuinæ ſapientiæ, & charitatis æternæ. Intra ergo per vulnerum aperturam: & cum cognitione magnas delitias obtinebis. O quam beata lancea, & beati claui, qui apertionem huiuſmodi facere meruerunt. O ſi fuiſſem loco illius lanceæ: exire de CHRISTI latere noluiſſem: ſed dixiſſem. Hæc requies mea in ſeculum ſeculi: hic habitabo, quoniam elegi eam. O ſtulti, & tardi corde, qui ad poſſidendum aliquod vanum, per incerta foramina introitis: & inde etiam exire multoties non poteſtis: ſed ad poſſidendum Dei filium, ſummum bonum, candorem & ſplendorem æternum, per apertas vulnerum ianuas non introitis. O anima ad imaginem Dei facta, quomodo potes amplius te continere? Ecce ſponſus tuus dulciſſimus pro te vulneratus, iam factus glorioſus, te cupit amplecti,

& tibi dulciſſima elargiri oſcula: & ad ipſum negligis feſtinare. Nam præ nimio amore aperuit ſibi latus: vt tibi tribuat cor ſuum: ſibi etiam voluit pedes, & manus perforari: vt, cum ad ipſum perueneris: ſic tuæ manus intrent in ſuas, ac pedes tui in ſuos: vt ſibi inſeparabiliter coniungaris. Obſecro ſecundum Apoſtolum, omnia proba: hoc experiri coneris: &, ſi ibi bonum tibi videtur: inde amplius ne diſcedas: & non dubito, ꝙ, ſi fueris expertus: omnia præter ipſum, amaritudinem reputabis. Velles libenter tunc tibi illa vulnerum hoſtia, poſtquam intraueris, obſerari: vt inde exire amplius non valeres: & admiraberis tuam, & aliorum ſuper hoc habitam cæcitatem. Gaudebis nihilominus de tanta dulcedine, quam tu ſenties: & intantum etiam inflammabitur cor tuum: vt quaſi nitens anima de corpore exire velit: & materialiter in CHRISTI vulneribus habitare: & inebriabitur anima à tanta dulcedine, & feruore: quod vix poteris eã ad aliud inclinare. O vulnera, corda ſaxea vulnerantia, & mentes congelatas inflammantia, & pectora adamantina liquefacientia præ amore. O certe vita, dulcedo, & ſpes noſtra. Si enim per meditationem iſtius paſſionis ad illam perueneris dulcedinem, de qua dixi: vel etiam ad maio-

rem:

rem : attende ne velis ipſam paſſionem meditari propter aliquam dulcedinem temporalem : ſed vt tui Creatoris beneficium recognoſcens, in eius accendaris amorem : Et hæc debet ſemper eſſe tua continua oratio.

Oratio deuotiſſima.

DOmine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, propter tuam largitatem, & Filij tui, qui pro me ſuſtinuit paſſionem, & mortem: & Matris eius excellentiſſimam ſanctitatem, atque Beati Franciſci, & omnium ſanctorum merita, concede mihi peccatori, & omni tuo beneficio indigno : vt te ſolum diligam:tuo amore ſemper ſitiam:beneficium paſſionis continue in corde habeam: meam miſeriam recognoſcam: & ab omnibus conculcari, & contemni cupiam : nihil me contriſtet, niſi culpa. Amen.

Qualiter debet homo niti ad compatiendum CHRISTO crucifixo. Cap. II.

AD compatiendum Domino IESV CHRISTO crucifixo, primo ſtudeas, quantum potes, te vnire illi per feruentem amorem. Nam quanto feruentius diliges eum:

tanto magis ſuæ compatieris paſſioni: & quanto plus ei compatieris, tanto plus erga eum tuus accendetur affectus. Vnde ſic mutuo ſe augebunt dilectio & compaſſio, donec venias ad perfectum: niſi hoc remanſerit propter aliquam tuam miſeriam. Et præcipue ſtudeas abijcere omnem præſumptionem, diffidentiam, & negligentiam. Debet enim homo tam nobile opus aggredi humiliter, confidenter, & inſtanter, & cum quanta poteſt munditia cordis. Et quamuis homo videatur ſibi indignus, & nequam: nihilominus non deſiſtat: quia ipſe pro peccatoribus crucifixus eſt.

Primo igitur ſic ſibi vniaris amore: vt cor tuum iam ſibi, non tibi videatur coniunctum. Quomodo enim tunc non ſenties eius vulnera? aut quas paſſiones habebit, quæ non pungant cor tuum? Studeas ergo, quantum potes, vt cor tuum intret in ipſum totaliter: & te extra ipſum reputes eſſe nihil: & de te extra ipſum, tanquam de nihilo curabis. Tota cura tua vertatur ad præſens circa dominum tuum paſſum. Nam eius eſt, quidquid es: nec debes alteri de te quicquam exhibere. Si ergo tranſlatus in ipſum ſic fueris: non poſſum credere, quin eius vulneribus vulnereris: & perfundaris eius contumelijs, illuſionibus, & opprobrijs.

Tunc quantam iucunditatem, & dulcedinem aſſequeris, dominus per ſuam miſericordiam te faciat experiri. Male enim ſcirem hoc tibi calamo declarare. Et ſi hæc tibi nimis alta videntur: neç ad hęc bene pertingere potes, ſicut velles: potes te adhuc exercere modo alio groſſiori ſubſequenti. Debes enim cogitare: quantam paſſionem ſuſtineres: ſi excoriareris, ſicut beatus Bartholomæus: vel aſſareris, vt Beatus Laurentius: aut vſque ad oſſa carnes tuæ morſibus ferinis lacerarentur: alias etiam cogita pœnas, quas volueris, & paſſiones, & cum ita iſta cogitando ſuper te, conceperis quendam horrorem nimiæ paſſionis: tunc cogita: quòd dominus noſter IESVS CHRISTVS pro te viliſſimo peccatore multo grauiores, & intenſiores ſuſtinuit in cruce dolores, quam tu ſuſtineres in paſſionibus ſupradictis. Tunc ergo rumina in corde tuo: quantam ſuſtinuit anguſtiam, & afflictionem: & quantus amor ad hoc ipſum induxit: & ſic meditando afficiatur cor tuum illis doloribus, quantum poteſt: & quaſi illos ſuſtineres, amariſſimis lachrymis perfundaris: nec dubium, quin in dulcedinem maximam conuertantur. Et ſi adhuc hoc tibi non valet: materialiter experire.

Facias

Facias tibi vnum bonum flagellum non multum afflictiuum, & non nimis leue: & in abſcondito egregie te flagella, non parcens corpori, donec fuerit bene perfuſum dolore. Et tunc, cum illos ſenties dolores: ad CHRISTVM paſſum dirige cogitatum tuum: & meditare: quòd dulcis dilectus ſponſus tuus, amor tuus, deſiderium animæ tuæ, angelorum ſolatium, beatorum præmium, dominus IESVS CHRISTVS pro te, viliſſimo ſtercore, voluit in ſuo corpore quaſi ſine comparatione ſuſtinere multo intenſiores dolores. Et non dubites, quòd vltimum iſtud remedium multum valet: quia per paſſiones addiſcit homo compati patienti. Ad hæc omnia addas orationem: vt quaſi continue depreceris dominum IESVM CHRISTVM: vt ſuis vulneribus mentem tuam vulneret: & vt per ipſas paſſiones & vulnera, à ſua largitate impetres, quod intendis. Et ſi hæc omnia non valent tibi, propter duriciem cordis tui: te tanquam ſtercus abhorrens, plores amare: & dicas. Vſquequo cordis mei nequitia præualebit aduerſus IESVM dominum meum paſſum? cuius vulnera vicerunt diaboli poteſtatem: ſuperauerunt primi parentis veneficia: confregerunt portas Inferni: & aperuerunt portas

paradiſi? & intantum abundat malitia cordis mei, vt non deuincatur à tam excellentiſſima bonitate? Quid ergo me nequius? & quid maius malitia cordis mei? Hei mihi: quid faciam: qui nimium infirmus, à paſſione domini mei IESV CHRISTI nequeo recipere medicinam? Non ceſſent oculi mei à ploratu, donec lachrymarum abundantia demolliat duritiam cordis mei. Heu heu, quo ibo à ſpiritu tuo? Quid faciam: ex quo animæ meæ vitam neſcio inuenire: & erga me ſummam diffuſionem diuinæ clementiæ non valeo deguſtare? Sedebo in ſterquilinio: & mentis meæ ſaniem teſta radam: affligam me de cætero: nec aliquatenus mihi parcam, donec in afflictione inueniam dominum meum afflictum. Mirum eſt certe: quomodo homo habet patientiam in ſeipſo, videns tantam nequitiam cordis ſui, & non doleat. O cor peſſimum, immo diabolicum, vſquequo reſiſtes largitati immenſæ? Quare magis delectaris in vulneribus peccati, quam in vulneribus IESV CHRISTI? Quare magis compateris paruæ puncturæ pedis tui, quam grauiſſimæ morti domini tui, & intenſiſſimo dolori capitis ſui, vitæ animæ tuæ CHRISTI? Vbi maior imbecillitas, & inſania? O homo, nonne tibi videtur,

detur, quòd illum plus diligis, cui plus compateris in dolore? nunquid ergo non plus diligis pedem tuum, quam dominum tuum? quia ſcilicet iſti pedi plus compateris in parua afflictione: & in illum, quaſi cor tuum, tendis: quam illi, ſcilicet domino Deo tuo, in maxima anguſtia & dolore: & parum, aut nihil inclinatur cor tuum ad ipſum? O cæcitas immenſa. O ſerpentibus deteriores: qui in afflictione, compatiendo capiti, totum corpus ſuum exponunt flagello. Sed certe videtur quòd tanquam membra putrida iam ſumus exciſi à capite noſtro IESV: quia ipſo vulnerato, eius vulnera non ſentimus. Heu heu domine mi, quare me feciſti, ſi non debeo tibi eſſe coniunctus? aut, ſi tibi ſum coniunctus, quare non ſum tecum pariter vulneratus? Pro me domine, pro me vulneratus es, non pro te: & tu vulnera portas, non ego. Quid eſt hoc? Ego debeo eſſe ſubiectum vulnerum, & non tu: quia ego ſum, qui peccaui: ego, qui inique egi. ſed tu, qui es innocens ouis, quid feciſti? Vertantur obſecro vulnera hæc in me, & in domum patris mei. Redde nobis domine, redde vulnera noſtra: ne tu, qui innocens es, nocens appareas, retinens vulnera aliena: aut ſaltem tecum vulnera corda

noſtra.

noſtra. En mori volo, niſi vulneres mentem meam. Abhorreo videre cor meum non vulneratum, cum videam te Saluatorem ſic pro me viliſſimo cruci affixum. Aut ergo domine IESV me tecum conuulnera: aut certe da mihi licentiā tranſuerberandi me ipſum materiali gladio. Nolo enim domine ſine vulnere viuere: quia te video vulneratum. Si hæc omnia non valuerint tibi: tam nobiliſſimo beneficio es indignus: & de cætero non reputes te hominem, ſed beſtiam: & cum feris ſit habitatio tua: quia indignus es conſortio aliorum. Forte tamen, ſi multum te humiliaueris: ille, qui reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ: reſpiciet humilitatem animæ tuæ: & dabit tibi cor nouum: vt cognoſcas dominum Deum tuum paſſum. Sed quando domine IESV, quando hoc erit? Differre domine mors mihi eſt: & ſi multum expectaueris, forte deſiderio liqueſiam: & poſtea in liquido vulnera permanentia imprimi non valebunt. Nam anima mea domine incipit iam languere: & quaſi ad nihilum redigor, deſiderans tuis vulneribus conſolari. O domine IESV, vbi eſt ſapientia tua? An ignoras, quòd melius eſt, te habere creaturam tuam

vul-

vulneratam, quam ad nihilum redactam? Non ergo me quæſo differas vulnerâre: ne multa dilatione amittas, quem tuo preciofo ſanguine redemiſti. Curre curre domine IESV, curre, & me vulnera: quia fortaſſe nihil de me inuenies, ſi expectas. Sed hei mihi: quam vilis factus ſum: quia videtur etiam, quòd Deus, qui inimicos diligit, me odiat. Nunquid ergo pluſquam inimicus factus ſum? Nam vt inimicos redimeret, voluit letaliter vulnerari: & ego deficio: & non videtur curare. Non enim peto, vt pro me amplius vulneretur: ſed vt mihi quaſi iam mortuo applicet ſua vulnera, & reuiuiſcam. Domine IESV ferrum, tuam creaturam inſenſibilem, voluiſti tuum corpus vulnerando intrare: & me tuam creaturam rationalem intrare per iam facta vulnera non permittis? Quid eſt hoc? Nunquid cor meum eſt durius, & vilius omni ferro? An cogitas, quòd crudelius eſt? Sed mea crudelitas non tibi oberit, ſi intrauero: cum amodo ſis impaſſibilis. Quantumcunque enim intrem per tua vulnera, & diſcurram: & tuas carnes comedam prę amore: ſemper impaſſibilis permanebis: & meus ſatiabitur appetitus:

ita

ita tamen, quòd amplius incendatur. Sed quid vociferabor amplius? Tardas, & non venis: & iam laſſatus deſiderio, incipio inſanire. Amor regit, & non ratio: & curro cum impetu, quocunque me volueris inclinare. Nam qui me vident, derident: & quod tuo amore ſim ebrius, non cognoſcunt. Dicunt enim, quid iſte inſanus vociferatur in plateis? Et quantum ſit deſiderium, non aduertunt. Ignorant, quòd amor tuus intenſus impedit vſum ſenſus: & quòd qui te feruenter quærit: ſeipſum, & omnia derelinquit: & qui te quærit puro corde: ſic parum de extrinſecis curat, vt etiam quid faciat, multoties non aduertat. Veni domine, bone I E S V, & noli amplius tardare: ne præ nimio deſiderio fiam ſimpliciter ſine ſenſu. Sed forſitam hoc requiris: vt, cum ab omnibus fuero abſtractus, purus intrem per vulnera tua glorioſa: quibus tunc plenarie vulneres amantem. Tunc clamabo: & dicam. Hei hei mihi domine mi I E S V: quomodo te video crudeliter vulneratum, quanto dolore te video aggrauatum? Quis mihi hoc tribuat: vt pro te moriar dulciſſime domine I E S V? Te videre viuere in tanto dolore, ſuſtinere non poſſum: te

aſpicere horreo ſupra modum. Te etiam liberari, mors mihi eſſet: & ideo anguſtiæ ſunt mihi vndiq;: & quid eligam ignoro: niſi tecum pariter crucifigi. Tuas anguſtias conſiderans, in me ipſo deficio: & iã exanimis efficior præ dolore, & ira: ꝙ pro me ſuſtines tanta mala. Quid feciſti domine? quare pro me viliſſimo aſcendiſti in crucẽ? Et quid ſum ego viliſſimus vermis, putredo deteſtabilis. pro quo tu dominus omnium debeas ſic affligi: cum tu ſis Sapientia Patris? Quare talem commutationem feciſti, vt dares vitam pro morte, veritatem pro vanitate, gratiam pro malitia, gloriam pro miſeria? Quis, quare hoc tu potens feceris, poterit cogitare, vel indicare? Nimia fuit dilectio tua: & in hoc apparuit abyſſus tuæ immenſæ pietatis. Non enim in te video cauſam mortis, niſi ſuperabundantiam charitatis. Nonne melius erat bone I E S V, vt non eſſem, quam vt factus te occiderem? Et cur carnes meas non lacero præ dolore? aut quomodo me omnis creatura non occidit: qui fui occaſio tuæ mortis? Nonne mirabile videtur: me cogitare, te tam nobiliſſimum & benigniſſimum dominum pro me tam viliſſimo mortuum, & non ſtatim de-

ficere

ficere præ nimia triſtitia? Et quomodo, ſi non eſſet tuæ contrarium voluntati, me materiali gladio non occido præ dolore, qui fui occaſio tuæ mortis? Cum patientia ergo magna me debeo ſuſtinere: ſicut ſuſtinerem, cum aliquem inimicum meum coram oculis meis video,quem toto corde occidere affectarem: quamuis non auderem aliqua ratione. Nonne, & hoc nequiſſimum eſt: quòd poſt tam admirabile, & fructuoſum tuæ paſsionis beneficium, non ceſſo peccare in conſpectu oculorum tuorum: ac ſi tua paſsio nihil eſſet? Te mihi dediſti: & te renuo: tenebras effugaſti: & ipſas incurro: Mundum abieciſti: & ipſum eligo. An non vides patientiſſime domine IESV, quod ſemper nitor facere tuæ contrarium voluntati: & in facie tibi reſiſto aperte? Si dicis: nolo vt hoc facias: dico: volo. ſi dicis: volo vt hoc fiat: dico: nolo. Scio te dominum meum, ſummum bonum eſſe: & nihil ego ſum: & ad te, ac ſi nihil eſſes, non aſpicio: ſed conuerto cordis, & corporis mei faciem ad ea, quæ vana ſunt: & aliquando ad ea, quæ incongruum eſt nominare: & ſic eis cor meum amoris vinculo colligatur, vt ad te, cuius eſt, nequeat eleuari. & hoc certe deteſtabilis abuſio eſt. Sed nunquid bone do-

mine IESV voluiſti pro me fruſtra mori:qui quem ſic care emiſti, pro nihilo perdidiſti? Me tecum occidas,& pariter tranſfigas: ne à te valeam amplius ſeparari: & tecum poſſim viuere in æternum. Amen.

Oratio Deuotiſſima.

DOmine Ieſu CHRISTE cor meũ tuis vulneribus ſaucia: & tuo ſanguine inebria mentem meam. vt quocunq; me vertam,ſemper te videam crucifixum:quicquid aſpexero, in tuo ſanguine mihi appareat rubricatum: vt ſic in te totus tẽdens, nihil præter te valeam inuenire: nihil niſi tua vulnera valeam intueri. Hæc mihi conſolatio, tecum mi domine vulnerari:hęc intima ſit mihi affectio: ſub te aliquid nõ meditari. Non quieſcat cor meũ bone IESV, donec inueniat te centrum ſuum.Ibi cubet: ibi ſuum terminet appetitum. Amen.

Meditatio compaſſiua in Paraſceue, doloris, quem tunc habuit beata Virgo Maria.
Cap. III.

STABAT iuxta crucem Ieſu, mater eius. O domina mea, vbi ſtabas? Nunquid tantum iuxta crucem? Immo certe in cruce cum filio ibi crucifixa eras ſecum. Sed hoc diſtat:

quia

quia ipſe in corpore : tu autem in corde. Necnon & eius vulnera per corpus eius diſperſa, ſunt in tuo corde vnita. Ibi domina lanceatum eſt cor tuum : ibi ſpinis coronatum : ibi illuſum, exprobratum, & contume lijs plenum, aceto & felle potatum. O domina, cur iuiſti immolari pro nobis? Nunquid non ſufficiebat filij paſſio nobis, niſi crucifigeretur, & mater? O cor amoris, cur conuerſum es in globum doloris? Aſpicio domina cor tuum : & id non cor : ſed myrrham, abſynthium, & fel video. Quæro matrem Dei : & ecce inuenio ſputa, flagella, & vulnera : quia tota conuerſa es in iſta. O amaritudine plena, quid feciſti? Cur vas ſanctitatis, feciſti vas pœnalitatis? O domina, quare non es ſolitaria in camera tua? Quare iuiſti ad Caluariæ locum? Non eſt tua conſuetudo domina, ad talia ſpectacula properare? Cur te non retinuit pudor muliebris? cur te non retinuit horror facinoris? Cur te non retinuit verecundia virginitatis? Cur te non retinuit loci turpitudo, multitudo vulgi, deteſtatio mali? Cur te non retinuit clamoris vehementia, ſtultorum veſania, dęmoniacorum caterua? Hæc non conſideraſti domina : quia cor tuũ alienatum totum præ dolore, nõ erat in te, ſed in afflictione filij, & in vulneribus vnici,

& in morte dilecti. Non conſiderabat cor tuum vulgus, ſed vulnus: non preſſuram, ſed fixuram: non clamorem, ſed liuorem: non horrorem, ſed dolorem. Reuertere domina ad locum priſtinum: ne cum percuſſione paſtoris te etiam amittamus: vt non vna hora vtriuſq; priuemur regimine. Non eſt conſuetudo domina, mulieres tali morte condemnari: nec etiam contra te domina ſententia eſt promulgata. Sed, vt puto, audire hæc non potes: quia amaritudine repleta es: totum cor tuum verſum eſt domina circa filij tui paſſionem. O mira res: tota es in vulneribus CHRISTI: totus CHRISTVS crucifixus eſt in intimis viſceribus cordis tui. Quomodo eſt hoc: ꝙ continens ſit in contento? O homo, vulnera cor tuum, ſi vis hanc intelligere quæſtionem: aperi cor tuum clauis, & lancea: & vita ſubintrabit. Non enim intrabit Sol iuſtitiæ in cor clauſum. Sed ò vulnera domina, vulnera corda noſtra: & in cordibus noſtris tuam, & filij tui renoua paſſionem. Cor tuum vulneratum coniunge cordi noſtro: vt tecum tuis vulneribus pariter vulneremur. Cur hoc tuum cor ſaltem domina non habeo: vt quocunq; pergam, ſemper tuo filio videam te confixam? O domina, ſi non vis mihi dare tuum filium crucifixum,

ſixum, nec cor tuum vulneratum: ſaltem quæſo, mihi tribue fillj tui vulnera, contumeliasq́;, & illuſiones, ac opprobria, & illa, quæ in te ſentis. Quæ enim mater eſt, quæ, ſi poſſet, & à ſe, & à ſuo filio non auferret paſsiones, & in ſuo poneret ſeruo? Aut, ſi ſic inebriata es iſtis, ꝙ nec ea vis à tuo corde, nec a tuo filio ſeparare: ſaltem domina illis ignominijs, & vulneribus indigniſsimũ me coniunge: vt tibi, & filio tuo ſolatium ſit, habere ſocium pœnarum. O quàm beatus eſſem, ſi poſſem vobis ſaltem in vulneribus ſociari. Nam quid eſt maius hodie domina, quam habere cor iunctum cordi tuo, & filij tui corpori perforato? Nonne cor tuum plenum eſt gratiæ illius? Et ſi apertum eſt, gratia illa non decurrit in cor ſibi iunctum? Et ſi filius tuus gloria beatorum eſt: quomodo, ſi perforatum eſt corpus eius, non emanat illius dulcedo gloriæ in cor ſibi iunctũ? Certe non intelligo aliter poſſe eſſe. Sed timeo ne ſimus aliquando longe, & credamus eſſe prope. O domina, quare mihi quod peto, non tribuis? Si te offendi: pro iuſtitia cor meum vulnera. Si tibi ſeruiui: nunc pro mercede peto vulnera. Et vbi eſt domina, vbi eſt pietas tua? vbi eſt immenſa clemẽtia tua? Quare facta eſt mihi crudelis, quæ ſemper fuiſti benigna? Quare facta es mihi

amara, quæ ſemper fuiſti dulcis, & pia? Quare facta es mihi auara, quæ ſemper fuiſti liberalis, & larga? Non peto a te domina, ſolem, neque ſydera: ſed peto vulnera. Quid eſt hoc, quod ſic de iſtis vulneribus es auara? Aut à me domina vitam aufferas corporalem: aut cor meum vulnera. Verecundum enim, & opprobrioſum eſt mihi, videre dominum meum IESVM vulneratum, & te conuulneratam dominam: & me ſeruum viliſſimum pertranſire illæſum. Certe ſcio quid faciam: vel tibi ſine intermiſſione, cum clamore, & lachrymis, tuis pedibus prouolutus poſtulabo, proclamabo, & ero nimium importunus. Aut hæc mihi tribues: aut, ſi me percuſſeris, vt recedam: tamen ſtabo: & tua ſuſtinebo flagella, donec ero vndique vulneratus. nec aliud à te, niſi vulnera peto. Si autem ſine percuſſione blandiri volueris: perſeuerabo conſtans: & tua recipiam blandimenta: & ipſæ blanditiæ cor meum vulnerabunt amore. Si autem nec feceris quicquam, nec dixeris: tunc cor meum vulnerabitur triſtitia, & dolore: & ſic ſine vulnere non recedam.

Circa paſſionem Domini ſex eſſe conſideranda. Cap. IIII.

CIRCA paſſionem domini IESV, ſic poteſt homo ſe habere: vt conſideret eam, Primo ad imitandum, Secundo ad compatiendũ, Tertio ad admirandum, Quarto ad exultandum, Quinto ad reſoluendũ, Sexto ad quieſcendum. Primo igitur eam conſideret ad imitandum. hæc enim eſt ſumma, & perfectiſſima Chriſtiani imitatio: hæc eſt ſumma, & perfectiſſima vita, imitando CHRISTVM: hæc eſt ſumma, & perfecta religio, & religioſa perfectio: hęc eſt regula, & exemplar perfectionis omnis vitæ, & virtutis: ſcilicet CHRISTVM imitari in paſſione, & morte. Sit ergo regula noſtra viuendi, paſſio Saluatoris: & tanto amplius in hoc conſolemur, quanto amplius CHRISTO conformamur: & tanto amplius deſolemur, quanto ab hoc exemplari, & regula amplius elongamur. Semper ergo, quantum in nobis eſt, velimus ab omnibus conculcari, deijci, vilipendi, illudi, perſequi, flagellari, & in diuinis obſequijs ab omnibus exprobrari. Simus nudi cum eo

nudo: & nihil penitus cupiamus habere: immò habere aliquid, ſit nobis grauiſſima pœna, & dolor immenſus: nihil autem habere, plena exultatio. Abhorreamus dulcia & delectabilia deguſtare: & potius velimus vilibus & amaris cibari: & deſideremus, quòd quælibet cibaria felleum nobis potius quam melleum ferant ſaporem: quia ipſe CHRISTVS felle & aceto fuit potatus. Et vt breuiter dicam: conſideremus: quæ pro nobis ſuſtinuit: qualiter in paſſionibus ſe habuit: & nos pro modulo noſtro, quantum poſſumus, conformemus eidem. Secundo deberet eam homo conſiderare ad compatiendum. Debemus enim conſiderare ipſius flagella, illuſiones, & opprobria: & in corde noſtro ruminare, & imaginari, quanta ibi fuit deiectio, & contemptus erga dominum noſtrum IESVM CHRISTVM: quantus dolor, quanta ve afflictio in corde, & corpore, & ratione paſſionis, & compaſſionis pro peccatis noſtris fuit. Conſideremus ergo: quanta tunc amaritudine repletus erat, angelorum dulcedo: quantumque aggrauabat eum, non tantum pœnæ illatio, & noſtra ingratitudo, ſed & aſſiſtentis matris afflictio, quam ſic diligebat: & quaſi deficere præ compaſſionis dolore videbat. Ibi filius crucifigebatur cum matre: & propter

mutuã & intẽſam dilectionem, ex compaſſione mutua erat nimia afflictio vtriuſque: & maxime cum pro inuicem paterentur. Sciebat mater quòd filius patiebatur pro ipſa, ſicut pro reliquis redimendis: ſciebat filius, & certiſſime ſcrutabatur, ꝙ ſuus gladius ex compaſſione, matris animam pertranſibat. Vnde paſſio filij erat paſſio matris. Eia ergo Chriſtiane, hæc verte & conuerte in corde tuo: & totum cor tuum reple cõuitijs illis, & pœnis: videns dominum tuum, & ſponſum tuum pro te talia ſuſtinere. Si enim ei per amorem bene vnitus fueris: tunc compatieris eidem. Si autem non ſentis dolorem capitis: quomodo es vnum cum ipſo? Et ſi plus compatiendum eſt capiti, quàm cęteris membris: ſic magis ſine comparatione ſibi compati debemus plus, quàm quantumcunque dilecto filio, vel amico: immo pluſquam tibi ipſi: ſi omnia prædicta patereris. Nunc ergo chariſſimi, felle, & abſinthio atque myrrha inebriemur: & ſolum eius vulnera ſentiamus: transfigant cordis noſtri intima, eius conuitia, flagella, & vulnera: nec in nobis ſit, quod non perfundatur compaſſionis dolore, & affligatur intenſe.

Tertio, conſideremus eam ad admirandũ. Si enim cõſideremus, quis, quę, pro quibus paſſus eſt: multum mirari debemus. Quis: ſcili-

ſcilicet,filius Dei verus,ſumme potens, ſapiens,& bonus: & ſimpliciter quicquid nobilitatis ei attribueris, nihil eſt adhuc, reſpectu magnitudinis ſuæ. Omnia quantuncunque bona ſint, & magna: ſunt ſicut quædam fauilla, immo quædam vanitas in comparatione ipſius. Sed quæ paſſus eſt? peregrinationem,fugas, ſitim, famem, calorem, frigus, tentationes, horrores, perſecutiones, obſeruationes,ſputa,opprobria, vincula, flagella, illuſiones, & dolores, plagas,& vulnera. conſpuitur enim gloria: condemnatur iuſtitia: iudex iudicatur: crimine carens inculpatur: innocens infamatur: Deus blaſphematur: CHRISTVS conculcatur: occiditur vita: obſcuratur Sol: Luna denigratur: ſydera diſperguntur, & hæc omnia tolerat patienter, vt agnus: cum ſolo nutu omnem creaturam demergere poſſet in profundum Inferni. Sed pro quibus hæc patitur? Pro nequiſſimis mancipijs: pro ſceleratiſſimis inimicis: immo pro diabolicis viris, & per imitationem, diaboli filijs: pro contemptoribus Diuinæ Maieſtatis, & diuinæ bonitati ingratis. Ergo talis & tantus, talia & tanta, pro tam viliſſimis & abiectiſſimis paſſus eſt. Sed à quibus? a ſpecialiter prædilectis, & alijs prælectis: quibus omnem benignitatem oſtendit: à viliſſimis maximus:

ximus: à ſtultis ſapientiſſimus: quia Dei vir tus, & Dei Sapientia: ab impijs ſumme pius: à ſanie fœtidiſſima ſplendor ęternus. In his ergo omnibus in diuinæ benignitatis, & largitatis admirationem eleuemur.

Quarto, conſideremus eam, ad exultandum. Exultare in ea debemus de redemptione humana, reſtauratione angelica, & diuina clementia. De redemptione humana ſine dubio nimis gaudere debemus, facta per CHRISTI paſſionem, & mortem. Quis quæſo non exultet & gaudeat: cum cernit ſe ipſum per hanc beatiſſimam paſſionem liberatum à damnatione æterna, à culpæ ignominia, à poteſtate diabolica? Sed quis non exultet in immenſum: cum cernit, Deum in tantum ipſum diligere, vt tantæ vilitati, & pœnalitati ſubiecerit ſemetipſum pro eo? Non quòd gaudeat de eius vilitate & paſſione dico: ſed de eius effectu, affectusq; & amoris manifeſtatione. Quis princeps in regno vel imperio alicuius imperatoris vel regis, cernens tantum à rege vel imperatore ſe diligi, vt paratus eſſet mori pro ipſo, non gauderet, & exultaret? Quantomagis nos viliſſimi homines, & nefandiſſimi peccatores, & ſerui, gaudere debemus, & exultare, cum videmus, Regem regum, & dominum dominantium, & creatorem noſtrum IESVM

nos

nos ita continue diligere, vt immolauerit ſeipſum pro nobis in tam turpi & viliſſima morte? Deberemus etiam ſuperextolli immenſa exultatione. Plus enim ſine comparatione me diligit, quàm ego meipſum. Gaudeamus etiam, & exultemus: quòd per CHRISTI paſſionem reſtaurata eſt angelica ruina. Magna iucunditas debet nobis eſſe: cum videmus, per CHRISTI mortem tam nobile collegium reparari de nobis: vt fiat vnum ouile & vnus paſtor: & ſimus vnum in vno. In hoc enim debet tota cœleſtis curia, & etiam militans Eccleſia gratulari. O certe amabilis & venerabilis paſſio ſalutaris: quæ ſic diſiuncta coniungis: & tam ſequeſtrata conglutinas, & vnis firmiſſime inſimul: ſtringisque vinculo conſummati amoris, & felicitate gaudij ſempiterni. Præcipue autem gaudere & exultare debemus cernentes in ſupradictis omnibus ſummam clementiam Domini, Deique noſtri IESV CHRISTI. Hæc puto ſummam eſſe gloriam bonorum, tam hominum, quam etiam angelorum: quanto intimius & profundius contemplantur clementiam, & beneuolentiam Dei, & immenſitatem bonitatis eius, & hoc debet eſſe cuiuſlibet contemplantis exultatio medullaris. Sed vbi quæſo magis

appa-

apparet diffuſio bonitatis diuinæ, & benigniſſimæ clementiæ dulciſſimi, & amantiſſimi Dei & Domini noſtri IESV CHRISTI, quam in paſſione ſua? vbi talia, tanta, tam turpia & grauia ſuſtinere voluit, pro inimico ſuo liberando & glorificando, pro vanitate quadam, digna morte ęterna. In iſtud gaudium intret homo: & reficiatur magnificentia benignitatis diuinæ. Accedat homo ad cor altum: & in corde ſuo exaltetur excellentiſſima, & inenarrabilis clementia CHRISTI paſſi. Quinto etiam conſideremus beatiſſimam CHRISTI paſſionem ad cordium noſtrorum reſolutionem, & etiam perfectam transformationem in ipſum. Quod fit, quando homo non ſolum imitatur, compatitur, admiratur, & exultat: ſed etiam totus homo conuertitur in eum: ſcilicet: dominum noſtrum IESVM CHRISTVM crucifixum: vt iam quaſi vbique & ſemper crucifixus ſibi occurrat. immo tunc ille vere in ipſum reſoluitur homo: quando exiens ex ſe, & ſuperpoſitus vniuerſis, immo ſuper ſe abſtractus ab omnibus, totus eſt conuerſus in dominum ſuum paſſum: vt nihil videat, aut ſentiat intra ſeipſum, niſi CHRISTVM crucifixum, illuſum, exprobratum, & paſſum pro nobis. Sexto conſideremus eandem

dem

dem viliſſimam CHRISTI paſſionem, ad quietem dulcoris interni. quod fit, quando reſolutus homo, vt dixi, ſitibundus eandem paſſionem ruminare non ceſſat: & intrans ſecundum poſſe ſuum, illum paſſionis theſaurum, humiliter & deuote liqueſcit amore deuoto: & feruida deuotione, vel dilectione deficit à ſe, & requieſcit in CHRISTO crucifixo. Sed quanto ei plus inhæret, & appodiat: tanto amplius deuotiſſimo amore in ſe deficit, & liqueſcit: & quanto plus deficit à ſe, amore & deuotione: tanto amplius eidem dilecto pro ſe mortuo inhæret, & plus requieſcit in eo. Et ſic mutuo ſe augent adhæſio amoris, & deuotio: donec tota ſponſa abſorbeatur ab illo camino ignito amoris paſſionis dilecti. Sic in amplexibus ſponſi ſoporata quieſcit: qui clamat, & dicit. Adiuro vos filiæ Hieruſalem: ne euigiletis, neque ſuſcitare faciatis dilectam, donec ipſa velit. Sic ergo circa paſſionem Domini debet eſſe imitatio ad purgationem mentis, & dilectionem: compaſſio ad vnionem, & amorem: admiratio ad mentis eleuationem: gaudium & exultatio ad cordis dilatationem: reſolutio ad perfectam conformationem: quies & pauſatio ad deuotionis compoſitionem.

Qualiter paſſio Domini adaptatur quatuor affectibus animi. Cap. V.

SED necdum ruminare ceſſemus CHRISTI glorioſiſſimam paſſionem: vt per eam dirigamur in omni bona affectione, virtute, ſapientia, cogitatione, locutione, & operatione. Sed primo de quattuor affectibus animi videamus: qui ſunt gaudium, dolor, ſpes, & timor. In hac autem beatiſſima paſſione datur nobiliſſimi gaudij materia, & vehemens exultatio. Ibi eſt etiam omnis inutilis & nociui gaudij reſecatio. Vbi eſt maior materia gaudij & exultationis, quam circa CHRISTI paſſionem? qua ab omni poteſtate diaboli liberamur: à culpa, & pœna abſoluimur: in Dei filios adoptamur: & CHRISTO in matrimonium iungimur: qua etiam gratia largitur: cœlum aperitur: gloria offertur, & datur? Vbi maior eſt & excellentior gaudij materia, quàm vbi videamus, nos à Deo intantum diligi, vt talia voluerit pati pro nobis? Eſt etiam ibi inutilis & nociui gaudij reſecatio. Conſidera Domini noſtri paſſionem viliſſimam: & videbis quomodo reſecanda eſt omnis conſolatio

latio corporalis, & omne gaudium corporale, & omnis laus humana. Eſt etiam in hac viliſſima paſſione, materia immenſi doloris. In dolore enim Domini noſtri IESV CHRISTI, debemus intime ſibi condolere, & compati. Debemus etiam ei condolere, & multum dolere: quòd peccata noſtra fuerunt ſibi occaſio tantæ abiectionis, & tam immenſæ afflictionis. Eſt inſuper ibi materia ſpei. Qui enim proprio Filio ſuo non pepercit: ſed pro nobis omnibus tradidit illum: quomodo etiam cum illo non omnia nobis donauit? Eſt etiam ibi vehementis materia timoris. ſi enim pro delictis noſtris paſſus eſt homo Deus, in quo non potuit eſſe peccatum: quantomagis punientur peccatores? Si enim ſic actum eſt in viridi: quid ſiet in arido? Inuicem autem coniunge gaudium, & dolorem: ſpem quoque ac timorem: ne deſperationem incurras, vel præſumptionem. Et ſic aliqualiter adaptatio de quattuor animi affectibus patet.

Quomodo Paſſio domini adaptatur virtutibus: & primo fidei: & poſt de alijs. Cap. VI.

NVNC aliquantulum de virtutibus videamus diuinis. Quid dicimus de fide? Dico: quòd hæc eſt robur, & fundamentum totius Chriſtianæ religionis. Peto: an Deus erat iſte, qui paſſus eſt, an non? Si ſic: habeo propoſitum: quia ipſa paſſio veram humanitatem demonſtrat patet, ipſum eſſe verũ Deũ, & hominem. Si aũt dubitas: oſtendo tibi, ex ipſa paſſione ipſum fuiſſe Deum. Nam, ſi non erat Deus: & dicebat ſe Deum eſſe: erat ſuperbiſſimus hominum: immo, & dæmonũ: quia Lucifer nunquam dixit, ſe eſſe Deum: licet, quãtum ad aliud, voluerit eſſe ſimilis Altiſſimo. Sed ſic ſuperbum, impoſſibile eſt tantam deiectionem, illuſionem, paſſionem, & ignominioſam mortem ſubire, tam voluntarie, tam humiliter, tam pacifice: & velle cum peccatoribus reputari. Quomodo CHRISTVS ſe Deum oſtẽdere voluit, qui id multoties occultauit? Si enim non erat Deus: & volebat ſe oſtendere Deum: quicquid fuiſſet vilitatis, fragilitatis, & deiectionis, occultaſſet ꝑ poſſe. Ideoq; nec fa-

mem, nec ſitim, nec laborem, nec fatigationem, nec lachrymationem, nec timorem, nec vllum dolorem oſtendiſſet: ſed ſi habuiſſet, libenter occultaſſet. Nec enim multum curaſſet, ſe oſtendere hominem, & maxime paſſibilem, & mortalem: ſed quòd videretur eſſe apparentiæ, ſublimitatis, & magnificentiæ: vt poſſet aliqualiter credi Deus. Suffeciſſet ſuperbo, credi Deus: non multum curaſset reputari homo. Cum hæc ſimul credere ſit difficillimum: & parum ad elationem ſuperbi faceret, reputari homo mortalis: quomodo obſecro dixiſſet: Triſtis eſt anima mea vſque ad mortem? quomodo ſe dixiſſet filium hominis? Si dicas, quòd nõ voluntarie, ſed inuite paſſus eſt: hoc ſtare non poteſt: quia ipſe dixerat. Ecce aſcendimus Hieroſolymam: & filius hominis tradetur, vt crucifigatur, &c. Vnde prædixit omnia. Si dicas: quòd hæc ad deceptionem fecit: Hoc nihil eſt: quod ſcilicet aliquis ſe velit morti tradere propter aliquam deceptionem. Si dicas, quòd videbatur mori, ſed non moriebatur: Ad hoc dico: quòd nullomodo homo, quantumcunq; malitioſus, ſeu etiam diabolicus, nec etiam diabolus hoc feciſſet: quia non erat iſta via tradenda ad credendum, aliquem non Deum, eſſe Deum: ſed potius cõtrariabatur. Quod

patet: quia diſcipuli eius, relicto eo abierunt: &, vt dicitur, in ſola Virgine remanſit fides Eccleſiæ. Stultiſſimum enim, & incredibile eſt, nec etiam licet dicere, nec etiam cogitare: quòd homo quantumcunq; diabolicus procuret ſe ab omnibus pro Deo coli tam ignominioſa morte, & viliſſima deiectione: ſed potius econtrario: cum paſſio CHRISTI ſit Iudæis ſcandalum: gentibus autem ſtultitia. Ex qua glorioſiſſima paſſione arguitur: IESVM CHRISTVM non eſſe tantum verum hominem, ſed etiam verum Deum, & omnium dominum. Item, ſi ſolam humanam laudem quęreret, & appeteret: nonne deſcendiſſet de cruce, quando Iudæi dixerunt: Deſcendat nunc de cruce: & credemus ei? Hæc enim via paſſionis ignominioſæ, etſi non eſſet expediens homini, decipere volenti, vt oſtenſum eſt: tamen congruentiſſima fuit Deo ſaluare cupienti, ratione ſuæ bonitatis, potentiæ, & ſapientiæ: qui non procurabat niſi noſtram redemptionem, & ſalutem, obediendo Patri vſque ad mortem. Eſt autem hæc glorioſiſſima paſſio non ſolum fidei fundamentum, ſed & ſpei erectio: vbi ſe ipſum donauit: & charitatis inflammatio: vbi ſe pro nobis immolauit. Et hæc ſufficiant de Theologicis virtutibus. Eſt nihilo-

minus exemplum, & ratio perfectiſſimæ prudentiæ, temperantiæ, fortitudinis, & iuſtitiæ, ſicut intelligentibus apparet manifeſtiſſime.

De ſeptemplici aſcenſu contemplationis in paſſione ſecundum ſeptiformem gratiam Spiritus ſancti. Cap. VII.

IN hac etiam glorioſiſſima paſſione glorioſiſſime lucet ſpeculum ſapientiæ, & intellectus, conſilij, & fortitudinis, ſcientiæ, & pietatis, & timoris. Sed qualiter ibi ſit, & appareat sũma ſapientia, & ſenſus conſummatus, cogitare de ea: & quàm ſapientiſſimus homo fiat in illa, & de alijs donis pertractare per ſingula, nimis eſt prolixum. Adhuc tamen chariſſime frater potes in pręclariſſima paſſione, quam nominare ſum indignus, ſeptem aſcenſus, ſiue gradus contemplationis euidentiſſime ſpeculari, ſecundum ſeptiformem gratiam Spiritusſancti: donum ſcilicet ſapientiæ, & intellectus, &c. Nam in illa viliſſima paſſione crucifixus cum CHRISTO, ad acumen contemplationis aſcendit per ſapientiæ donum: hoc modo. Conſideratio ſapientialis eſt in hac viliſſima

liſſima paſſione, quando homo conſiderat, potentiſſimum pro nobis conculcari: ſapientiſſimum ad modum ſtulti illudi: optimum amaritudine repleri: & tanquam peſſimum turpiſſima morte damnari. Et ex hoc ſurgit mens in quandam admirationem tantæ dignationis Diuinæ, & tantæ erga nos benignitatis indignos. Et tunc, cum maſticat illam paſſionem Domini ſui IESV diligenter, admirans in ea excellentiſſimam benignitatem domini Dei noſtri IESV CHRISTI erga nos ſeruulos ſuos; incipit mentis deſiderium: & amoris ardor erga dominum noſtrum IESVM CHRISTVM intendit: & quadam auiditate hãc excellentiſſimam paſſionem, & immenſam Saluatoris clementiam ruminans, incipit eius animi guſtus quodammodo ineffabili dulcorari amaritudine, appetitus refici, & totus homo interior alienari à ſe, & quietari in CHRISTO. O mira, & à ſeculis res inaudita: in ineffabili amaritudine dulcor indicibilis reperitur: & in hoc perficitur contemplatio ſpeculantis: quia ſummam, & inenarrabilem dulcoris ſuauitaté, quã ſentit in conſideratione illius ſummæ clementiæ, qua dignatus eſt pro nobis mori: coniungit cum amaritudine inęſtimabili, quam ſentit, cõpatiendo doloribus domini

noſtri IESV CHRISTI paſſi. Amaritudo enim compaſſionis animum recolligit,& vnit: admiratio diuinæ clementiæ in eadẽ paſſione animum iam vnitum eleuat: & totum in Deum diffundit. O mira cõpoſitio: ò ineffabilis potatio: ò confectio impreciabilis: ò commiſtio ineffabilis: intimus dolor internæ compaſſionis cum immenſa exultatione diuinæ bonitatis. Et quia ibi inenarrabilis amaritudo cum inenarrabili dulcedine reperitur: ideo inter vtrumq; cõtemplantis animus obſtupeſcit: & quaſi ebrius corruit totus in Deum. In compaſſione illius amaritudinis, fit quaſi aurum in fornace anima puriſſima. In conſideratione vero illius clementiæ, & benignitatis fit anima ab illo Sole iuſtitiæ ſplendidiſſima. Fit quidem illa amaritudine homo innocẽtiſſimus: fit illa benignitate doctiſſimus. Fit homo interior illa amaritudine abſtractiſſimus: & fit illa clementiæ immenſitate diuiniſſimus. Quid dicam? Extaticus fit aſpectus interior: & ab illa ineffabili clementia abſorbetur: & tunc requieſcit ſponſa cum ſponſo: & mira ſuauitate ſopitur. Eſt etiam aſcenſus in præamabili paſſione per donum intellectus, hoc modo. Eo enim quòd homo cogitat, quòd filius Dei voluit pro ipſo redimendo talia ſuſtinere: recognoſcit,

ſcit, quantæ nobilitatis ſit anima ſua: pro qua redimenda voluit filius Dei mori: & hoc ipſo ad nobiliora animatur. Et quia illum precioſiſſimum ſanguinem, pro anima ſua dealbanda effuſum eſſe agnoſcit: dedignatur ſe vilitatibus vitiorum inquinare. Quia cognoſcit etiam per illam beatiſſimā paſſionem ruinam angelorum de hominibus reparari: ideo reuocatur ad angelicè viuendū, & in cœleſtibus conuerſari. Et quia videt CHRISTVM in cruce totū pro nobis expoſitum tribulationi: iam ſibi omnia leuia videntur, dum tamen poſſit illi ſoli viuere, & placere. Recogitat, quomodo ab ipſo CHRISTO dilectus eſt: quem pro ſe ſic videt ignominioſe, & acerbe tractatū: & amore ipſius accenſus, illud latus beatiſſimum pro ſuo modulo nititur introire, quod pro ſe, ac ſibi dignoſcit eſſe apertū. Ardeſcit quaſi ignis animus eius: & cum CHRISTO toto corde deſiderat crucifigi. Suſpirat, anhelat, & anxiatur, totaliter illa paſſione: perfundi: & plenarie in ſuum dn̄m crucifixum transformari. In ſeruitute, & miſeria ſe reputat eſſe, niſi cōſeruetur in ſanguine Redemptoris. Nō ſe reputat hominem, ſed beſtiā, & peius quàm beſtiam, niſi ſit veſtitus dominica paſſione. Abhorret negligere tam nobiliſſimum Dei beneficiū:

& ideo ſemper, vel quaſi ſemper vult meditari de ipſa paſſione. Sicut enim vult ſemper redemptus manere, ſic ſemper vult redemptionis precium in corde portare. Suã vitam, & ſuas delitias reputat CHRISTVM paſſum: & ideo ſemper conuerſatur cum illo. O quantus dolor, quantaq; triſtitia: ſi videat cor ſuum ad aliud inclinari. Inebriat ſe CHRISTI cruore: & iam dedignatur perfrui alia re. Nam ſanguis CHRISTI ornat genas eius: vt Chriſtiformis ſit pura CHRISTI ſponſa. Agnoſcit enim, quòd apertione lateris eius copulata eſt in coniugium eius: & ideo ſemper vult ſtare ad latus eius. Palpat, & tractat ſponſum ſuum vulneratum: & totum vulneratur cor eius. Applicat cor ſuũ vulneribus ſpõſi: alligat, & ſtringit indiſſolubili vinculo charitatis: & ſic colligatur vulnerata ſponſa cũ vulnerato ſponſo: & vulnus vulneri copulatur. Emanat ſponſi ſanguis in vulnera ſponſæ: & ipſa deficit dolore: amore liqueſcit: ibiq; requieſcit. Tertius aſcẽſus eſt in illa beatiſſima paſſione per donum conſilij, hoc modo. Recogitat animus contemplantis, quòd dominus noſter IESVS CHRISTVS crucifixus vſque ad crucis mortem fuit obediens Patri, omni vilitati, abiectioni, & deriſui ſubiectus pro nobis,

bis, paternum cum ſua deiectione requirés honorem: vt ſicut, quantum ex parte noſtra erat, peccatis noſtris inhonoraueramus eum: ſic ſeipſum inhonoraret, ignominioſe moriendo pro nobis. Recogitat etiam, quòd etſi CHRISTVS ſemper fuerit pauper: in cruce tamen pauperimus fuit: cũ expoliatus, nudus remanſit pédens in ligno. Recogitat etiam, ꝙ in cruce fuit amaritudine, & doloribus plenus, qui angelorum dulcedo, & ſolatium erat. Elongata enim fuit ab eo omnis delectatio, & conſolatio temporalis. Ex his ergo conſurgit animus ad ſimilia facienda: & iam ſe abſtrahere cupit ab omni appetitu honoris, & ab omni rerum poſſeſſione, ac ab omni corporali conſolatione. Primo ergo intuens CHRISTVM dñm ſuum abiectum, & vilificatum, nõ iam temporalem honoré appetit: ſed toto corde deſiderat cum domino ſuo omnem vilitaté, abiectionem, & deriſionem ſubire: in quibus poſſit dño ſuo aliqualiter conformari: honores tanquam viliſſimũ ſtercus abhorret. Iam non deſiderat placere hoĩbus: ſed potius, quantum in ſe eſt, omnibus diſplicere, & ab oĩbus abhorreri: ſemper tñ ad Dei honorem. Et etiã ſi indifferens eſſet vtrũq;: vituperiũ potius appeteret, quàm honoré. Sunt enim ei fœtidiſſimæ ſanies, laudes

ſui,

ſui,ideſt, de ſeipſo. vnde ſolum diuinas laudes requirit: ibique totus affluit, reſoluitur, & ſitim inextinguibili ineſtimabiliter in omnibus ſolum diuinum honorem requirit: iam non ad ſe reflexus, nec ad alia obliquatus, ſed totus rectiſſime tendens in Deũ. Tunc maxime lætatur eius animus, quando vituperio ſuo honorificat Deum: quia ad vtrumque anhelat cor eius: & vtrumque reſpicit in CHRISTO crucifixo fuiſſe. Sed quid dicam de paupertate? Semper vellet eſſe nudus cũ nudo in cruce. dolor enim ſibi eſt intimus, aliquid habere: gaudiũ maximum, non habere, ſiue in proprio, ſiue in communi, ſiue quantum ad dominium, ſiue quantum ad vſum. Vſus enim paupertatis maxime ei placet. Sed quia neceſſitas, aut ſpiritualis vtilitas non permittit eum aliquorum vſibus non indigere: ideo ſecundũ quòd ad honorem Dei videt eſſe, tenet ea: ſed tamen quaſi gladium acutum in corde. Et ideo paucioribus vtitur, quàm poteſt: alleuians ſe quoad poteſt: nec delectatur in multiplicando, ſed gaudet in abijciendo. Sed quid de corporeis conſolationibus, & delitijs dicam? Ab omni breuiter conſolatione, quæ non eſt a Deo, vel ſecundum Deum, vel in Deo, ſe abſtrahit quantum poteſt. Semper deſiderat amaritudine & afflictione cũ

CHRISTO repleri. quicquid complacet ſuo corpori,aut corporis ſui oblectationi: corde abhorret. Non poteſt gaudere,non poteſt lętari : niſi videat ſe illis viliſſimis vulneribus conformari: horret in conſolationibus : in amaritudinibus & doloribus gaudet. Sic ergo egregius contemplator per donum conſilij in paſſione CHRISTI ſe ab omnibus abſtrahens,totus in Deum tēdens, ſuper omnia eleuatur,à ſe ipſo abſtractus:ſolum in Dei honorē,in CHRISTI vilificatione, & afflictione cor ſuum, & ſua meditatio conuerſatur. Iam ſolus cum ſolo conuerſatur: & circa diuinos honores, circa ęternas diuitias,circa immenſas Dei delitias negotiatur,in prædicta paſſione,anima delicata: ibi habitat: ibi requieſcit: in domino Deo ſuo dulcoratur cor: liqueſcit pectus: mens ſupra ſe eleuatur:inebriatur anima ſpiritualibus delitijs:& in eis ſepelitur.

Quartus aſcenſus eſt per donum fortitudinis per hunc modum in prædicta paſſione. Nam anima diligenter illam paſſionem domini ſui ruminans,conſiderat CHRISTI fortitudinem,aggrediendo,tolerando,ſubiugando. In aggrediendo tam voluntarie tam opprobrioſa certamina: offerendo ſe ad tam vilia & acerbiſſima perferenda pro nobis idolatris & inimiciſſimis ſuis. In tolerando

tam

tam acerba & vilia à creatura ſua, quam in momento deſtruere poſſet: quaſi manſuetiſſimus agnus, immo ſine comparatione manſuetior in tolerando. In ſubiugãdo ſe in cruce, diabolum ſuperauit: & mortem moriendo deſtruxit. Sic & fortis CHRISTI miles, & imitator domini ſui, quanto res difficilior eſt, quantoque ignominioſior: tanto feruentius, & ardentius, atque libentius aggreditur eã: dum tamen ſit ad Dei honorem & laudem, aut aliorum ſalutem, vel propriæ animæ vtilitatem: quod totum ad honorem domini eſt. Nam nihil ei difficile eſſe, vel ignominioſum videtur, dum pro eo facit, qui pro ipſo indigno talia eſt aggreſſus. immo omnia dulcia, omnia amabilia, omnia laudabilia, & deſiderabilia iudicat. Quantomagis aſſimiliantur illi ignominioſæ paſſioni: illa libentius adſtringit: amplectitur auidius: hæc quærit: hæc recogitat: hæc ſitienti animo adimplere deſiderat. Nõ dicit: quare mihi impoſitum eſt hoc, vel illud onus? ſed dicit: quare non ſubeo hoc, & illud grauiſſimum & viliſſimum opus? Ex hoc nititur etiam imitari dominum ſuum IESVM in tolerantia paſſionum. Fit enim agnus, & coram ſe tondentibus, irridentibus, & flagellantibus obmuteſcit penitus: immo in omnibus his arridet cor eius, vi-

dens ſe domino ſuo conformari, & pro meritis digna pati, & eo ipſo dominum honorari. Imitatur etiam dominum in fortitudine dominandi. Subiugat enim ſibi omnem animi ſui appetitum: vt ad nihil nociuum, nihil ſuperuacuum, & inutile extendatur. Quaſi caſtrum fortiſſimum cor ſuum cuſtodit: vt non ſolum nociua, ſed nec etiam ocioſa, vel infructuoſa permittat ibi vagari. Omni cuſtodia cuſtodit cor ſuum: & ſemper vult diuina, vel ad Deum ſuum tendentia ruminare. Et quia, dum in hac vita ſumus, ſemper, vel quaſi ſemper tritico paleæ admiſcentur: ideo ſemper ventilabrum tenet in manu ad continue perflandum, & purgandum aream ſuam. In oſtio cordis ſuiipſius ſtatuit verſatilem gladium: vt ipſum quaſi Dei paradiſum cuſtodiat diligenter. quicunque cogitatus in corde ſuo veſci voluerit ligno vitæ: hunc diligenter fouet, & nutrit: qui vero ad lignum vetitum ſolum aſpectum direxerit: illum ſtatim à corde ſuo abſcindit. Non ibi introitus colubri tortuoſi, nec muliebris cogitatio reperitur: & ſi inueniatur, cum vituperio, & cum impetu remouetur: ſolumque ibi virilia nutriuntur. Hic vere poteſt diuinæ contemplationi adhærere,

qui

qui purgato corde, & mundo corpore incedit. Non enim leuat oculos ad vana, aures ad inutilia vel nociua: non nares ad odorifera: non guſtum ad dulcia: non tactum ad mollia: ſed totaliter interius & exterius cũ omni diligentia ſe cuſtodit: & dominatur ſui plenarie, ſecundum quòd poteſt aſſequi in hac vita. Sicq; propter ſui puritatem, aptiſſimus fit ad ſuſceptionem diuinarum irradiationum. Libenter in tam puro habitaculo habitat Sol iuſtitiæ: & fulget in quibuſlibet angulis eius: in intimis eius reſplendet claritas huius Solis: quia nec impediens inuenit, nec reſiſtens. ſplendet, & reſplendet, donec illud cor purum abſorbeatur à diuina claritate. Tunc anima ſe ſupra ſe eleuat: diuinam caliginem intrat: tunc clamat, & dicit. Et nox illuminatio mea in delitijs meis.

Quintus per donum ſcientiæ aſcenſus eſt in viliſſima paſſione Domini noſtri IESV CHRISTI. Et, ſi velis accipere donum ſcientiæ & in medio nationis prauæ & peruerſæ prudenter conuerſari: pręclariſſimum ſpeculum de hoc inuenies in hac viliſſima paſſione. Poſſumus tamen pręfatum donum ſcientiæ accipere, prout eſt inferiorum cognitio: prout ipſa ſunt auxiliantia, & inducentia ad ſpiritualia & ſupercœleſtia contem-

templanda. & hoc in paſſione Domini noſtri IESV CHRISTI inuenire poterimus. maxime, conſiderantes correſpondētia figurarum. Et reperies ibi mirabilē theſaurum ſub illis figuris abſconditum: in quo mira deuotionis ſuauitas, & animarum ſatietas fodienti cum diligentia, elargitur. Vi deas ergo, qualiter figuræ, & diuina ſcriptura in domini paſſione clareſcūt: & inde poſtmodum altius eleuare ad admirandam ſapientiam, & clementiam Dei Patris noſtri: qui ſic ad vtilitatem noſtram omnia tam diligenter ordinauit. Omnia ergo, inquantum poſſumus, ad CHRISTVM crucifixum reducamus. Dicamus igitur. In principio creauit Deus cœlum & tęrram: ideſt: in Filio ſic crucifixo Angelicam, & Humanam na turam reſtaurauit: Humanam redimendo: Angelicam de hominibus reparando. Dixit Deus. Fiat lux. Ipſe in cruce lux eſt, expellens omnes peccatorū tenebras: per ſui præſentiam faciens diem, & per abſentiam noctem. Fecit etiam firmamentum in medio aquarum: in cruce diuidens conſolationes tē porales ab ęternis: vel diuidens aquas ſapiē tiæ humanæ ab aquis ſapientiæ diuinæ: vel diuidens aquas vitiorum ab aquis gratiarum: vel aquas tribulationum ab aquis diuinarum conſolationum. Item in CHRI-

STO

STO existente in cruce, congregatæ ſunt aquæ, quæ ſub cœlo erant: quia Deus poſuit in eo omnes iniquitates noſtras: ideſt: pœnas, pro noſtris iniquitatibus debitas. In eo vero facta eſt congregatio aquarum: quia in eo fuit diluuium passionum, amaritudinum, & opprobriorum: & ideo gratia ſui terra apparuit arida. Qui enim pro peccatis noſtris digni eramus inundatione omnis pœnæ: liberati ſumus merito paſſionis ſuæ. Vnde vere ipſe fuit mare magnũ, & ſpatioſum nimis, & profundum. Et ſic diſcurre per ſcripturas, ſecundum quòd dominus tibi dabit: quia quaſi infinita inuenies ibi, quę pulcherrime dominicam paſſionem deſignant. Nec tamen, ſi multo plus ſine comparatione eſſent, ſufficerent ad ipſam plenarie declarandam. Et ſi quis bene, & diligenter eas ſcripturas recolligeret: & videret in quo iſta & illa CHRISTI paſſionem oſtendunt: videret in hoc in eis mirabilem correſpondentiam: & audiret ibi mirabilem melodiam: quæ miro modo dulcoraret cor ſuum: & faceret eum ingredi in ſanctuarium domini. Accipe vnam, quantumcunque vis alienam figuram de paſſione Domini noſtri IESV CHRISTI: & videbis, quanta eſt ibi dulcedo, ſi bene cum diligentia ruminetur. Vide obſecro illam Abrahæ figuram de vitulo,

tulo, quem tribus angelis ad veſcendum dedit: quantam dulcedinem continet contemplationis, quæ tamen in apparentia parum apparet: quantam ergo continet dulcedinem, quæ in ipſo primo aſpectu ipſam mentem dulcorat: ſicut eſt illa ligni vitæ in medio Paradiſi: ideſt: CHRISTI in cruce in medio Eccleſiæ: ſiue in corde Virginis: quæ erat ſicut Paradiſus: & illa de fonte egrediente de loco voluptatis, ideſt, de latere CHRISTI. &c. Quid eſt, obſecro, Abraham vitulum tenerrimum de armento dare ad veſcendum tribus viris: niſi, Deum Patrem, ſuum Filium vnigenitũ innocentiſſimũ, immo gratiæ, & veritatis plenum, pro noſtris iniquitatibus tradere morti crucis? Et quid eſt, tres viros vitulo veſci? niſi ex illa paſſione toti ſatisfieri Trinitati, quæ erat pro noſtris iniquitatibus ad iuſtitiam famelica? In hoc apparet illius figuræ dulcedo: quòd per Abraham intelligitur Deus Pater: & per vitulum Filius: & per illos tres viros, ipſa Trinitas: cum tamẽ non diſtinguantur Pater, & Filius ab ipſa Trinitate: niſi quia ſunt de tribus perſonis duæ. In hoc dico apparet ineffabilis, & mira dulcedo cordis contemplantis: quia Deo ad iuſtitiam fameſcente, in ſeipſo propter nimiam benignitatem

ſuam iudicium flexit. Alioquin deuoraſſet nos iuſtitiæ fames: quia non erat, qui ſatisfacere poſſet illi appetitui, niſi iſte vitulus tenerrimus. Deus ergo Pater tradidit Filium ſuum omni afflictioni, & deriſui ad ſatisfaciendum ſibi, & Filio, & Spiritui ſancto, pro iniuria eis illata à nobis. Quid eſt hoc? Nunquid quia offendimus eum, debuit ſeipſum iudicare? Nonne aliter potuit vindicare ſe, niſi adiret pœnam offenſæ? Ipſæ CHRISTVS erat offenſus à nobis: & iterum iudicatus fuit à nobis, & in nobis, & pro nobis: & hoc ſecundum diuerſas naturas: tamen eadem perſona fuit offenſa, & iudicata. Comede ergo, & tu frater dulciſsime de vitulo Abrahæ, ſi vis mirabilem refectionem habere. Attende etiam quicquid in figura ſequitur. Filius Abrahæ promittitur de Sarra poſt vituli comeſtionem: cum tamen eſſent ambo ſenes, prouectæque ætatis. Quid hoc eſt? Nunquid poſt mortem CHRISTI naſcitur denuo CHRISTVS: qui per Iſaac intelligitur? Sic certe in cordibus noſtris. Nam iſte Abraham ſenex, eſt Deus Pater: qui Antiquus dierum in Daniele vocatur, propter principalitatem auctoritatis, quæ reſidere conſueuit apud ſenes. Non enim in eo eſt durationis ſucceſsio. Nam

etſi

etſi propter immenſitatem ſit eius duratio interminabilis vitæ poſſeſsio: tamen propter nimiam ſimplicitatem eſt tota ſimul. Iſte Pater antiquus de Sarra antiqua poſt vituli comeſtionem genuit Iſaac: ideſt: vnicum Filium, quem genuit, & generat ab æterno: poſtquam pro nobis in cruce immolatus eſt: in mentes noſtras omni malitia antiquata miſit, non per loci immutationem, ſed per mentium noſtrarum irradiationem: & tunc ridere vere potuimus: quia dulce lumen, & delectabilem oculis Solem iuſtitiæ intueri potuimus. Et ideo vere Iſaac dicitur, riſus noſter. Sed numquid non mirabile fuit, quòd antiquus de antiqua generaret? Ita omni admiratione dignum, & gratiarum actione: quòd ille, qui eſt ſummæ maieſtatis, & antiquus propter auctoritatis principalitatem, viliſsimarum animarum, & idolatrarum, omniq; malitia antiquarum voluerit recordari. Sed hoc maxime mirum videtur: quia poſt mortem vituli, ideſt, filij: quia eo ipſi digni eramus carentia eius, quia ipſum occideramus. Fecit ergo benigniſſimus dominus antiquato tempore, & antiquata malitia, nobis bene: quia facimus ei male: occidimus filium ſuum: & illa morte nobis ipſum donauit. Vide, & attende mirabilia Dei.

Sed nonne anxiaris in corde? in nouiſſimis diebus, iam ſene Sarra? Quid ſi Sarra mortua eſſet? quid ſi paululum expectaſſet, qui tanto diſtulit tempore? Nonne defeciſſemus in iniquitatibus noſtris? vbi eſſet Iſaac amplius riſus noſter? Sed quare plus modo, q̃ prius? Nonne quia abundauerunt iniquitates noſtræ præ cæteris? Gratias tibi domine I E S V, gratias agimus: quia recordatus es noſtri, repugnantibus meritis noſtris. Totum ergo me tibi debeo: immo in infinitum pluſquam totum, ſi poſſem: quia non ſolum me feciſti totum: ſed immenſa etiam benignitate tua me refeciſti. Accedã ergo, & attendam ad te totus: & tibi totaliter adhærebo. Ibi requieſcat cor meum: & de cætero per deuia non diſcurrat. Sic ergo in prædicta paſſione mens eleuari debet per ſcientiam figurarum, correſpondentium, & præfigurantium ipſam viliſſimam paſſionem: debet enim eas cum ſumma diligentia ruminare, & in illos diuinæ bonitatis, & benignitatis theſauros per ipſarum conſiderationem introire, donec intantum eleuetur, vt tota mens in C H R I S T V M, ſuum dñm vulneratum totaliter perfundatur, & eius amore abſorbeatur cor eius. Hoc tamen donum Dei eſt, totũq; ab ipſo petere, & recognoſcere debet: faciat tñ ꝙ in ſe eſt.

Sextus eſt etiam ibi aſcenſus per donũ pietatis. Cum enim homo conſiderat illa intima pietatis viſcera domini noſtri IESV CHRISTI, quæ ſuper nos effudit, in cruce taliter moriendo pro nobis:mouetur, & aperitur cor eius erga proximum ſuum: vt libenter pro ſalute ſua ſe totum ei impẽdat, pro quo videt ſuum dominum crucifixum. Dilatat̃ cor eius ad ſanguine CHRISTI redemptum: & ſicut toto corde compatitur domino ſuo IESV CHRISTO in cruce pendenti:ita intime, & quaſi ſibimetipſi,condolet proximo ſuo,ab ipſis vulneribus recedenti, immo ipſum ſanguinem conculcanti. Ideo vulneratur cor eius, propter contemptum ſui domini vulnerati, & propter compaſſionem ſcilicet proximi, beatam vitam in æternam mortem voluntarie commutantis. Dei videt contemptum:mortem CHRISTI filij Dei vnigeniti contemptam: eiuſq; precioſiſſimum ſanguinem conculcatum: nobiliſſimam creaturam, Dei imagine inſignitam, voluntarie ire ad Inferni tormentum. Et ſicut malis condolet: ita bonis congaudet: videns eos recipientes effectum vulnerum IESV CHRISTI. Cum omnibus intrat vulnera illa: & fit vnũ cum illis. cum gaudentibus de bono, gaudet: & cum triſtantibus de malo, triſtatur.

Quemlibet proximum reputat ſeipſum: videns ſe, & proximum eſſe ab eodẽ creatos, conſimili imagine inſignitos, eodem ſanguine redemptos, & ad idem premium ordinatos. Et ex hoc præcipue ad proximum cor ſuum aperit: quia videt dñm ſuum pro omnibus crucifixum:& ideo ipſum in oĩbus requirit:in omnibus conſiderat:& in omnibus pro ſuo modulo intuetur: ſcilicet CHRISTVM ſuum contemplans:totusq; eſt proximi:quia totus eſt crucifixi. O quantum cordis gaudium,quãtumq; tripudium: cum videt proximum ſuum dominum bonis operibus honorare.Non inuidet: nõ æmulatur: non detrahit:non retrahit:non impedit: non retardat ſignis, dictis, aut factis cauſaliter: ſed totaliter ſitit proximi profectum, & deteſtatur defectum: vtrunq; reputans ſuum, & hoc maxime placet dño noſtro IESV CHRISTO crucifixo: quia pro ipſorum ſalute, & paterno amore eſt ipſe affixus in cruce.Animarũ ſalus,honor diuinus, cõpaſſio proximi, inflãmatio ſui, ſunt proprie attendenda in vulneribus CHRISTI: & per illud pietatis donum modo mirabili anima eleuatur in Deum ſuum. Quando enim homo,inquantũ poteſt,ſe nititur conformare illi diuinæ pietati,quam erga nos manifeſtauit in Cruce:tunc anima pręcipue cõplacet

cet ipſi CHRISTO. Et ideo ſibi conformatam, ſibi dilectam, pietate apertã, ad ſuos amplexus tanquam ſponſam electam adducit: hanc amat: hanc diligit: hanc ſtringit, quã videt ſecum idem ſentire, ſibi compatiendo: idem ſapere, Deum honorando: idem zelare, animas ſitiendo: in ſe ipſum transformari, nimio amore ardendo. Ideo pietas ad omnia vtilis eſt: quæ & diuinum honorem appetit: & dolores ab animabus expellit: & animarum fructus ſitit: & CHRISTI ſanguinem in anima ſua requirit: & amorem erga Deum, & proximum erigit, & gignit. Attendamus ergo chariſſimi: quia pro certo credo, quòd iſtud donum inter omnia, & forte præ alijs, immo firmiter credo quòd præ alijs, placet domino Deo noſtro IESV CHRISTO. Faciamus ergo obſecro beneplacitum eius: & pietatem ſuam hauriamus de latere eius. Simus omnes vnum in domino noſtro crucifixo: & nihil niſi IESVM in proximo requiramus: & ſic in proximum tendamus, vt ſemper in CHRISTI vulneribus recumbamus cũ ipſo. Non proximum noſtrum aſpiciamus, vt pulchrum, aut huiuſmodi, quæ animam retrahere à CHRISTO, vel retardare ab eius amore poſſunt: ſed vt CHRISTI morte redemptũ, & ſanguine CHRISTI

 perſu-

perſuſum. Anima proximi cum ſanguine CHRISTI intret in cor noſtrũ:nihil nobis ſit difficile;nihil videatur vile:etiã ignominioſa morte mori pro illo, pro quo dñs noſter eſt cũ tanta ignominia crucifixus:immo omnes ſitiamus pro animarum ſalute, omnem afflictionem, omnem ignominiam, & mortẽ etiam turpiſſimam ſuſtinere. Sit vnuſquiſq; proximus ſicut cor noſtrum: pro quo fuit cor dñi noſtri IESV CHRISTI tot doloribus aggrauatum. Multiplicemus prædicationes, exhortationes, bona exempla, orationes, ieiunia, genuflexiones, vigilias, & vilificationes pro animarum ſalute. Hoc ſit officium noſtrũ: hæc gloria, & cõſolatio noſtra: ſemper pro animabus aliquid Deo offerre. Non ceſſet lachrymarũ fons ab oculis noſtris, pro noſtris, & proximorum peccatis. Sufficiat nobis chariſſimi his doloribus in hac valle miſeriæ ſatiari. Semper proximorum peccata, & noſtra pendeant in oculis noſtris:immo intrẽt, & penetrẽt intima cordis noſtri:& ſemper vbiq;, & in oĩbus dñs noſter IESVS Chriſtus pro peccatis noſtris crucifixus occurrat. Hæc pietatis aſcenſio totũ emollit cor, & dilatat; & inter CHRISTI amplexus collocat, & getat.

Septimus gradus, ac vltimus aſcenſus eſt per donum timoris: à quo omnis perfectio

actionis,

actionis, & contemplationis conſeruatur: duntaxat, vt ſeruitus excludatur. Et eſt iſte aſcenſus per hunc modum in paſſione Domini noſtri IESV CHRISTI. Quando enim homo videt, quòd filius Dei, dominus Deus ſuus, natura humana aſſumpta, tanta pro peccatis noſtris ſuſtinuit: & tam grauiſſime peccatum noſtrum in ſe iudice innocentiſſimo, immo Deo noſtro pijſſimo vindicauit: conſiderat quanta pœna, quãtis opprobrijs atq; illuſionibus, & flagellis dignus eſt ipſe, qui ipſam nequitiam perpetrauit. Cognoſcit etiam ex hoc, quantũ peccatum ſuum Summæ Maieſtati diſplicuit: & quantum ipſum abhorruit: dum ad ipſum abluẽdum ſuum Filium tradidit morti crucis. Sicut enim Deo diſplicet filij contemptus, & occiſio: ſic ſummo modo ei noſtrum diſplicet peccatum: pro quo facta eſt illa traditio: immo tantum peccatum noſtrum abhorruit: vt potius mortem filij, quàm peccatum ſuſtineret: magis ſibi placuit, filium tradere cruci, quàm dedecus peccati ſuſtinere. Videat ergo homo, & conſideret, quantum illam Maieſtatem offenderit: dum ipſum Deum etiã poſt tale iudiciũ cõtẽpſit: rurſus, quantum in ſe eſt, Dei filium crucifigens. Mirum eſt: qũo homo nimio timore non continue tremit coram Deo, quem offen-

offendit: ſicut tremit populeum folium, cū à magno vento mouetur: & deberet quaſi in cinere, & terra præ timore reſolui. Recurramus ergo chariſſimi ad vilitatem, & nequitiam noſtram, & diuinam offenſam, & coram ipſo nos humiliemus, quantumcunq; poterimus: quia adhuc modicum eſt, ſecundum quòd congrueret nequitiæ noſtræ, & Maieſtati ſuæ. Paueamus, atque vereamur oculos noſtros ad cœlum leuare: & tundamus pectora, more publicani: vt nobis peccatoribus miſereatur. Dicamus. Magnum eſt, ſi dignabitur aſpicere nos, qui pro viliſſimo ſtercore contempſimus ipſum. Timore reuerentiæ illius ſummæ Maieſtatis in nihilum, prout poſſumus, redigamur: & de cætero de nobis non niſi vilia ſentiamus. Contra noſtram prauam nequitiam animemur: & noſipſi noſtri iudices ſimus: vindicemus in nobis iniuriam domini noſtri: & quantum poſſumus, nos conculcemus, dicentes vnuſquiſque intra ſe. Si pro peccatis meis dominus meus ita vilificatus eſt, & afflictus: quomodo meę vilitati, & afflictioni parcere potero, qui peccaui? Abſit à me, vt de cætero præſumam de me, niſi tanquam de deteſtabili, viliſſimo, & abominabili ſtercore: cuius fœtorem ego ipſe ſuſtinere non poſſum.

ſum: Ego ille, qui contempſi dominum Deum: & pro quo mortuus eſt dominus meus IESVS. Iam horrent me veſtimenta mea: & mirum videtur, quomodo me non deteſtatur omnis creatura: quia omnium Creatorem contempſi. Sic tamen timere debemus: vt ſemper de Dei infinita clementia confidamus: quia certe in infinitum ſua bonitas excellit malitiam noſtram. Et iſte ſupradictus timor, & humilitatis, & reuerentiæ, eſt miræ aſcenſionis occaſio: quia tunc præcipue ducitur homo ad ſuperabundantiam gratiæ. Sed ne tibi diſpliceat chariſſime frater, ſi huius timoris occaſione aliquam digreſſionem fecero à Dominica paſſione. Intendo enim tandem reuerti ad illam. Vt plenius ergo huius timoris conceptum tibi exprimere valeam: iam mihi videtur, quòd tota huius mundi machina poſt me, & contra me nefandum proclamet, & dicat: Iſte eſt ille, qui dominum Deum noſtrum contempſit, & contemnit: Iſte eſt vaniſſimus, & nequiſſimus, qui plus vanitatem, quàm dominum dilexit: Iſte eſt ille peſſimus, & ingratiſſimus, qui plus diabolicis figmentis, quàm diuinis beneficijs eſt tractus, plus ſibi placuit diabolica nequitia, quàm diuina beneuolen-

tia:

tia: magis elegit eſſe ſeruus diaboli, quam filius Dei: Iſte eſt, qui in præſentia Dei, ei iniuriari non timuit. Iſte trahi non potuit diuinis blanditijs, nec terreri diuinis iudicijs: Iſte certe eſt, qui diuinam potentiam, diuinam ſcientiam, diuinam ſapientiam, diuinamq́; bonitatem ſuis maleficijs contempſit, & quantum in ſe fuit, irriſit. Plus timuit vni infimiſſimo viro iniuriari, quàm ſummæ potentiæ Dei. Plus verecundabatur coram aliquo viliſſimo ruſtico aliqua turpia peragere, quàm coram ſummæ ſapiẽtiæ Deo nefandiſſima perpetrare: plus amplexus eſt ſtercus fœtidiſſimum, quàm ſumme bonum, & ſumme ſuauiſſimum: cum tamen id eſſet, in prohibitione, iſtud in præcepto, & exhortatione. Iſte eſt, qui Deum pro nihilo reputauit: & non pro Deo adorauit: & vanitatem ſupra Deum dilexit: conuertebat ſe ad abominabiliſſimam ſaniem: & dorſum vertebat ad diuinam Maieſtatem. Quid dicam? Omnia abominabilia non timuit in Dei præſentia perpetrare: nec veritus eſt Creatorem ſuum. Clamant ſuo modo creaturæ, & dicunt. Iſte eſt, qui nobis abuſus eſt: & qui debuit in beneplacito Creatoris nos ordinare, fecit nos ad diaboli dolũ ſeruire: dumq; nos ſupra Deum amauit: magnã nobis iniuriam fecit. Iſte eſt nefandiſſimus

homo,

homo, qui nos ad honorẽ Dei factas, in iniuriam Dei conuertit: debuit nobis in beneplacito Dei vti: & voluit potius nobis in diabolica ſeruitute abuti. Erat anima eius ad imaginem Dei facta: & ipſam deturpans, voluit omnium noſtrum imagine inſigniri. Terrenior enim fuit terra, fluxibilior aqua, vanior aere, ardentior igne, durior ſaxis: cõtra ſe crudelior brutis: contra alios veneno ſior baſiliſcis. Quid dicam? Nec Deum timuit, nec homines reueritus eſt: ſuũ venenũ, quantum in ſe fuit, in multos diffudit, nunc oculis, nunc cogitationibus, nunc verbis, nunc geſtibus, & factis. Non ſuffecit ei, Deo iniuriari in ſe: ſed & alios ad Dei iniuriam inquãtum potuit, prouocauit. Quid dicam? Seipſum quaſi aliquid magnum, non omnipotentem Deum exiſtimauit: dum nec Dei voluntate, nec aliqua lege voluit regulari: ſed pro libito contra Deum, & prout ſibi placuit, ſua voluntate vagari: ſe pro ſuo poſſe ſupra Deum erexit. Si Deus ſuum non adimpleuit beneplacitum: & aliqua aduerſa intulit: vel non ſemper ſuæ felicitati prouidit: contra ipſum dominum Deum ſuum, quaſi contra vnum ſuum famulum turbabatur. Non Deũ dilexit propter Deum, ſed propter ſeipſum: & Deum ordinans ad ſe, tanquam ad finem, in ſua

propria

propria voluntate omnia ad ſe, tanquam finem, & Deum, & finem vltimum, prout potuit, ordinauit. Et ſi dimiſit aliquando peccare: non dimiſit propter odium, & deteſtationem mali, & delectationem ſummi boni: ſed quia aliquando timuit ſuæ pelli. Vnde ſemper erat ad ſe reflexus, ſiue in dimittendo, ſiue in faciendo: & omnia propter ſe vel dimiſit, vel fecit. Tam de bonis, quàm de malis voluit commendari: ac ſi Deus eſſet: à quo cuncta, quæ ſunt bona, & mala, ordinantur in bonum. Quid vltra diſcurram? Superbior fuit Lucifero: præſumptuoſior Adam eiecto de Paradiſo: quia illi claritate pleni habuerunt allectiuum aliquod; imo maximum ad præſumendum. Iſte autem plenus fœtidiſſimo ſtercore, tenebroſitate, & miſeria, non habuit niſi retrahentia. Clamant ergo contra me indigniſſimum digniſſime vniuerſæ creaturæ: & dicunt. Venite, & diſperdamus eum, qui totus fuit deditus iniuriæ Dei noſtri. Vnde ſuo modo clamat, & dicit terra. Quare tam nequiſſimum ſuſtineo? Aqua dicit. Quare eum non ſuffoco? Dicit aer. Quare non deficio? Ignis autem quare eum non comburo? Lapis. Quare eum nõ lapido? Infernus. Quare eum non deuoro, & crucio? Heu heu miſer, quid faciam? Quo ibo: quia

omnia contra me ſunt armata? Ad quem recurram? Quo diuertam?Contra omnia feci. Deum contempſi: Angelos irritaui: ſanctos inhonoraui:homines viatores multipliciter offendi:abuſus ſum cæteris creaturis. Quid tantum diſcurro? Hoc ipſo ꝙ Deo Creatori omnium iniuriatus ſum, cum ipſo ſimul omnem creaturam offendi. Neſcio ergo miſer quo me conuertam: qui omniũ me cõſtitui inimicũ: nec ſuperius, vel inferius, ante vel retro, à dextris vel à ſiniſtris declinare poſſum:immo nec interius, nec exterius. Conſcientia enim mea contra me pugnat:& totũ diuiſum eſt cor meum. Eiulabo ergo miſer: & oculis ſine fine plorabo, dum ſum in hac valle miſeriæ. Si forte dignetur me reſpicere pijſſimus Pater. Scio quid facere diſpoſui. Proijciam me in conſpectu domini Dei mei; & dicam ei: Eia vere domine ego ſum ille tuus peſſimus inimicus,nequiſſimus ſeruus, nefandiſſima creatura, quæ feci deteſtabiliſſima in præſentia tua. Non ſum dignus domine,creatura tua eſſe, etiã in quantacunq; pœna conſtitutus.Si enim ego ſolus haberem illam pœnam infernalem, quam omnes dæmones,& omnes homines damnati habebunt: non ſufficienter ſecundum peccata mea punirer. Expande domine ſuper hunc miſerum,pallium immenſæ clementiæ

mentiæ tuæ:& vincat nequitiam meam immenſa bonitas tua. Recognoſce in me imaginem tuam,quamuis deturpatam: & deduc me ouem, quamuis errantem, ad te pium paſtorem. Gratuletur dulciſſimus Pater de redeunte prodigo filio: paſtor bonus de inuenta oue: & pijſſima mater de dragnia reperta. O quam felix erit dies, & hora,quādo ſuper collum meum corrues, & oſcula exhibebis. Et vt te quidem poſſim placare, ſcio quid faciam. Contra meipſum ego ipſe armabor: & ero præ cæteris crudelior mihi, & ſeueriſſimus iudex. Afficiam me vndiq; pœnalitatibus, & anguſtijs: & me tanquam lutum fœtidiſſimum conculcabo: & abominabor me ſicut ſtercus: & intolerabilis ero mihimetipſi. In mea confuſione, & deiectione, & conculcatione, ſiue à me, ſiue ab alijs illata, lætabor: & exultabo, cum apparuerit ignominia mea. Et quia nō ſufficio me deteſtari: contra me vniuerſum cœtum creaturarum congregabo: & à qualibet confundi, & puniri deſiderabo: quia earum contempſi creatorem. Hic erit mihi theſaurus deſiderabilis: ſuper me pœnas, & opprobria aggregare: & eos intimo corde diligere, qui me adiuuerint in hoc facto. Omnem conſolationem, & honorem vitæ præſentis horrebo, & velut valde hoſte: blan-

blandientes habebo. Credo firmiter, quòd ſi ſic fecero: vniuerſa, quamuis à me offenſa, ad mihi compatiendum potius, quàm ad vindicandum inclinabo: & quæ prius contra me clamabant: nunc ſuo modo pro me Creatori ſuo intercedent. Aperietur ſuper me indignum, & miſerrimum diuinæ pietatis theſaurus: ſed & illuſtrabor, cum apparuerit gloria ſua. Exuar veſtimentis viduitatis meæ: & clara veſte fulgebo. Et certus ſum, ꝙ ſi ſic me deiecero, ſicut dixi: qui nunc ſum omnibus creaturis abominabilis, & omni malo digniſſimus: propter nimiam clementiam Dei mei ornabor monilibus: & in eius ſponſam aſſumar. Introibo ſecum in cubiculum eius: & tandem ſecum matrimonium conſumabo. Reſoluar in ipſum: & fiam vnus ſpiritus cum eo: & qui prius erá dęmoniacus, ero diuinus. O mira, & inenarrabilis immutatio dextræ tuæ domine Deus meus. Ad quid ergo retardabo adimpleræ, quæ dixi? Quomodo capient ſomnũ oculi mei, aut quietem cor meum, donec veniam ad diu deſideratum ſpõſum meum, & dominum meum IESVM? Currant ergo vndique opprobria, & flagella: & me nequiſſimum introducant ad benigniſſimum dominum meum IESVM: Omne honorificum, & delectabile ſit procul à

me, nec audiatur in finibus meis: ſolus honor diuinus in omnibus nobis requiratur, & abiectio noſtra. Scio etiam quid faciam. domini mei IESV vulnera introibo: & in eius dolores & opprobria, quantum potero, transformabor: & eius opprobrioſiſſimam paſſionem induam tanquam veſtimentum regale: & nihil requiram, niſi quæ ſunt conformia huic paſſioni: cæteraq; abijciam, ſicut ſtercus. Quæ creatura audebit de cætero poſt me conclamitare, ſi fuero hac veſte indutus? Iam CHRISTI paſſio pro me, prout neceſſe fuerit, contra omnia militabit. Non erit, qui contra me militare audeat, ſi CHRISTI ſtigmatibus fuero conſignatus. Vbique, & ſemper habitabo in illis: vt ſim quaſi in caſtro ſecurus ab omni impulſu maligno. Et impoſſibile erit chariſſime frater, ſi fuero bene in CHRISTVM crucifixum transformatus, quin ſim illi conformis, & cohæres in regno, vbi illi ſunt dilectiſſimi Dei, qui ſunt crucifixi cum CHRISTO. Non enim poteſt ſe Deus negare ſanguine CHRISTI perfuſo. Ornabo ergo genas meas CHRISTI cruore: & ero amabilis Deo, mirabilis Mundo, laudabilis conſortio beatorum: clamabunt, & dicent. Quis eſt iſte formoſus in ſtola ſua? quis eſt iſte, qui ſic glorioſe incedit laureatus in

ſanguine

ſanguine CHRISTI? Certe omnes præ dicabunt me beatum, qui oculum habebunt apertum. Vnde non dubites frater chariſſime: q; hoc eſt ſummum refugium ad omne malum vitandum, & ad omne bonum aſſequendum: hic delitiarum Paradiſus: de cuius lateris medio abundantia omnis dulcoris & ſuauitatis emanat. Ibi inebriatur homo dulcedine indicibili: & mira amœnitate alienatur à ſe: & ſuperexcedenti deuotione reparatur, & ſuperfertur in CHRISTO: ibique requieſcit inter amplexus dilecti. Hæc autem omnia chariſſime frater redigamus ad tria: ad quæ ſemper conemur: ſcilicet ad honorem Dei, compaſſionem CHRISTI, & proximi, & deiectionem noſtri. Et hoc toto corde, & nihil aliud ſitiamus. Quòd nobis concedat, qui viuit & regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

Quod CHRISTVS in ſua paſſione beatitudines octo perfecte habuit. *Cap. VIII.*

BEATITVDINVM octo refulget clariſſimus ſplendor in hac viliſſima paſſione Domini noſtri IESV CHRISTI, immo proprie hic eſt fons & origo earum,

& etiam allectiuum, ac directiuum exẽplar. Quis enim pauper spiritu, niſi CHRISTVS in cruce nudus? Quis mitis, niſi qui tanquam ouis ad occiſionem ductus eſt: & coram tondente ſe non aperuit os ſuum? Quis lugens, niſi qui cum clamore valido, & lachrymis preces ſupplicationesq; offerens pro ſuis crucifixoribus, & nobis peccatoribus, ſuisq; inimiciſſimis, quos excuſabat, apud Deum Patrem intercedendo dicebat: Pater ignoſce illis: quia neſciunt quid faciunt? Ipſe enim plus peccata noſtra lugebat, quam pœnam ſuam; plus cõpatiendo nobis, quàm ſibi. Quis vero eſuriuit, & ſitiuit iuſtitiam, niſi CHRISTVS in cruce, pro peccatis noſtris, ſatisfaciendo iniuriæ Patris, eſuriens, & ſitiens animarum ſalutem? In cuius rei ſignum dicebat. Sitio. Quis vero miſericors, niſi hic Samaritanus: qui tranſeunte ſacerdote, & leuita, infundens vinum, & oleum vulnerato alligauit vulnera: & impoſuit iumento ſuo: ſcilicet, corpori proprio noſtras infirmitates aſſumens pro noſtris peccatis? Quis patiens, niſi qui iuſtiſſimus, & innocentiſsimus pro peccatis, & iniuſtitijs noſtris crucifixus, vi amoris, & ardore charitatis, iniquitates noſtras portauit ſuper lignum? Vbi relucet munditia cordis, niſi in eo, qui inno-

cens immolatur: & ipſe corda noſtra ſuo ſanguine precioſo mundauit, & lauit? Quis vero pacificus, niſi ille, qui eſt pax noſtra: qui fecit vtraq; vnum: & paſſione ſna pacificauit nos Deo in ſanguine ſuo? Quis vero perſecutionem paſſus eſt propter iuſtitiam, quam habebat, faciebat, prædicabat, & ſitiebat, niſi ille, qui eſt à Iudæis crucifixus? Vere hic eſt vere beatus, cui maledixerunt homines, aduerſus eum mentientes. Hæ ſunt beatitudines, quas habere ſe CHRISTVS docuit, & in ſeipſo, qualiter ſint adimplendæ, ſuo exemplo monſtrauit.

Quod in cruce apparent duodecim fructus Spiritus, quos enarrat Apoſtolus ad Galathas. Cap. IX.

IN hac etiam crucis arbore ſunt illi ſuauiſſimi fructus, quos enarrat Apoſtolus ad Galathas Capitulo quinto, dicens. Fructus autem Spiritus eſt, charitas, gaudium, pax, patientia, longanimitas, bonitas, benignitas, manſuetudo, fides: quia ibi eſt fundamentum fidei, & fulcimentum; & verum oblectamentum in ratione ſui obiecti, & non ſubiecti: quia

in CHRISTO non fuit fides. Sequitur, modeſtia, continentia, & caſtitas. Hæc omnia manifeſtiſſime relucét in paſſione CHRISTI in cruce. Et ideo cōuenientiſſime ſubdit Apoſtolus ibidem. Qui autē ſunt CHRISTI: carnem ſuam crucifixerunt cum vitiis & concupiſcentijs: ſcilicet, vt manifeſtiſſime oſtendat hos fructus pendere in arbore ſanctæ Crucis: quos capere poſſunt cōformantes ſe ei, affigentes ſeipſos cruci.

Quod in cruce ſpeculari poſſumus pulcherrimum exemplar decem mandatorum Decalogi. Cap. X.

EST etiam in hac viliſſima paſſione, regula, & exemplar, & executio mandatorum Dei: vt, ſicut ipſe fuit Deo Patri obediens vſque ad mortem: ſic & tu obedias vſque ad mortem Diuinis mandatis. Poſſumus autę ibi ſpeculari exemplar pulcherrimum omnium mandatorum. Quantum enim ad primum mandatum: in quantum ipſe homo ſummus Dei cultor fuit, offerens ſe Deo Patri in ara crucis ſacrificium medullatum, oblationem, & hoſtiam pacificam pro peccato. Quantum ad ſecundum mandatum: non aſſumpſit nomen Dei in vanum: nec falſum iura-

iurauit:ſed in paſſione Crucis viliſſima,quę patribus iurauerat, adimpleuit. Quantum ad tertium mãdatum: Sabbato in ſepulchro quieuit: & itidem etiam nos debemus celebrare ſabbata noſtra non in truſis, vanitatibus, & diſcurſibus, ſed in quiete cum gratiarum actione. Quantum ad primum præceptum ſecundæ tabulæ: Patri ſummam reuerentiam in Cruce exhibuit: dum ſe ei vſque ad mortem crucis humiliauit: vt debitum honorem contra iniuriam à nobis illatam impenderet ei. Exhibuit etiam debitã reuerentiam matri ſuæ: cui non ſolummodo fuit ſubiectus: immo in cruce pendens cum magna diligentia dilecto diſcipulo eam commendauit. Quantum ad ſecundum: non ſolum non occidit:ſed etiam ſua viliſſima paſſione & morte mortem occidit, & mortuos viuificauit. Quantum ad tertium: contra mœchiam deteſtabilem, ſibi in matrimoniũ copulauit Eccleſiam, ſponſus caſtiſſimus ſponſam caſtiſſimam eligendo,non habẽtem maculam neque rugam. Quantum ad quartum: non rapinam arbitratus eſt, eſſe ſe ęqualem Deo: ſed exinaniuit ſemetipſum, formam ſerui accipiens. Vel dicimus: quòd furtum non fecit: ſed furtum recuperauit per mortem. Deſcendit enim ad inferos: & ſpoliauit infernum: & quos furtiua manus

diaboli de bonis iniuſte rapuerat, & iniuſte detinebat: merito ſuæ paſſionis redemit: captiuamq́; ducens captiuitatem dedit dona hominibus. Quantum ad quintum: non ſolum falſum teſtimonium non dixit: ſed pro veritate, quam docebat, & faciebat, cõtra ſe falſos teſtes habuit, dicentes contra eum blaſphemiam; & nequitiam: propter quod etiam adiudicatus eſt morti. Quantum ad ſextum, & ſeptimum: non ſolum non aliena cõcupiuit, ſed etiam ſemetipſum pro ximis in cruce donauit. Sic igitur manifeſtiſſime apparet: qualiter mandatorum obſeruantia relucet in paſſione glorioſa domini noſtri IESV CHRISTI.

Quod à Paſſione domini omnia Sacramenta Eccleſiaſtica trahunt virtutem: & quòd ſine ea impoſſibile eſt intelligere Sacram Scripturam. Cap. XI.

AB hac etiam ſacratiſſima paſſione omnia Sacramenta Eccleſiaſtica trahunt virtutem: quæ ſunt nobis contra omnem morbum ſpiritualem ſaluberrima medicina. Hæc etiam viliſſima paſſio eſt nobis diuinarum Scripturarum Dauidica clauis: quæ aperit, &

rit, & nemo claudit: claudit, & nemo aperit. Sine hac enim impoſſibile eſt intelligere Sacram Scripturam: & hac bene in mente impreſſa, omnia in luce clareſcunt. Incipias ab Adam: quomodo Eua de latere eius formata eſt: & de ligno vitæ in medio Paradiſi: de immolatione Abel, & morte eius: & ſic per totam Scripturam diſcurre: ſi vis videre, quomodo veritas eius reſplendet in ſpeculo paſſionis.

Quomodo in beata domini Paſſione relucent omnium angelorum Hierarchiarum officia. Cap. XII.

EX prædictis manifeſtiſſime apparet: quomodo à paſſione Chriſti emanat omnis perfectio: & in ea relucet omnis pulchritudo Eccleſiaſticæ, vel Euangelicæ Hierarchiæ. Similimodo in ea reſplendet, & relucet omnis perfectio, pulchritudo, & decor Angelicæ Hierarchiæ. Nam in ea primo, & principaliter refulget ille Seraphicus ardor amoris: quia maiorem charitatem nemo habet, quàm vt animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis. Non credo quòd omnes Angeli de Paradiſo poſſent ſuis intelli-

telligentijs capere hanc vehementiam charitatis, qua dominus noſter IESVS voluit talia pati pro nobis viliſſimis ſeruis, immo nequiſſimis inimicis eius. Refulget etiā Cherubin, ſpeculatio & intelligentia veritatis. Nihil enim ſcio in hoc mundo, quod tantum veritatem ſcripturæ elucidet, tantum ad cœleſtia contemplanda eleuet, tantum ad Deum ſapiendum illuminet, ſicut paſſio IESV CHRISTI. Hic vere inuenitur ſcientiæ plenitudo. Hic etiam maxime ſplendet erga Maieſtatem æternam Thronica reuerētia, & veneratio. Sicut enim illi cœleſtes ſpiritus Throni dicuntur, quia in ipſis dicitur Deus, tanquam in ſuo Throno quieſcere, propter nimiam veneratione & reuerentiam, quam erga diuinam Maieſtatem habent: quia ipſe quieſcit ſuper humiles, & timentes eius ſermones: ſic & in hac viliſſima paſſione Domini noſtri IESV CHRISTI dicitur dominus Deus tanquam in ſuo throno quieſcere: quia ibi fuit excellens humilitas, reuerentia, & veneratio ſumma erga Maieſtatem æternam: nullamq; credo Angelorum reuerentiam huic poſſe comparari. Et ideo (vt per anthropopathos loquar) ſpiritus Dei peccatis noſtris irritatus & inquietatus, in hac beatiſſima paſſione pacificatus fuit, & quieuit. Aut

aliter etiam Dei thronus poteſt appellari paſſio: quia in ea, ideſt, inſignis eius iudicaturus eſt Mundum. Vnde etiam firmiter credo: quòd ad Mundum iudicandum de nequitia ſua apparebit ibi lancea, corona ſpinea, claui, ſpongia, & huiuſmodi, & dominus IESVS cum ſtigmatibus ſuis; qui clamabit dicens. Videte qualia à vobis, in vobis, & pro vobis paſſus ſum: & tamen ingrati omnia contempſiſtis: & pro nihilo pœnam, & ignominiam meam duxiſtis. Ite ergo maledicti in ignem æternum: &c. Et ſic patet de prima Hierarchia. In hac etiam beatiſſima paſſione relucet Dominationum præcellentia. Humiliauit enim ſemetipſum, factus obediens vſque ad mortem, mortem autẽ crucis. Propter quòd & Deus exaltauit illum: & dedit illi nomen, quod eſt ſuper omne nomen. Ibi etiam reſplendet poteſtatum reſiſtentia; quia illam diabolicam poteſtatem, de qua dicitur, quod non eſt poteſtas ſuper terram, quæ comparetur ei: ipſe IESVS victorioſiſſime ſibi ſubiugauit per patibulum crucis: & mortem moriendo deſtruxit. Refulget etiam ibi Virtutum efficax operatio: & præcipue ibi fuit virtus cordium penetratiua & attractiua. Vnde illud eſt. Cum exaltatus fuero à terra: omnia traham ad meipſum. Vnde, quòd nos credamus, & di-

ligamus

ligamus eum, nullo modo nobiſipſis attribuamus: quia nemo venit, niſi tractus. In quo notatur motus, non voluntarius ex parte noſtra, ſed potius violentus. Et ſic patet de ſecunda Hierarchia. Clareſcit etiam in hac beatiſſima paſſione Principatuum regimen: quia factus eſt principatus ſuper humerum eius. Ibi etiam vireſcit Archangelorum releuatio: quia per hanc glorioſiſſimam paſſionem fit ſufficiens releuatio ab omni culpa, & ab omni pœna. Ibi etiam luceſcit Angelorum reuelatio: quia occulta Scripturæ abdita, & diuinorum ſecretorum myſteria panduntur per apertionem lateris CHRISTI. & ideo merito in eius morte velum templi ſciſſum eſt: vt apparerent quæ erant in ſanctis ſcripturis occulta. Et ſic patet de tertia Hierarchia. Ex his ergo omnibus patet manifeſtiſſime: quomodo non ſolum Eccleſiaſtica, ſed etiam Angelica Hierarchia in paſsione Domini refulget. Et ſicut eſt angelorum purgare, illuminare, perficere: ſic, immo multomagis in paſsione CHRISTI reperitur aperte. Per has igitur conformitates, quas CHRISTI paſsio cũ ordinibus angelorum habet: conuenientiſſimum fuit, non ſolum redimere animas, ſed etiam ad reparationem angelicæ ruinę, conuenien-

uenientiſsime diſponere,& ordinare: Propter enim nimiam charitatem,quæ reſplendebat in cruce,incendium amoris erga Deũ, & proximum in hominibus accendebatur: & ſic reddebantur, & adhuc redduntur apti ad ſupereminentem Seraphicum ordinem. Per veritatem etiam in hac beatiſsima paſſione expreſſam illuminantur homines, contemplantes ipſam, ad diuinæ veritatis cognitionem: & ideo apti ſunt ad cognitionem, & reſtaurationem Cherubin: Et per magnam humilitatem, & reuerentiam, & venerationem erga Dei maieſtatem, quæ fuit in illa paſsione, prouocantur homines ad conſimilem pro ſuo modulo humilitatem, & venerationem, ac reuerentiam, & honorem: & ſic apti fiunt ad Thronorum reparationem. Exemplo etiam illius excellentiſsimæ dominationis diuinæ per paſsionem habitæ, de qua dictum ſupra: Propter quod & Deus exaltauit illum: etc. homines prouocantur, vt macerationibus, & afflictionibus corporalibus nitantur vitijs, & concupiſcentijs dominari, & omnem ſibi animi appetitum ſubiugare: vt nihil ocioſum, nihil inordinatum præſumat in ratione hominis dominari: ſed omnia recto iudicio rationis huiuſmodi appetituum genua flectantur: & ſic apti fiant

ſiant ad reparationem ordinis Dominationum, Et, vt breuiter tranſeam: ſic per reliquos ordines diſcurre, ſiue per ordinum perfectiones, ſecundum q̄ de iſtis dictum eſt: vt ſcilicet per reſiſtentiam contra diabolicam tentationem & fraudem ad Poteſtates: Per virtuoſas operationes & cōuerſationes ad Virtutes: Per diligens regimen omnium ſenſuum ſuorum, & motuum internorum, & etiam aliorum hominum, ſi ad ipſum ſpectant, ad Principatus. Per reuelationem neceſſitatum & indigentiarum proximorum, ad Archangelos: Per prædicationem, & doctrinam, ad Angelos. Vel ſi vis dicere, quòd Archangelorum eſt, maiora, Angelorum minora docere: ſic doctores ad Archangelos, prædicatores ad Angelos ordina. Et hęc omnia ad Paſſionem CHRISTI ordina, ſicut de Seraphico, & alijs dictum eſt. Potes etiam aliam breuem aſſignare ratione, quare paſſio CHRISTI fuit idonea ad reparationem Angelorum: quia ſicut illi per ſummam præſumptionem, & ſuperbiam ceciderunt: ita per infimam exinanitionem, & humiliationem CHRISTI crucifixi, veri Dei & hominis, debuerunt prædicti ordines ex hominibus in ſuis oculis abiectis & humilibus reparari: vt quod ſuperius dictum eſt, particulariter per reſtaurationem Thronorum,

norum, hoc pro omnibus vniuerſaliter reſtaurandis ordinibus ſumamus. His autem eiſdem rationibus, quibus videmus, qualiter Angelorum decor, & perfectio in CHRISTO crucifixo refulget: poſſumus videre, quomodo in eadem paſſione refulget gloria hominum beatorum: quia illi claræ veritati, quæ eſt in illa paſſione beatiſſima, ſicut ſupra dictum eſt, correſpondet aperta viſio Patris, quantum ad cognitionem rationalis. Illi profundiſſimæ humilitati, & reuerentię qua paſſio domini Thronus dicebatur ſuperius, correſpondet firma intentio, quantum ad iraſcibilem: quia ſuper quem requieſcet Spiritus meus, niſi ſuper humilem? &c. Illi etiam ſuperexcellentiſſimæ charitati dominicæ paſſionis, correſpondet in patria, ipſius concupiſcibilis dilectio vere conſumata. Illi dominationi, de qua dictum eſt: Propter quod & Deus exaltauit illum: &c. correſpondet agilitas: quia ſubeſt ei, cum voluerit, poſſe. Illi reſiſtentiæ Poteſtatis, qua moriendo mortem deſtruxit: correſpondet impaſſibilitas. Illi virtuoſitati, qua exaltatus à terra omnia traxit ad ſeipſum: correſpondet ſubtilitas, tanquam penetratiua virtus. Illi claritati, & nobilitati Principatus, de quo dicitur: Factus eſt principatus eius ſuper humerum: &c. & de qua claritate poteſt

teſt illud adduci: Pater clarifica me: &c. correſpondet dos claritatis. Officio autem Archangelorum, & angelorum, quod bene repræſentatur in illa paſſione, vt præmonſtratum eſt: correſpondet in hominibus beatis decor laureolæ, quæ debetur doctoribus, & prædicatoribus. Et ſic patet: qualiter in hac beatiſſima paſſione refulget tanquam in ſpeculo præclariſsimo, & mundiſſimo, omnis gratiæ & gloriæ plenitudo, Gratiæ dico: quantum ad præmium ſubſtãtiale: vt dotes animæ, & gloriæ, quantum ad præmium cõſubſtantiale: vt dotes corporis: & quantum ad præmium accidentale: vt decor laureolæ, quæ debetur prædicatoribus, ſiue doctoribus, martyribus, & virginibus. Nam in Cathedra ſanctæ crucis docuit: & martyrum caput fuit: & virgo virginum, virginem virgini commendauit. Non ſolum autem ipſorum ſanctorum plenitudo gratiæ, & gloriæ refulget in hac beatiſſima paſſione: ſed etiã ab ipſa meritorie emanat. Et, vt magis appropriate loquamur, per apertionem lateris, mittit ſanctis viſionem apertam: per pedum & manuum conclauationem, intentionem firmam: per guſtationem aceti & fellis, inebriationem amoris. & hoc erat, quod ſitiebat: per coarctationem ligaminum, meruit nobis agilitatem: per illuſionem ſputorum,

rum, Solis claritatem: per mortem, impaſſibilitatem: per incluſionem in ſepulchro, ſubtilitatem: per coronam ſpineam, non ſolum lauree, ſed etiam laureolæ venuſtatem: ſcilicet, illis tribus generibus hominum: videlicet virginum, martyrum, doctorum. Et quicquid dicamus: credo, ꝙ in hac beatiſſima paſſione eſt materia excellentiſſimæ gloriæ, & immenſi gaudij tam angelorum, quàm hominum beatorum. Et hoc eſt, quòd credo firmiter, & non dubito: quòd tam angeli, quàm homines beati totaliter in Deum tendunt: & totis mentibus intime Deum diligunt: ita quòd plus ſine comparatione Deum diligunt, q̃ ſeipſos: immo non credo ꝙ ſeipſos diligant, niſi propter Deum: & ideo ſine cõparatione plus exultant, & gaudent de Dei magnificentia, quàm de propria gloria. Cum ergo in CHRISTI paſſione ſit excellentiſſima manifeſtatio ſummæ potentiæ, ſummæ ſapientiæ, ſummæ clemẽtiæ Dei: ſicut poſtea aliqualiter declarabo: ideo prædicta paſſio eſt eis materia excellentiſſimi gaudij, & exultationis immenſæ. Vnde quamuis gaudeant homines, videntes, ſe per illam paſſionem redemptos: & angeli, videntes, ſe per eandem reparatos: & ſic quodammodo ad ſeipſos reflectantur: quamuis hoc ſemper videant, & referãt

in Deum: tamen credo, quòd ſine comparatione plus exultent, & gaudeant, & totaliter in Deum excedant: cognoſcentes in ea tam potentiam, quam ſapientiam, & inæſtimabilem, & immenſam clemētiam Dei ſui. Vnde ſicut apparet hic ſumma, & immenſa diffuſio diuinæ bonitatis: ita credo quòd in ea ſit excellentiſſima, pleniſſima, & totaliter medullaris diffuſio mentium in Deum, ob nimiam iucunditatem, & gaudium. Sic ergo manifeſte apparet, ꝙ paſſio CHRISTI fons gratiæ, & gloriæ reperitur: & quòd in ea refulget decor, & perfectio ſub cœleſtis Hierarchiæ, & etiam cœleſtis.

Quod ſumma potentia, ſapientia, & clementia ſumma ibi relucent: & etiam circa hæc quædam excitatiua. Cap. XIII.

NVNC Deo fauente videre reſtat: qualiter ſuper cœleſtis Hierarchia, quæ Deus eſt, in cruce ſplendet: vt ſcilicet aliqualiter videamus, qualiter in ea refulget ſumma potentia, ſumma ſapientia, ſumma clemētia Dei. Et quia infirmum de potentiā, ſtultum de ſapientia, prauum de bonitate loqui, præſumptuoſum eſt: ideo mihi velle ſubtilia,

& quæ ſupra vires meas ſunt, inueſtigare, non licet. Attamen ad maiorem prædicto-rum intelligentiam, & conſolationem no-ſtram, aliqua communia videamus. Mani-feſtatur autem in illa beatiſſima paſſione, diuina potentia,& beneuolentia, in tolerã-do, in liberando, in gratificando, in iuſtifi-cando, in ſuſcitando, in magnificando. Di-co primo, quòd manifeſtatur in hac beatiſ-ſima paſſione eius fortitudo,& clementia in tolerando: quod videlicet ille,qui eſt Deus omnium,& omnia conſeruat: ſine cuius ma-nu omnia reducuntur in nihilum: ſuſtine-ret patienter effugari,qui vbiq; erat: ligari, qui immenſus erat: flagellari,qui glorioſus exiſtebat: alapari, qui Mundum plaſmaue-rat: conſpui ſplendor æternus, & ſpeculum ſine macula: blaſphemari pater immenſæ bo nitatis: diiudicari iudex immenſæ poteſta-tis: crucifigi dominus immenſæ libertatis: aceto, & felle potari fons immenſæ ſuaui-tatis: gaudium Angelorum affligi: vita vi-uentium occidi: ſpinis coronari gloriæ co-rona: latus aperiri agnus immenſæ clemen-tiæ: in lapide ſepelliri Sol iuſtitiæ. Hæc omnia à nequiſſimo homine pro eo patien-ter ſuſtinere, immo pro eis orare,fuit pote-ſtatis immenſæ,tolerantiæ,bonitatis,& cle-mentiæ. Sic ergo patet poteſtas, ſeu poten-

tia, & bonitas CHRISTI in tolerando. Signum etiam fuit huius immenſæ bonitatis, & potentiæ in liberando. Quod enim CHRISTVS crucifixus potentiſſimum ligaret, mortem moriendo deſtrueret, & occideret, & ſepultus infernum ſpoliaret, fuit immenſæ potentiæ ſignum. Sed etiam hoc fuit immenſæ, & exceſſiuæ clementiæ ſignum: quòd pro ſuis nequiſſimis inimicis à morte liberandis dignatus eſt mori. Hoc enim inexcogitabile eſt: quod morte, quæ ſibi inferebatur, liberaret inferentes à morte: cum propter hoc debuiſſet potius ſecundum humanum iudicium nos omnes æterna morte condemnare, hoc ipſo, quòd à nobis, & occaſione noſtri fuiſſet tam vili, & crudeli morte occiſus. Nec credo, quòd Angeli de Paradiſo potuiſſent hanc ſummam clementiam cogitaſſe, antequam fuerit eis reuelatum. Fuit autem immenſæ potentiæ, & beneuolentiæ ſignum in iuſtificando. Si enim maius eſt, iuſtificare impium, quàm cœlum, & terram creare, propter repugnantiam voluntatis: quantæ ergo clementiæ, quantæq; fuit potentiæ, ſaluare, & iuſtificare impium ſummam impietatem perpetrantem, & ſaluatorem, & iuſtificatorem occidentem? Et ideo illud immenſæ clementiæ fuit: quòd

cſte-

effectu illius ſummæ impietatis voluerit nos ab omni impietate iuſtificare. cum ſecundum humanũ iudicium debuiſſet, ſi nunquam alia interueniſſet culpa, nos penitus reliquiſſe: & ad nihilum redegiſſe: quod idẽ eſt; quia, ſi penitus nos relinqueret: in nihilum redigeremur: aut illam nequitiam non in iuſtificationem, ſed in pœnam ordinaſſe æternam. Hoc ergo ſummæ potentiæ, & clementiæ fuit: quòd nos iuſtificauit merito ſuæ paſſionis: quæ procurata eſt à nequitia noſtra, & meritò nequitiæ noſtræ. Hæc omnia inaudita, & mirabilia, ſunt diligenter ruminanda, & omni admiratione digna: & deficit ibi omnis ratio, & intellectus: & non modicum ſuccenditur affectus. Apparuit etiam ibi ſumma potentia in reſurgendo. Planum eſt enim: quòd à mortuis reſurgere, & maxime per ſe, vel mortuum reſuſcitare, vtrunque eſt infinitæ potentiæ: & vtrunque ibi fuit: quia reſurrexit: & aliquos ſecum ſuſcitauit: qui venerunt in ſanctam ciuitatem, & apparuerunt multis. Sed & hoc fuit immenſæ clementiæ: quòd dignatus eſt non ſtatim reſurgere: ſed pro fide noſtra aliquantulum differre: & pro nobis mortuus permanere: vt ipſum fuiſſe verum hominem crederemus fideliter. Nec nimis diſtulit: vt & ipſum eſſe Deum

verum credamus: & alios ſuſcitauit, vt ei redderent teſtimonium. Et ipſemet per quadraginta dies adhuc apparens in multis argumentis, vt ei crederemus, diſtulit ad cęlum aſcendere, cum omni dignatione; & feruenti dilectione noſtram ſalutem operans, & procurans. Non enim ſuffecit ei mortalis, & paſsibilis conuerſari nobiſcum: ſed & glorioſus, & immortalis per quadraginta dies manifeſtiſsime apparere Apoſtolis, & eos de regno Dei docere. O amor, quantum Deum noſtrum IESVM ligaſti nobiſcum: qui non videtur poſſe ſeparari à nobis: & nos viliſsimam ſaniem dignatur cum tanta, ac tali diligentia ſibi per fidem, & amorem vnire. Manifeſtata eſt etiam ibi ſumma potentia in magnificando. Magnificauit enim eum in cóſpectu regum, & principum: qui tamen in conſpectu Dei fuit ſemper magnus. Et iſtud, ſcilicet, CHRISTVM crucifixum in conſpectu hominum magnificare, & omnibus ſuperextollere, fuit ſummæ potentiæ. Quare? Quia fuit contra ſapientiam Græcorum, contra ſcandalum Iudæorum, contra idolatriam Romanorum, contra ſęuitiam Tyrannorum, contra omnem aſtutiam Dæmoniorum, ſupra omnem rationem, & intellectum: ſcilicet, credere hominem

cruci-

crucifixum eſſe Deum. Et iſtud fuit ſummæ clementiæ eius: quòd nos fecerit ſibi credere: immo etiam eum credere Deum, contra omnem duritiam, & nequitiam noſtram: nos ad ſe ſua intima virtute trahendo. & ideo ſummas grates, & gratias ei debemus: quia non fuit currentis neque volentis, ſed Dei miſerentis. Quid enim ſibi fecimus: quòd nos in eum pluſquam reliqui crederemus? Fideliter ergo, & cum omni timore, & amore ſeruiamus ei, perfecto corde, & animo volenti: & iubilemus ei cum totis præcòrdijs noſtris: quia nobis indignis illuxit cum iucunditate admirabile lumen eius: & dulciſsima, ſuauiſsima, & amabiliſsima claritas eius irradiat intima mentis: & tenebras conuertit in lucem: eleuat, coniungit, deificat, & reſoluit. Ex his ergo manifeſte apparet: quòd ſumma potentia, & ſumma clementia Dei refulget, in paſsione Domini noſtri I E S V C H R I S T I. Nunc reſtat videre: qualiter ſumma ſapientia relucet ibidem. Et quamuis non ſufficiamus, neque ſciamus omnia enarrare: tamen aliqua de multis ad conſolationem noſtram dicamus. Sapientia eius ſumma in hac paſsione apparet ingratiſsima correſpondentia in omnibus myſterijs redemptionis à culpa. Nam ſicut prima

mulier de virginea carne ſumpta, & facta eſt: ſic CHRISTVS de Virgine natus crucifixus eſt. Et ſicut illa accepit de ligno vetito, & dedit viro ſuo, de quo facta erat: ſic CHRISTVS in ligno crucis eſt paſſus voluntarie: & hanc Paſſionem matri ſuæ, de qua natus fuerat, communicauit: cuius animam doloris gladius pertranſiuit. Vſque enim hodie ignoraui, quare dominus noſter IESVS CHRISTVS voluerit illam dulciſſimam matrẽ ſuam ſibi aſiſtere, & ſecum tam immenſo dolore affligi: cum bene nobis ſufficeret ſua paſſio. Sed, vt video, hoc ſumma clementia, & ſumma eius ſapientia exigebat: quamuis eſſemus indigni. Et ſicut Eua ſeducta eſt, volendo eſſe ſicut Deus: ita paſſus eſt homo Deus. Et ſicut illa de latere viri facta fuit principium noſtræ damnationis: quia virum ſibi conſentire fecit: ſic CHRISTVS latus aperuit, vnde virtus Sacramentorum emanauit: & per ſuum ſanguinem reconciliauit nos Deo Patri. Et ſicut illa vidit lignum, quod erat pulchrum viſui, & ad veſcendum ſuaue: ſic CHRISTVS conſputus eſt in vultu, & amaritudine fellis guſtatus. Et ſicut illius pedes cucurrerunt ad lignũ, & manus extenſæ ſunt ad fructum: ſic CHRISTVS pedibus,

& manibus eſt in cruce affixus. Illa ambitioſa: Iſte humillimus: Illa inobedientiſſima: Iſte vſq; ad mortem obedientiſſimus. Contra appetitum ſcientiæ Dei ſapientia condemnatur. Illi erant ambo nudi, cũ peccauerunt: CHRISTVM vero nudum crucifixerunt. Ibi homines poſt culpam ſe abſconderunt à facie Dei. hic CHRISTVS dominus Deus noſter poſt mortem in ſepulchro abſconditur à facie hominum. Illi deſcenderunt ad imum ad laborandum: hic deſcendit ad infernum ſpoliandum. Sic apparet aperte, & manifeſte: qualiter in hac paſſione glorioſiſſima ſumma Dei ſapientia claret. Et in omnibus iſtis, non ſolum Dei ſapientia, ſed etiam ſumma Dei dignatio, & clementia demonſtratur: quòd ipſe voluerit pro comeſtione illius ligni lignum crucis aſcendere: & pro extenſis ad fructum manibus manus ſuas eleuare in cruce: & huiuſmodi, quæ ſuperius dicta ſunt. Hoc enim fuit ſummæ; & ineffabilis ſuæ clementiæ. Nec credo, quòd tanta dignatio poſſit à creatura aliqua comprehendi: ſed credo, quòd in ipſa Angeli, & Sancti vere exceduntur, & ſupereffunduntur ab illius immenſitate clementiæ: vtpote ſicut piſcis in mari: & ſi non ſit multitudo perfecta. Accedamus ergo chariſſimi ad cor altũ:

& in illa profunditate benignitatis immenſæ totaliter immergamur. Accedamus cum fiducia ad CHRISTI latus, & intremus ipſum. Accedamus chariſſimi, accedamus, & moriamur cum ipſo. Accedamus obſecro, accedamus: quia ad amplexus eius brachia ſunt extenſa. O bone IESV quid feciſti, quòd me tantum amaſti? Quare domine? quare? Quare domine IESV? Quid ſum ego? Non ſum dignus, vt intres ſub tectum meum: quanto minus vt moriaris propter peccatum meum? ſed tantum dic verbo, & ſanabitur anima mea. Quare ad ipſam ſanandam vis emittere animam tuam? Sufficit domine, ſufficit verbum tuum. Quare tam ignominioſa, & crudeli morte effundis ſanguinem tuum? Solo verbo Angelos, cœlos, & totum hunc Mundum creaſti. Quare tot doloribus, tam dura & crudeli morte me nequiſſimum ſeruum redemiſti? Sonet obſecro chariſſimi fratres in auribus veſtris vox illa Domini noſtri IESV CHRISTI: immo ſonet in intimis cordis veſtri. Attendite, & videte, ſi eſt dolor ſimilis, ſicut dolor meus, penetrent chariſſimi, etiam iſti dolores intima noſtra: & corda noſtra iſtis doloribus feriantur. Accedamus ad latus eius: & ſugamus ſanguinem eius: quia hoc beneplacitum eius eſt. Non faciamus

ipſum talia fruſtra pati : non permittamus hunc ſanguinem effluere ſuper terram. Fiāt ergo corda noſtra receptacula, & vaſa ſanguinis Domini noſtri I E S V C H R I S T I: & eius inebriati doloribus, dicamus. Nobis autem abſit gloriari, niſi in cruce domini noſtri I E S V C H R I S T I crucifixi. Quod nobis concedat, qui viuit, & regnat &c.

Quod in paſſione Domini excitetur, & inflammetur cor hominis ad ſeptem opera miſericordiæ. Cap. XIIII.

CVM per ea, quæ dicta ſunt, in Paſsione Domini noſtri I E S V C H R I S T I multipliciter poſsit noſtra contemplatio regulari, & perfici: nunc, qualiter in eadem ad actionem excitemur, & dirigamur, reſtat aliqualiter intueri. Et quia inter alia opera actiuæ vitæ opera miſericordiæ, & pietatis amplius Eloquia Sacra commendant: & etiam quia de illa actione, quæ ad veram afflictionem, & deiectionem ſpectat, ſatis eſt ſuperius tractatum: ideo ad præſens, alijs prætermiſsis, videamus, qualiter in illa Paſsione Dominica eſt excitatio, in-

flammatio, exemplar, ſpeculum illorum miſericordiæ operum, de quibus in Matt. dominus noſter dicit ſe in iudicio diſceptaturum: & pro illis æternum præmium largiturum, Venite, inquiens, benedicti Patris mei. &c. Eſuriui &c. Abſtergamus ergo chariſſimi caliginem ab oculis cordis noſtri: & intueamur diligentiſſime illam beatiſſimam Paſſionem: & videbimus clare, qualiter in ipſa prædicta opera eleganter relucent. Sed primo videamus, qualiter ad ipſa complenda allicimur: poſtea videre poterimus, qualiter per ipſam in eiſdem operibus regulamur. Si enim conſideremus, qualiter dñs noſter eſuriuit, & ſitiuit pro nobis: multum moueri debemus: vt eſuriẽtes, & ſitientes paſcamus: vt ſibi in ſuis mẽbris ſubueniamus. Et, vt omnia reducamus ad Paſſionem CHRISTI: audiamus in Euangelio ipſum IESVM clamantem in cruce, Sitio. Nam, ſi beati ſunt, qui eſuriunt, & ſitiunt iuſtitiam: cum ipſe fuerit plenus omni gratia, & perfectione: ipſe maxime in hac beatiſſima paſſione noſtrã iuſtitiam eſuriuit, & ſitiuit: quia, quãdo moriebatur, non pro ea ſolum eſuriem, & ſitim ſpiritualem habuit ipſe in cruce: ſed etiam valde probabiliter credo, quòd corporalem famem, & ſitim ibi habuit: quia nocte præ-

cedente multum laborauerat, & vigilauerat in oratione, & poſtmodum in capturæ anxietate: & demum diuerſis flagellis, & laboribus fatigatus circa horam ſextam, quando appetitus ſolet incitari, & intendi: fuit cruci affixus: & vſq; ad nonam ieiunauit ibidem: & dixit, Sitio. Et ipſi ei propinauerunt acetum: quod cum accepiſſet: inclinato capite emiſit ſpiritũ. Nec eſt multum credibile, ꝙ tunc virtute diuinitatis reſtiterit alicui neceſſitati, & indigentiæ corporali: ſicut cum quadraginta diebus ieiunauit: quia ipſi paſſioni expoſuerat ſe plene pro nobis in cruce. Sic ergo, quia dominus noſter IESVS CHRISTVS eſuriuit, & ſitiuit pro nobis: multum allici debemus ad ipſum paſcendum in membris ſuis. Peregrinus etiam fuit dominus noſter: quia dixit, imminēte illa morte beatiſſima: Regnum meũ non eſt de hoc mundo. Etiam in cruce maxime peregrinus fuit, & alienus reputatus pro nobis: quia amici, & proximi eius tunc longe receſſerunt ab eo: & tanquam peregrinus extraneuſq; factus eſt fratribus ſuis. Hunc ergo peregrinum fratres chariſſimi pro nobis factum recolligamus in membris eius. Nudus etiam fuit dominus noſter in cruce pro nobis: ipſum obſecro induamus in membris eius: Ibi etiam

appi-

apparuit vere infirmus, doloribus,& anguſtijs plenus pro nobis: ipſum viſitemus in membris eius. Captus eſt pro nobis, & captiuus ad crucem deductus, in ea ſuſpenſus,& conclauatus; ad membra ſua captiua, & in carcerata eamus. Sic ergo apparet,qualiter in præhabita paſsione fuit tanquã verum obiectum allectiuum, & excitatiuum ad prædicta opera miſericordiæ complenda in membris eius. Nunc videamus, qualiter in prædicta paſſione fuit exẽplar motiuum, & directiuum in operibus ſupradictis. Ipſe enim eadem opera exercuit.Ipſe enim latus ſuum aperuit: & ſanguinem ſuum fudit, ad ſitientes potandos. Carnem ſuam in ara crucis igne ardoris nimij amoris concremauit, ad eſurientes paſcendos. Et ideo in cęna præcedenti Sacramentum altaris ordinauit ad nos reficiendum: quod quidem Sacramentum eſt memoriale dominicę paſſionis. Nam caro ſua vere eſt cibus: ſanguis eius vere eſt potus: ſicut ipſe dominus teſtatur. Si ergo de ſeipſo dominus noſter IESVS fecit cibum nobis,& potum:quãtomagis nos alere debemus eſurientes,& ſitientes, non ſolum de ſuperfluis, ſed etiam de neceſſarijs noſtris? Si enim dominus noſter dedit nobis carnem ſuam in cibum:quãtomagis nõ debemus dare ei in mẽbris ſuis

carnes

carnes beſtiarum noſtrarum? Si enim ſeipſum panem viuum, qui de cœlo deſcendit, dedit nobis ad manducandum: quantomagis dare ei debemus in membris eius panẽ mortuum, qui de terra exiuit? Si nobis dedit cibum ſpiritualem, panem ſcilicet angelorum, qui nos ſibi vnit, & conuertit in ſeipſum: quantomagis nos ei in membris eius dare debemus vtrem vini, vel lactis, vermium nutrimentum? Simus ergo chariſſimi fratres ſoliciti ad alendos pauperes CHRISTI: immo ad alendum CHRISTVM in pauperibus ſuis. Opus etiam hoſpitalitatis exercuit in ipſa cruce. Nam ibi erat quidam peregrinus, qui iuerat viã longinquam: & à CHRISTO hoſpitium petens, ait. Memento mei domine, dum veneris in regnum tuum? Quaſi diceret. Digneris domine IESV CHRISTE peregrinum recognoſcere, & in illo regni tui palatio recolligere. Mirum de Dei clementia, iam oblitus eſſe videtur, quod alias dixit illi, qui de eius hoſpitio interrogabat eum. Vulpes foueas habent, & volucres cœli nidos: filius autem hominis non habet, vbi caput ſuum reclinet. Sed quid? Non tantum non tardat ipſum hoſpitio recipere: non ſub porticu, non in ſtabulo, ſed in ſeipſo, non cras, non poſt cras,

ſed

ſed Hodie, ait, mecum eris in Paradiſo. O miſera hominum nequitia. Dominus noſter latronem recepit in hoſpitio, & in ſeipſo: & nos in terrenis, & lutoſis domibus, etiam bonos recipere nolumus: ſed excuſamus nos: & dicimus. forte ipſi ſunt latrones. Memento miſer homo: quòd latronem dominus ipſe recepit: & ſi forte non potes, quia & tu pauper es recolligere in materiali domo: recollige ſaltem eum in corde tuo, ei compatiendo. Denudauit etiam ſe dominus noſter IESVS CHRISTVS ad noſtra verenda operienda: & nudus pependit in cruce: quantomagis perſonas noſtras nudare debemus ad operiendum eum in pauperibus ſuis? aut, vt de nobis loquar, cellarum, aut lectorum angulos à ſuperfluis tunicis pro CHRISTI pauperibus euacuare debemus? O quantum gaudium nobis eſſe deberet, cum nos exuere poſſemus pro CHRISTO: vt non ſolum ſuperflua, ſed etiam nobis neceſſaria pauperibus largiremur. Ipſe enim pro me nudatus eſt: & ego pro ipſo nolo indigentiā vllam pati. Abſit à nobis hoc fratres chariſſimi. non ſolum noſtra, ſed nos proximis noſtris, immo CHRISTO in proximo largiamur: quia ipſe ſe totum nobis dedit. Nam & ipſe nos infirmos viſitauit: & in

cruce

cruce infirmitates noſtras, & cunctarum infirmitatum noſtrarum anguſtias, & dolores ſuper ſe portauit. Sic chariſſimi fratres infirmos eius ſolicite viſitemus: & eorum infirmitates in nos, compatiendo inſimul, recipiamus: ſiue transformemus: vt dicamus cum Apoſtolo Paulo. Quis infirmatur, & ego non infirmor? Ipſe etiam dominus noſter IESVS in illo triduo captiuos inferni adijt. Quomodo ergo erit ſic teterrimus, & profundiſſimus carcer, quin ibi viſitemus captiuos: imo in captiuis dominum IESVM? Totum enim reputat dominus noſter ſibi fieri, quod amore ipſius, facimus membris eius. Omnium autem iſtarum pietatum in domino noſtro compulſiua, conſeruatiua, & confortatiua fuit illa pietas, qua pro ſuis crucifixoribus exorauit. Sic & nos noſtram pietatem, & miſericordiam erga proximum conſeruare debemus in hoc, vt non ſolum nos offendentibus parcamus, & erga illos tranquillum animum habeamus: verum etiam pro ipſis affectuoſiſſimas ad Deũ preces fundamus. Quod nobis concedat, qui in Trinitate, &c.

Oratio valde deuota circa paſſionem Domini. Cap. XV.

O DOMINE Ieſu Chriſte, ò vere amice, ò amantiſſime ſponſe, fac lutum ex ſputo: & lini oculos meos: vt qui cæcus ſum, videre valeam vulnera tua. Introduc me domine IESV, quamuis indigniſſimum famulum tuum, in gazophilacium veri templi: vt intueri valeam, quid, quantumq; in cruce obtuleris Patri pro nobis. Fortaſſis anima mea, quamuis à te vero ſponſo multis iniquitatibus viduata ſit: offeret tibi duo minuta. Recipe me, quamuis filium prodigum, ad comedendum tecum vitulum ſaginatum aſſatum in cruce. O bone, & vere magiſter, doce me theſauros ſapientiæ viliſſimæ mortis tuæ. Iterum atq; iterum domine IESV aperire digneris latus tuũ mihi nequiſſimo famulo tuo: vt oculi mei, qui deprædati ſunt animam meam, in tuo latere inueniant prædam meam. O bone IESV, nimis ſaxeum eſt cor meum, niſi emolliatur ſanguine tuo: nimis diſtractum eſt cor meũ, niſi recolligatur in latere tuo. O bone paſtor, ego ſum illa ouis, quæ pe-

rijt,

rijt, & errauit: pro qua in cruce poſuiſti animam tuam. Ecce ego ſum: agnoſce eam: introduc me in caulas vulnerum tuorum. Tu autem domine IESV CHRISTE in tua paſſione me cuſtodias diligēter. Nam ſine tua morte morior: ſine tuis vulneribus vulneror: ſine tuis conuitijs conuitior: ſine tuis flagellis virga, non æquitatis, ſed iniquitatis flagellor. Sed quia neſciui perſeuerare in tua viliſſima paſſione, ſum quaſi in nihilum iam redactus. quia ignominiam crucis dimiſi, ignominioſus factus ſum: quia ſtultitiam crucis reliqui, ſtultiſſimus, & vaniſſimus factus ſum: quia infirmitatem tuæ paſſionis neglexi, infirmus factus ſum: quia à doloribus aculeorum tuorum receſſi, ſpinis concupiſcentiarum confixus ſum. Quid dicam? Niſi cor meum doloribus tuis aperiatur, nefandiſſimis vitijs aperitur: niſi ſciat latitare in vulneribus tuis, à latronibus plagis impoſitis ſpoliatur. Nam contra ſuperuacuam, & vanam gloriam, auaritiā, & inuidiam, odium, ſiue iram, & acediam, gulam, & luxuriam, perfectiſſima medicina, immo ſine qua nulla alia medicina, eſt paſſio tua. Contra ſuperbiam eius humilitas, vanam gloriam eius vilitas, auaritiam eius nimia largitas, & ſic de alijs. Ipſa eſt, quæ ſepit aures, ne audiam vana, vel praua:

oculos claudit, ne aſpiciam mortifera, vel nociua: os obſtruit, ne loquela, vel guſtu offendam: nares obturat, ne circa odorifera offendam: manus ligno affigit, ne extendantur ad tactus, vel opera vitioſa: pedes conclauat cruci, ne inutiliter, vel nociue diſcurrant. Ipſa fouet mutuam dilectionem: auget internam deuotionem: eleuat ad ſupernam contemplationem. Hanc ergo domine acerbiſſimam paſſionem, & ignominioſam da mihi in ſponſam: & indiuiſibili, & indiſſolubili vinculo ipſam mihi coniunge: ſuper omnes mulieres, ideſt, delitias, & conſolationes temporales adamaui eam: & tamen ſæpe, alia ſuperinducta, repudiaui eam. nunc modo venio, & requiro eam. ne quæſo mecum agas iuris rigore: ſed tuæ clementiæ diſpenſatione. Hanc ego da mihi domine IESV: quia hanc amaui: hanc dilexi: hanc totis viſceribus concupiui: ipſa ſola mihi ſufficit: ipſa ſola me medullitus nutrit, & reficit in hac vita. Ipſa eſt vita mea, conſolatio mea, & delitiæ meæ: ipſa lux, & ſapientia mea: ipſa reducit, & deducit: ſine ipſa deuio, & erro: ſine ipſa à portu ſalutis declino. O bone IESV, nihil à te peto in hac vita, niſi vt perfecte ſim tecum crucifixus in cruce. Certe dilectiſſime domine

I E S V nolo viuere, niſi moriar tecum. aut ergo da mihi mortem temporalem: aut in corde meo imprime tuam mortem. Hei mihi: quare natus ſum, niſi dominum meum I E S V M amplectar in cruce, & requieſcam in vulneribus eius? Magis eligo ad præſens tecum crucifigi, quàm tecum delitijs affluere. Hanc tuam viliſsimam paſsionem volo: hanc peto: hanc totis internis con cupiſco medullis: omnibus pro ipſa abrenuncio: & etiam meipſum relinquo: ipſa ſit mihi anima mea, & corpus meum, & omnis conſolatio mea. Nam ſanguis tuus inebriat me: & dolores tui ſciderunt cor meũ. Domine I E S V, pro me feciſti cœlum, & Solem, Lunam, & ſtellas, ignem, aerem, aquam, & terram, aues, & piſces, beſtias, & reptilia, arbores, & flores, herbas, & olera, aurum, & argentum, vniuerſa metalla, colores diuerſos, & lapides precioſos. Sed quis de manibus tuis quæſiuit hęc? Sine petitione, ſine inſtantia hæc omnia nobis dediſti: & tota die affligo animã meam, petendo ignominioſam mortẽ tuã: & vix poſſum aliquam guttulam impetrare. Scias domine I E S V: quia omnia viſibilia mihi vileſcũt pro ipſa: tibi vniuerſa reſtituo: & da mihi vulnera tua. Hęc ſuper cœlũ habilitant cor meũ: ſuper ſydera refulgẽt, & illuminãt intelle-

tellectum meum:ſuper ignem accendunt affectum meum : ſuper aerem fœcundant ſermonem meum: ſuper aquam emolliunt animum meum : ſuper terram ſtabiliunt, & fęcundant affectum meum : Hæc auibus, beſtijs, & piſcibus vtiliora, fructibus ſuauiora, arboribus, & floribus amœniora, argento, auro, & lapidibus precioſis precioſiora . immo certe hæc omnia non niſi vanitas ſunt reſpectu tuæ paſſionis viliſſimæ . Hanc volo domine IESV, hanc tribue mihi in vxorem. Non peto pulchritudinem cœli, ſed ignominiam tuam : non mundi delitias, ſed tuas anguſtias. Cito mihi domine IESV tribue eam:nolo ſecum domine IESV ſponſalia facere, ſed matrimonium cõſummare. Conſentiat in me domine IESV: quia conſentio in eam : & eſt matrimonium ratum. Intret cor meum vulnera tua : & ipſa intrent animam meam : & erit matrimonium conſummatum. Sed quis ſum ego domine mi IESV, vt à te in ſponſam illam audeam petere, quam ſolam tuis intimis amicis, & maximis pro omnibus amicitijs tuis coniungis ? Sed, quamuis nihil niſi vanitas, & deteſtanda ſanies ſim : præſumo tamen de immenſa clementia tua : & ſi non habeam puritatem, & ſanctitatẽ matris tuæ, vt digne tibi compatiar : latronis

tamen prauitatem habeo: vt ſecum ad latus tuum crucifigi debeam. Magis in hac vita deſidero Domine IESV cum latrone tecum in cruce aſcendere, quàm cum Petro, Iacobo, & Ioanne in montem transfigurationis tuæ conſcendere: Magis placet ad præſens oculo mentis videre te conſputum, quàm transfiguratum: & ſi non ſum, tanquam velum nobiliſſimum in templo, vt in morte tua ſcindar: ſum tamen fœtidiſſimũ monumentum, vt ad apertionem tui lateris aperiri debeam. Quid in me quæris dulciſſime domine IESV? Si in morte tua petræ ſciſſæ ſunt: ego tamen durior ſum petra. Si etiam terra mota eſt: & ego terreniſſimus ſum. Quid ergo iniquitatis deeſt in me, vt non indigeam tua morte? Et ſi cęleſtis non ſim, vt tibi compatiendo nequeã cum Sole obſcurari: tamen infernalis conuerſationis ſum: vt in hoc triduo mortis tuæ à te debeam viſitari? Non ergo domine IESV te retrahat iniquitas mea, quin mihi hanc nobiliſſimam ſponſam, ignominioſam ſcilicet mortem tuam, inſeparabiliter mihi eius deſiderio æſtuanti coniungas. Ipſa enim eſt pulcherrima omnium mulierum: ideſt, excellentiſſima omnium gratiarum. In ea fuit ſummus cultus Dei, ſumma Dei dignatio, ſumma Dei ad nos diffuſio: ip-

ſio: ipſa ſumma Dei ſapientia, & prudentia percuſſit ſuperbum: ſua potentia animas de inferno tranſtulit in cœlum: ſua poteſtate placauit, immo & donauit Deum: cuius violaceum colorem amplectuntur humiles, & confeſſores: lilij candorem innocentes, & virgines: roſeum ruborem amplectuntur martyres in charitate feruentes: quia in ea fuit ſumma humilitas, innocentiſſima virginitas, & excellentiſſima, & exceſſiua charitas. Eius purpureum, & coccineum colorem admirantur angeli: ad eius fragrantiſſimum odorem ſentiunt, & ſuſcitantur mortui: ad eius ſuauiſſimum tactum roborantur infirmi: ad eius dulciſſimum guſtum reficiuntur, & conſeruantur perfecti. Talis eſt filij Hieruſalem, & filiæ ſponſa mea, & amica mea, deſiderium animæ meæ. Ipſa inimicum meum diabolum ſuperat in me: à Mundo me alienat: carnem meam bene caſtigat. Mihi ergo abſit gloriari, niſi in cruce Domini noſtri IESV CHRISTI: per quem mihi mũdus crucifixus, &c. Eſt ergo mihi quidem mi domine IESV magna gloriatio: quòd pro me cœlum, & ſydera, & alias inferiores creaturas feciſti: ſed multo ſine comparatione maior mihi gloriatio, quòd pro me dignatus eſt mortalis fieri. Magna quippe

glo-

gloriatio, quòd me feciſti ad imaginem, & ſimilitudinem tuam: ſed ſine comparatione maior mihi gloriatio, quòd pro me formam ſerui accipiens factus es ſimilis mihi. Magna mihi gloriatio, quòd tot beneficijs me gubernas, & nutris: ſed ſine comparatione maior mihi gloriatio, quòd pro me eſuriſti, ſitiſti, & fatigatus ſuper fontem ſediſti: & multa incommoda ſuſtinuiſti. Magna mihi gloriatio, quòd cunctis animalibus me prę-poſuiſti: ſed ſine comparatione maior, quòd pro me te dominum omnium vni puellæ, & fabro ſubdidiſti. Magna mihi gloriatio, quòd me, ſi amicus tuus fuero, honorificaturus es in cœlo tuo: ſed ſine comparatione maior mihi gloriatio, quòd pro me adhuc peſſimo inimico tuo conuitiatus, conſputus, & multipliciter illuſus es in medio terræ. Magna mihi gloriatio, quòd me, ſi iuſtus fuero, ditaturus es in regno tuo: ſed multo magis eſt mihi magna gloriatio, ꝙ pro me peccatore in extrema paupertate fuiſti in ligno: quia, quantum ad guſtum, cum ſitires, fel habuiſti, & acetum: quantum ad operimentum, corpus habuiſti nudum: quantum ad reclinatorium, non habuiſti vbi reclinares caput tuum: immo corona ſpinea fuit puluinar tuum. Magna mihi gloriatio, quòd ſi gratiam vſque ad finem

habue-

habuero, me delectatione es impleturus vniuerſarum delitiarum Paradiſi: ſed multo mihi maior gloriatio, quòd pro me tuo contemptore, & pleno omni abominabili ſanie, impletus es inæſtimabilibus anguſtijs, & doloribus, morte turpiſſima condemnatus in Caluariæ loco. Magna mihi gloriatio, ꝙ ſi angelice vixero in terris, angelis es me ſociaturus in cœlis: ſed multo maior mihi gloriatio, quòd pro me diabolicam vitam ducente cum latronibus es crucifixus in terris, cum impijs, & iniquis aſſociatus, & deputatus. Mihi ergo abſit, niſi in cruce IESV CHRISTI gloriari. In quo debeo gloriari, niſi in ſummo Dei mei honore, ſumma Dei mei erga me dilectione, & dignatione? Hæc autem ſunt plene in cruce. Mihi ergo abſit gloriari, &c. Si enim precioſa eſt in conſpectu domini mors ſanctorum eius: quia patiuntur, & moriuntur pro ipſo: quāto magis debet eſſe glorioſa in cōſpectu noſtro mors dñi noſtri IESV CHRISTI: cum ipſe patiatur, & moriatur pro nobis? Igitur gloriari nos oportet in cruce domini noſtri IESV CHRISTI. Sed heu heu: audio iterum clamantem IESVM, & dicentem. Longe feciſti notos meos à me: poſuerunt me abominationem ſibi: Elongaſti à me amicum, & proximum, & notos

meos à miſeria. qui videbant me, foras fugerunt à me: perijt fuga à me: & non eſt, qui requirat animam meam. Extraneus factus ſum fratribus meis, & peregrinus filijs matris meæ. Suſtinui, qui ſimul contriſtaretur, & non fuit: qui conſolaretur, & non inueni. Nolite fratres chariſſimi, nolite fugere, nolite crucifixum in medio latronum ſolū relinquere. redite obſecro, & eamus, & moriamur cum illo: omnes fugerunt: ſola domini mater remanſit cum eo. Eamus cum Ioanne, & aſſociemus Dominam noſtram: & ſtemus iuxta crucem cum ea. Si enim Maria Cleophe, & Maria Magdalene aſſociantur Virgini matri: bene poſſumus nos aſſociari matri, & diſcipulo. Credo firmiter, ꝙ cum Ioanne dicetur nobis, Ecce mater veſtra, de domina noſtra: & ei dicetur: ecce filij tui. Simus chariſſimi cum matre, ſi volumus filium cum matre lucrari. Non enim poteſt vnus ſine altero impetrari. Aſcendamus cum eis in palmam: & apprehendamus fructum eius: nam in ea cor Virginis cum filio pendet. Nullus ſe excuſet, in quocunq; ſit ſtatu: quia nullus eſt, qui non inueniat in hac arbore ſuauiſſimum fructum, & ſufficientiſſimum nutrimētum. Nam, ſi peccator es: illam acerbiſſimam, & ignominioſam paſſionem conſidera ad deteſtan-

teſtandum peccatum, & horrendum: quia ipſe pro peccatis noſtris mortuus eſt. Si incipiens, & pœnitens es: conſidera illam paſſionem ad exemplum pœnitentiæ, & ſatisfactionem habendam. Si es proficiens: conſidera illam paſſionem ad eius effectus rimandum, & ruminandum: in quo multum proficit homo. Si es perfectus: conſidera illam paſſionem ad CHRISTO, & matri eius intime compatiendum, & totum te in illam paſſionem transformandum. Si tu es in iuſtitia conſummatus: conſidera illam paſſionem ad Dei dilectionem, & dignationem erga nos admirandum. Nullus ergo ſe excuſet, quin hic inueniat ſuum pabulum: quin hic inueniat portum, domicilium, & centrum ſuum. Vos igitur quinque ſtatus quinque domini noſtri plagas cum æſtuanti deſiderio apprehendite in curam, & ſolicitudinem continuam cordis veſtri. Quod nobis concedat IESVS CHRISTVS crucifixus benedictus in ſecula. Amen.

Finis primæ Partis.

SECVNDA PARS

Oratio ad Dominum IESVM.

TRANSFIGE domine mi dulciſſime IESV medullas animę meæ ſuauiſsimo, & ſalutari vulnere amoris tui: vulnera viſcera animæ meæ vera, fraterna, & apoſtolica charitate: vt vere langueat, ardeat, & liqueſiat anima mea ſolum amore, & deſiderio tui: concupiſcat, & deficiat anima mea in atrijs tuis: cupiat diſſolui, & tecum eſſe. Concede mihi, vt anima mea te ſolum eſuriat, panem vitæ cœleſtis, qui de cœlo deſcendiſti: panem angelorum, & refectionem animarum ſanctarũ: panem noſtrum quotidianum, & ſuperſubſtantialem, habentem in ſe omnem dulcedinem, omnem ſaporem, & omne delectamentum ſuauitatis: te inquam, in quem deſiderant angeli aſpicere: ſemper eſuriam: & te manducet cor meum: & dulcedine amoris tui repleãtnr viſcera cordis mei: ſemper te ſitiam, fontem vitæ, fontem aquæ viuæ,

fontem

fontem ſcientiæ, fontem ſapientiæ, fontem æterni luminis; fontem, flumen, torrentem voluptatis, & vbertatis domus Dei. Circumeat te domine ſemper cor meum, & requirat, & inueniat: ad te attendat, ad te perueniat: ſolum de te cogitet, & loquatur: & omnia operetur ad laudem tuam, & gloriam dulciſſimi nominis tui: vt tu mihi ſis cibus meus, refectio mea, & ſuſtentatio mea: in quo ſemper ſit firma mens mea cum humilitate, & diſcretione: cum dilectione, & delectatione: cum hilaritate, & affectu: cum patientia, & pace: cum profectu, & perſeuerantia vſque in finem: vt tu ſolus ſemper mihi ſis omnis ſpes mea, fiducia mea, diuitiæ meæ, delitiæ meæ, delectatio mea, gaudium meum, iucunditas mea, requies mea, tranquillitas mea, pax mea, ſuauitas mea, odor meus, dulcedo mea, amor meus, meditatio mea, robur meum, expectatio mea, refugium meum, adiutorium meum, conſilium meum, patientia mea, ſapientia mea, poſſeſſio mea, hæreditas mea, theſaurus meus: in quo ſemper ſit firma, fixa, & radicata immobiliter ſpes mea, & cor meum.

Qualiter homo poſſit amplius proficere, & magis Deo placere. Cap. I.

VT HOMO Poſſit amplius proficere, & magis Deo placere: iſta decem, quæ ſequũtur, in ſe ſtudeat habere. Primo ſtudeat, quantum poteſt, ſe viliſſimum reputare, & indignum omni beneficio Dei: ſibi diſpliceat: ſoli Deo placere cupiat: ab aliјs velit vilis, & humilis reputari: & ex hoc ſummam Dei clementiam recognoſcat: quòd cum ſtercus ſit viliſſimum, in omnibus infideliſſimum, ad immenſæ maieſtatis iniuriam tam promptiſſimum, dignatur in ſeruum ſibi aſſumere: & quod maius eſt, adoptare in filium. Non enim reputes magnum, quòd Deo ſeruis: ſed reputa maximum, quòd ipſe dignatur habere ſic inſufficientem, & miſerum ſeruum.

Secundo, vt de nullo alio, quàm de peccato, vel ad peccatum inducente, & à bono retrahente doleat: immo de quacunque tribulatione, iniuria, & afflictione gaudeat: inferentes intime diligat: ſpecialem orationem pro eis faciat: Deo inde copioſas laudes referat: & ad regratiandum ei de tãto be-

to beneficio inſufficientem ſe recognoſcat: quia, quem diligit Deus, corripit, & caſtigat: & ipſæ tribulationes ad Deum nos ire compellunt. Tertio, vt paupertatem, & omnem penuriā propter CHRISTVM diligat: de temporalibus, niſi ſtricte ad neceſſitatem ſuam, non requirat, aut quocunque modo appetat: ſed CHRISTO capiti in paupertate, & in omnis conſolationis corporalis deiectione ſe ſtudeat conformare. Et hoc debet maximum reputare: q̄ Rex regum, & dominus dominantiū CHRISTVS ſic ſeruum viliſſimum ſuis dignatur induere veſtimentis, & ſibi lutum fœtidiſſimum ſimilare. Ideoq; quanto videt ſe ditiorem, & in pluribus corporis conſolationibus abundare: tanto debet intimius, & profundius contriſtari, cernens ſe eo magis à CHRISTI ſimilitudine elongatum. Quarto, vt in bonis, & in indifferentibus alterius potius, quàm ſuā ſtudeat adimplere voluntatem: immo ſuper ſuam in exterioribus actibus ſtudeat abnegare. aliorum beneplacita affectans cum omni vigilantia in licitis adimplere. Et, ſi hoc circa omnes facere debeat: ſuorum tamen ſuperiorum debet præcipue obedire beneplacitis: & totis viribus, & viſceribus amplexari quæcunq; dixerint honeſta eſſe, aut velle

fieri.

fieri. Si ergo aliqua intimauerint: debet pro poſſe ſuo cum magno deſiderio effectui mancipare. Quinto, vt nullum, quantumcunq; miſerum, deſpiciat: ſed potius erga omnes materno moueatur affectu: & ſic omnibus intime compatiatur, ſicut mater vnico filio ſuo prædilecto, omnes eorum miſerias reputans eſſe ſuas. Et, ſicut ſibimetipſi, debet omnibus, ſi tamen poteſt, ſubuenire. Et, quamuis erga omnes in compatiendo, & miniſtrando debeat maternaliter ſe habere: debet tamen omnes tanquam patres, & dominos reuereri. Sexto, vt nullum iudicet de peccato: cum ignoret quid diuina gratia in anima operetur: ſed, ſi aliquem per ſigna aliqua manifeſta compererit peccatorem: plus de peccato doleat, quàm ſi vulnus proprio corpori millies inferretur. Recogitet etiam: quòd precioſior eſt anima, quæ ſic letaliter vulneratur, quàm omnia corpora vniuerſi: ſcilicet, tam hominum, quàm cœlorum, in quantum corpora. Et ideo, ſicut corpus meum amare, vel cuſtodire vellem: ſic, immo multo magis deberem proximum cum omni diligentia cuſtodire, & à peccato retrahere oratione, exhortatione, & exemplo. Septimo, vt bonum proximi, ſicut ſuum, diligat: & ſicut mater in bonis filij iucundatur, ſic in bonis

omnium viuentium debet iucundari, & maxime de his, quæ ſpiritualia ſunt, & ad ſpiritualia inductiua: & ſic, ac ſi ſua eſſent, debet aliorum bona procurare, & procurata ſolicite promouere, & conſeruare: & ſemper debet plura, & maiora de proximo credere, quàm valeat intueri: debet nihilominus de bonis temporalibus proximi nõ modicum congaudere. Octauo, vt nhil præter Deum diligat: ſed pure propter Deum: vt in omnibus ſolus Deus ſinceriter diligatur ſine ſocio: nec alliciat quantacunq; ſanctitas alicuius, aut beneficiorum immenſitas: nec aliquem diligat amore ſingulari, ſed amore communi: vt ſcilicet charitate omnes in Deum referens, magis diligat meliorem. poteſt tamen beneficia pro beneficijs rependere, & pro benefactoribus, & propinquis, & præcipue parentibus, orationem Deo ad ſalutem animarum effundere ſpecialem. Nono, vt quicquid faciat, & quibuſcunque negotijs implicetur: Deum tamen ſemper actu in corde habeat: & nihil aliud, quàm honorem ſuum in omnibus actualiter, ſeu habitualiter intendat: ac ad hoc præcipue nitatur: vt ſic ſemper præſentem Deum intelligat, ac ſi ipſum, qui vbique eſt præſens, in ſua videret ſubſtantia, & eſſentia: ſicq; eum timeat, & reuereatur: & im-
menſo

menſo amore in ipſum feratur: eoq;, prout poteſt, in via fruatur: & in ipſo, & non in alio requieſcat. Decimo, vt ſi prædicta aſſequi poteſt: eſſe magna Dei beneficia recognoſcat. Debet tamen, & cæterorum beneficiorum innumerabilium, ſecundū quod poteſt, reminiſci: & præcipue, ꝙ ſua eum voluit imagine inſigniri, eiuſque naturam aſſumere, & ſe pro ipſo morti tradere: in via ſibi in cibum, in gloria in præmium tribuere ſemetipſum: & quia nondum aſſequutus eſt eum in præmium: ſaltem in via aſpiciat eum in patibulo: ſicq; ſibi compatiatur, ac ſi omnia eius vulnera in ſuo corde ſuſtineret: & de hoc præcipue dolere debet: quòd tot videt fruſtrari beneficio tam immenſo. Cernat eum deniq; in altari exhibitum ſibi in cibum, & potum omnis ſaporis ſuauitatē habentem: & in ipſo toto affectu delectatus clamet, & dicat. Domine IESV CHRISTE, qui es panis vitæ, ita me de te ſatiare dignare, vt nihil præter te eſuriam: me de te inebriare digneris: vt nihil præter te ſitiam. Tene domine mentem meam: ne, interueniente vmbra terræ, à te vero Sole iuſtitiæ ſeparetur. Matri autem CHRISTI omnem, quam poterit, reuerentiam exhibeat: & dicat. Dilectiſſime domine IESV dignare me infirmum peccatorem

matri tuæ reuerentiam debitam exhibere. Et tu clementiſſima domina, impetra mihi, vt ſuæ, & tuæ ſemper deditus ſim ſeruituti: & tibi omni tempore obſequar pura mẽte: & corde, & corpore deuotus continue tuæ benignitati aſſiſtam. Amen.

Qualiter homo ad amorem Dei ſe debet incitare: & quantum poteſt; cor ſuum ignire. *Cap. II.*

QVIA cor contemplantis ceſſare non debet inueſtigare, quomodo ſui Creatoris amore amplius inardeſcat: propoſui veluti balbutiens ad hoc inducere aliquod induƈtiuũ. Primum ergo cogita ò homo, quòd nihil eſt, quod ad eius amorem tantum te inflammet, ſicut beneficiorum eius immenſa donatio. Hoc enim ipſo, quòd ipſum ad largiendum tibi ineffabilia liberalem recogitas: ipſum te diligere nimium recogitare conſtringeris. Et quid eſt, quod hominẽ magis incitet ad amorem, quam diligi, & amari? Hoc enim faciunt quantumcunq; crudeles homines: qui diligentes ſe diligunt; quamuis hoc erga ſuum Creatorem, inſtigante antiquo ſerpente, negligant adimple-

re.

re. Cogita quicquid velis: & inde habebis non modicam materiam Creatorem tuum diligendi. Accede ergo ad ipſum per hunc modum. Debes enim non ficte, ſed veraciter recogitare te aſſiſtere corā domino tuō. Ita enim eſt, vbi es, ſicut eſt in cœlo empyreo: & te eſſe ſuum, & non tuum cogita: & non dubites, quòd ab eo, quicquid ad ſalutem pertinens, non ad tuum damnum petieris, impetrabis. Hæc certe omnia ſunt incentiua amoris. Quomodo non diliges eum, cuius es: & qui paratus eſt omnia tibi dare? Nonne multum diligis eum, qui aliquid tibi tribuit? Nonne ergo magis eum diligere debes, qui omnia, immo etiam tibi tribuit ſemetipſum? Si ergo te diligis: quomodo ipſum, qui te fecit, non diligis? Tu te deſtruxiſti, & adhuc deſtruis, & te amas: & ipſum, qui te conſtruxit, & reſtruxit, & conſeruat, non amas? Dic ergo domino. Domine, creatura tua ſum: & mihi teipſum negare non potes. Sed antequam procedas: hæc, quæ dixi, meditare, & inflammare amore. Quis enim amplius ſe continere poteſt, quin ſtatim, omnibus oblitis, in Deum ſe totum proijciat, non per partes: dum cogitat dominum ſuum, ſummum bonum, delitias Angelorum, præmiū beatorum, homini infirmo, & corruptibili,

cuius miſeriam nemo poſſet exprimere, ſemetipſum negare non poſſe? &, quantumcunq; ſit infirmus, ſeu miſerrimus, & peccator, ſi ad ipſum ſe conuerterit, & ipſum petierit, obtinebit: & hæc nos deſiderat petere, & largiri, cum dicit: Petite, & accipietis? Neſcio quid amplius laboramus: cur quotidie nos affligimur circa nihil: cum poſſidere Creatorem omnium valeamus? Quid ergo amplius laboramus, & quærimus? Si enim omne bonum ſic leuiter habere valeo: cur nitar plena miſerijs poſſidere? O domine Deus meus, quid tibi, niſi iniuriam, facimus, quòd te nobis tribuis ſic libenter? Si te habeamus, nihil tibi confert: & tamen ſic nos diligis, quòd te nobiſcum eſſe, delicias tuas dicis. Quare nos tantum diligis, vt libentius teipſum nobis tribuas, quàm aliquid aliud, quod petamus? Et certe nec ego volo de cætero aliud poſſidere; ex quo debita petitione valeo poſſidere Deum meum. Ornabo me monilibus; & ipſum introducam in thalamum cordis mei: & ibi ſecum de cætero requieſcam. Bene ſcio, quòd nihil aliud petit: & quærit ipſe animam meam viſitare: & intrare deſiderat: & diu eſt, quod pulſauit. doleo tamen, quòd tantum, & tam diu carui tanto bono. Dicam ergo ei: Scio, quòd, pluſ-

quam

quam ego, me diligis, de me igitur amplius non curabo: ſed ſolum tuis delitijs inhærebo: & tu mei curam habeto. non poſſum intendere mihi, & tibi. & ideo permutatim tu intende mihi, & meæ infirmitati, vt ipſam ſubleues: & ego intendam tuæ bonitati, vt in ipſa delecter. &, quamuis ego tecum lucrer nimis, & tu mecum nihil; ſcio tamen, quòd libentius mecum es, & me cõſeruas, & promoues, quàm ego tecum, vt tua perfruat bonitate. Vnde hoc? Certe niſi, quòd ego me odi: & tu me diligis. Si autem domine vellem diſcurrere per omnia tuæ dilectionis ſigna, deficerem: quia nec bona naturæ, nec bona fortunæ, nec bona gratiæ, nec bona gloriæ, ſi hominum, & angelorum linguis loquerer, exprimere poſſem. Et ideo, his tacitis, in tuum Filium Pater æterne reſpirabo. O quanta fuit erga hominem Deus meus tua dilectio: qui eum tantum dilexiſti, vt velles hominem eſſe Deum, & Deum hominem appellari. Quid dicam de ſexu fragili? Ipſum tuum Filium de ipſo naſci voluiſti: &, qui erat tuus vnigenitus, & proprius: voluiſti filium Virginis nominari, & eſſe. Multum quidem domine ſecundum vtrunq; ſexum exaltaſti genus humanum: qui tibi æqualẽ filium voluiſti hominem eſſe, & filium mu-

lieris. Non hoc dilectionis ſignum voluiſti circa Angelos demonſtrare. Non enim Angelos, ſed ſemen Abrahæ apprehendit. Mirum eſt certe, quomodo pro tuo amore corda filiorum hominum non ſcinduntur. Quid habuit Deus aliud facere, quàm, cum peccauimus, in infernum profundum nos deijcere: & aliam nobiliorem creaturam, ſi voluiſſet, in inſtanti creare? Quanta fuit iſta Dei dilectio: quòd poſt lapſum dignatus eſt nos quærere tam benigne: & poſt eius offenſam nos amplius, quàm prius, exaltare? Quid fuit iſtud? Nunquid exaltationem meruit culpa noſtra? Certe non. ſed, ne à te fugeremus amplius: humanam naturam tibi inſeparabiliter vnire voluiſti. Mira videtur tua dilectio Deus meus: qui te odientes diligis, & exaltas. Si ergo nos, qui nihil ſumus, tantum diligis, qui es ſummus: quomodo nos miſeri te non diligimus, qui es omne bonum? O cor meditantis, quomodo in tam excellenti dilectionis affectu non deficis præ amore? Quid in hoc Deus voluit, niſi vt ſuo nos inebriaret amore? Quanta eſt hæc Creatoris noſtri dignatio: quod nos tantum deſiderat ſibi per dilectionis vinculum colligari? Quomodo poteſt cor hominis aliud cogitare? Vt ſic ergo nos

exaltares Deus noſter: voluiſti paruulus naſci: vt nos beſtiales per peccatum cœleſtes faceres: voluiſti inter beſtias in præſepio collocari. O mira bonitatis diuinæ diffuſio. O deteſtabilis noſtrorum excæcatio oculorum. O glacies, non cor, cur non liqueſcis ad hunc calorem? Hei mihi: neſcio per quam viam Deus amplius nos requirat: ex quo per hanc nos non habet. Sed quid dicam? CHRISTVS, qui eſt receptaculum expulſorum, voluit fugere in Ægyptum. Nunquid Domine IESV, qui vbique eras, fugere indigebas? Non certe: quia omnes inimicos tuos in tua poteſtate tenebas. Sed hoc facere voluiſti: vt pro me patiens tuum mihi manifeſtares amorem: & ad te fugerem perſecutus. O Deus meus, bene video, quia totus eſt meus: & me vis totaliter poſſidere. Sed quid plura? Taceo vitæ tuæ proceſſum, qui totus eſt dilectione plenus: & venio ad alapas, & ſputa. Certe hoc dilectionis ſignum cor hominis non ſufficit cogitare. Si enim nihil amplius mihi vnquam feciſſes: nec etiam facturus eſſes: niſi, quòd tu Deus æternus in mea natura ſuſtinere voluiſti hæc opprobria: deberem totaliter tuo igniri amore. Quid enim grandius Deo? & quid

vilius peccatore? Et tamen tu Deus pro peccatoribus voluiſti à peccatoribus conſpui, & illudi, O Deus meus, quid fuit iſtud? quod à creatura tua, quam in momento delere poteras, ſic vilia toleraſti: & dicentibus te eſſe dæmoniacum benigne reſpondebas? O ſumma tuæ manifeſtatio charitatis: qui talia pro nobis à dæmoniacis audiebas. Quid tibi tantum curæ erat de nobis, quòd te omni opprobrio ſupponebas? Sed tua nimia dilectione hoc ſuſtinere voluiſti placide. O cor pluſquam lapideum: ò cor non cor, cur non accenderis ex amore? Lapis calore ſolutus in æs vertitur: & tu ad tantum calorem immutabilis perſeueras? Vtinam ergo lapideum eſſes, non carneum. Et quid vero mirabilius, quàm, quòd caro cordis lapide durior, & inſenſibilior inuenitur? Sed nonne dicit dominus, quòd auferet à nobis cor lapideum: & dabit nobis cor carneum? Immo, ex quo lapis citius immutatur, quàm cor carneum: det lapideum cor carneum auferendo. Ad verecundiam noſtrã dico. O cor nequiſſimum, ò cor immaniſſimum, ò cor infideliſſimum, cur te ſic odis? Cur te ſic laceras, & conſumis? cur te ſic fortiter diligentem non diligis? O cor crudeliſſimum, cur mortem pluſquam vitam diligis? cur te

quæ-

quærentem non recipis? O lapides,& creaturæ inſenſibiles flete veſaniam cordis mei. Certe domine IESV, etiam ſi me odires: ex quo Deus meus es, & refugium meum, ſolus protector,& gubernator meus,te diligere deberem: quanto magis, cum me tantum diligas: & me ſequaris tuis beneficijs fugientem? Nam tantum me diligis, vt te pro me odiſſe videaris.Nonne tu iudex omnium voluiſti pro me iudicari, & mortem turpiſſimam, & grauiſſimam ſuſtinere? O Deus meus, quid mihi amplius facere debuiſti? Certe, ſi hoc mihi feciſſet minimus ruſticus: ipſum deberem diligere in æternum: & ego nõ te diligam Deũ meum? Non dico,quòd ſanguinis effuſio, quæ tota fuit plena charitate,ſed planè ſolus tuus aſpectus me inebriare deberet. quãtomagis ergo paſſiò tua grauiſſima,& ignominia plena? Certe me totum voluiſti, qui mihi te totum tribuiſti. Et quis requirebat hoc de manu tua domine mi? Cur tibi curæ fuit de tã viliſſima creatura? Certe nihil aliud, niſi tua maxima bonitas, & immenſa dilectio hoc exegit. Nam,ſi nos redimere volebas: aliter facere potuiſti. ſed ſic facere dignatus es, vt nos tuo amplius inflammares amore. O amor,& deſiderium cordis:ò dulcedo, & ſuauitas mentis:ò ardor,& inflam-

matio peccatoris, ò lux, & claritas oculorum, ò aurium, ò pulchra ſymphonia, ò hoſtia Deo Patri odorifera, ò melliflua guſtatio fluxus ſanguinis, ò amantiſſima palpatio lateris, ò anima mea, ò vita mea, ò viſcera cordis mei, ò medulla oſſium, vegetatio carnium, ſenſificatio organorum, intellectus inſpiratio, & exultatio mea, cur ego non ſum conuerſus totus in tuum amorem? Quare aliquid eſt in me, niſi amor? Quomodo poſſum aliquid aliud cogitare, vel meditari? Et quid amore tuo dulcius? Quid amplius cupio? Cur ergo non ſum illo illaqueatus, & captus? Vndiq; circundat me amor tuus: & neſcio, quid ſit amor. Sed hei mihi: cur ſic inſenſibilis maneo ſine cauſa? Cur vanitas, pluſquàm tu, qui es Veritas, me allexit, & allicit? Cur iniquitas, pluſquam Saluatoris mei benignitas, me attraxit? Cur ſtercorum odium, pluſquam mei Creatoris, & redemptoris amorem nimium, adamaui? O quantum dilexiſti hominem Deus meus? Non ſolum in cruce pro ipſo pati voluiſti: ſed etiam apud inferos ipſum viſitaſti: & tecum ad ſuperos reduxiſti. Nonne potuiſti domine IESV pro ipſo mittere aliquem angelorum, niſi ipſum extraheres per te ipſum? Cur vis hominem vbiq; ſociare? Cur in omni loco vi-

cum

cum homine habitare? Quid habet niſi vilia, & mala ipſe homo? Cur ipſum diligis ſic immenſe? Poſtquam etiam ſurrexiſti, voluiſti adhuc quadraginta diebus homini apparere: ſed &, cum glorificatus eſſes, veſci ſecum voluiſti: pacem donaſti: & te ei palpabilem tribuiſti. Sed domine IESV nonne ſufficiebat homini, quòd pro ipſo fueras crucifixus: niſi ipſum de inferni profundo, & infimo lacu extraheres? Videtur, quòd tantum hominem dilexeris, vt ab ipſo nolueris abſcedere. An ignorabas, quòd de tam excellenti paſſionis beneficio fueramus ingrati? Etiam, quos ſpeciales habueras, increduli extiterunt. Quomodo ergo nos potuiſti amplius intueri? O quam mirabilis eſt tua dilectio dulciſſime domine IESV, cum non poſſis ab hominibus ſeparari. Nonne, qui aſcenſurus eras ad dexteram Patris tui, poteſtatem homini dimiſiſti, vt te, cum velit, habeat in altari? hanc poteſtatem ei, antequam mori inciperes, dimiſiſti: ne amittere te timeret. Sed cur hoc facere voluiſti: cum miſſurus eſſes Spiritum ſanctum? Cur ſemper cum homine vis morari? Sed & tuo corpori incorporare nos totaliter voluiſti: & tuo nos potare ſanguine: vt ſic tuo inebriati amore tecū vnum cor, & vnam animam haberemus.

gis ergo illam paruam ſcintillam cordis, quam habeo,tibi dabo,& totaliter in te ponam? Hoc enim permaximum eſt mihi: ꝙ cor meum habere digneris. Nõne ergo ſtultus eſſem,ſi illud applicarem de cætero alicui creaturæ: cum Deus meus illud velit habere? Et iam in meipſo nolo,quòd remaneat amodo: ſed volo, vt totaliter requieſcat in te, qui creaſti illud ad laudandum te. Melius eſt, quòd cor meum maneat in æterna iucunditate, in diuina maieſtate, & immenſa bonitate,quàm in mea fragilitate: in tua ſcilicet Deitate, quàm in mea iniquitate. Si hoc habere ò contemplatiue cupis: multum corde deſideres: & multum ore poſtules: & deſiderium animæ tuæ tribuet tibi Deus: & voluntate tua non fraudaberis: ſed mentem tuam eleuans in benedictionibus dulcedinis te præueniet: &, tanquã corona lapidis precioſi,ſe metipſo mentem tuam circundabit. Nullus enim poteſt perfecte inuenire Deum, qui ſe perfecte nõ odit.

Qualiter homo ordinet cogitationes ſuas ad Deum: ita quòd Deum ſemper habeat in corde. Cap. IIII.

O HOMO, vis cognoſcere, quo modo ad Deum tuum dirigas cogitatum? Semper cogitare debes te eſſe in præſentia Dei tui: & ipſum ſemper habeas in tuo cogitatu. Super CHRISTVM etiam pro te grauiſſime vulneratum, & occiſum quaſi ſemper dirigas cogitatum: &, quòd ipſe ſit Deus tuus, qui pro te talia paſſus eſt, cogitabis. Sæpe etiam ad matrem CHRISTI reuerenter, quæ eſt miſerorum ſolatium, feſtinabis: &, quotieſcunq; ad ipſam tuum diriges cogitatum, ipſam cogita matrem Dei: vt ſic, quocunq; dirigas cogitatum, Deum tuũ ſemper habeas in corde: & ſemper coràm ipſo exiſtens, ſuamque admirans magnitudinem, & tuam miſeriam recognoſcens, quantum poteris, reſilies in teipſum: admirans non modicum: quòd dignatur rem tam fœtidam coràm ſuis oculis præſentare: & te ad momentum patitur in ſua præſentia commorari. Hæc ſic faciens de hoc dono, & de omnibus alijs referas Deo gratias. Et, quòd

etiam ei regratiari poſſis, recogita magnum donum. Et hoc donum, ſcilicet, quòd in pręſentia ſua valeas commorari ſemper: & alia, quæ tibi conceſſerit dominus, debes cum omni vigilantia cuſtodire: ſemper cum magna auiditate inhians ad maiora. Et, ſi propter tuam miſeriam, aut aliquam occupationem exteriorem cogitatum tuum à ſua præſentia abſentari perpenderis: vel reſpicis impeditum: cum magna anxietate reuerti ſtudeas, vbi eras: ſcilicet ad præſentiam Dei. Et hoc faciens, qualiter proceſſum habere debeas, vnctio te docebit. Hoc tamen pro certo certe habeas: quòd, quicquid ſit de alijs, ſemper debes te ad nihilum redigere, quantum potes: & omniũ peccatorum te infimum reputare: & tã pro te, ꝙ pro alijs à Deo tuo tibi præſente cum omni humilitate veniam poſtulare: & tuã conſiderationem ſuper hoc dirigere poteris per hunc modum. Nunquam conſiderare, vel cogitare debes, quòd alij peccatores taliter à Deo ſint elongati, quin ipſi ſæpe, etſi non ſemper, ad dominum ſe conuertant in corde: & quin dominum ſuum tunc intimius recogitent, quam tu: & clarius recognoſcant: & quin reuerentia maiori coràm ipſo aſſiſtant: & maiorem ſuorum habeant confuſionem peccatorũ: & humilius ſe ei pręſentent:

quinetiam maiori,& ardentiori moueantur affectu in præſentia tanti boni. Et, ſi hoc pleno corde non poteris cogitare: hoc ipſo deberes te ſuperbiſſimum reputare: nec de congruo deberes huic tuæ ſuperbiæ præpóderare conſcientias aliorum: &, cum à ſapientibus ſentiatur, quòd, ſicut contingit de bono, ita & de malo: quod aliquem defectum eſt in quolibet reperire, qué in alijs tam excellenter non poſſumus inuenire: debes tunc firmiſſime credere: quòd ſuperbia ſit illud vitium, in quo ſingulariter alios tu excedis: ex quo non potes tuam reſpicere prauitatem. Et certe, ſi hoc eſt verum: ſatis potes te infirmum omnium reputare. Sed forſan tua ſuperba cogitatio dicet tibi: quo modo hoc de infidelibus cogitare poſſum? ſcilicet, quòd ſim eorum infirmus: qui ne Deum quidem cognoſcunt? Sed audi cæca ſuperbia. An ignoras, quòd, ſi Deum recognoſcis: ipſumque te redemiſſe credis ſuo ſanguine precioſo: & contra eum eleuaris in ſuperbiam: grauius peccas, quàm, ſi hæc omnia ignoraſſes? Nonne, vbi cum peccato maior eſt cognitio, maior eſt contemptus, maius eſt peccatum? Nullum ergo excipias ò inſane: ſed pleno corde te humilians tuam miſeriam recognoſce. Et, ſi tibi hunc ſubrepat cogitatio: ergo tu à Deo reproba-

tus es: hanc quam citiſſime excludere debes: nec permittere aliquo modo tecum cõmorari. Timere tamen debes non modicũ: & Altiſſimi Dei ſuperextollere pietatem: & confidere in CHRISTI vulneribus, & in clementia matris eius. Immenſa eſt enim miſericordia Dei noſtri. Et, ſi eſſent in te ſolo omnia peccata, quæ vnquam facta ſunt, vel etiam poſſent de cætero perpetrari: in infinitum ſuperexcellit eius miſericordia: & tibi hæc omnia, ſi ad ſe recurreres, propter ſuam pietatem largiſſimam cõdonaret. Si etiam tunc tibi ſubrepat cogitatio: vtrũ ſis in charitate, an non: timere proculdubio debes: ſed caue ne determinate in partem aliquam inclineris: fideliter tamen age: & de diuina miſericordia ſemper ſpera. Si enim hoc egeris: & tui conſideratione reputaueris teipſum peccatorem, nocte vndique obrutum: ac de tanta tenebroſitate intenſe dolens ad fontem pietatis humiliter conuerteris mentem tuam: orietur in tenebris illis lux tua: & eleuaberis Dei noſtri dulciſſima pietate ad cœleſtia contemplanda: & ibi delitijs abundabis: & dices cum propheta. Et nox illuminatio mea in delitijs meis. Quod nobis præſtare dignetur, &c.

Qualiter homo ad operandum plus in Deo ferueat. Cap. V.

SI attenderes ò homo, qualiter Deus ad imaginem ſuam te creare, & formare voluit: & pro te tot, & tam nobiles creaturas condidit: & tuam aſſumens naturam tam care te redemit: & non ſolum, vt ipſum habeas in cibum in præſenti, ſed etiam ſeipſum in futurum tibi in præmium, repromiiſit: & nunc naturam conſeruat, gratiamq; infundit: & hæc omnia ad ſuum facit honorem: ſi etiam in ipſum tenderes, vt deberes, & eius honorem appeteres: tu, quaſi tui oblitus, pro nihilo te ſupponeres: quicquid honoris, conſolationis, aut tribulationis, ſiue iniuriæ tibi contingeret: ac ſi nihil accideret, reputares: totum in laudem, & gloriã referens Creatoris. Et quantũcunq;, & quandocunq; aliquid faceres ad Dei honorem, animæq; ſalutem: vtrum difficile eſſet, nõ iudicare deberes: ſed cum impetu mentis, immo amore feruẽti deberes ſtudere effectui mãcipare. Si enim bene creatoris tui eſſes ſuccenſus amore ò homo. nihil pro ipſo iniurioſum, nihil difficile reputares: omnia tibi leuia,

leuia, amabilia, omnia dulcia, & ſuauia apparerent: & tam libenter hæc omnia adimpleres: vt, cum omnia perfeciſſes, te tamen quaſi nihil pro ipſo feciſſe crederes: immo potius defeciſſe: teq́; ex hoc tantum exoſum haberes, vt teipſum vix poſſes aliquatenus tolerare: & cogitares ſolicite, quomodo poſſes maiora facere, aut ſaltem perfectius eadem adimplere: proponeresq́; in corde tuo de factis, & defectibus tuis grauiter flagellari. Nam erubeſceres non modicum, & doleres tam altiſſimo domino tuo ſic miſerrime miniſtrare. Quid plura dicã? Quanto plus proficeres, tanto plus te deficere cogitares: & amplius erubeſceres, & doleres: & maiori ſuccenſus ardore ſemper maiora reincipere conareris. Nunquã enim de his, quæ eſſe ad honorem Dei cerneres, tuus poſſet refici appetitus: ſemper tibi famelicus videreris. O mirabilis calor amoris: qui ſic cito digerere facis, ac tandem conuertis in præmium ſine fine. Non dubito, quin tunc nimio feruore ebulliret cor tuum: ſomnumq́; haberes exoſum: & quicquid ad momentum te ſubtraheret à ſeruitio Dei tui. Semper tamen videreris tibi ad ſeruiendum Deo tuo piger: alijq́; ſerui Dei reſpectu tui viderẽtur tibi promptiſſimi, & feruentiſſimi apparerent. & eorũ prompti-

tudo tibi eſſet in magnum gaudium: & tua pigritia in mœrorem. Accede ergo ad cor altum: & in tuis actibus exaltabitur Deus tuus. Si enim habueris cor infirmum, & terrenum: minima ſeruitia maxima reputabis: &, quæ quaſi nihil erunt, tibi difficilia apparebunt: & illa, quæ pro te, aut pro vno amico tuo viliſſimo libenter faceres: pro Deo tuo Altiſſimo facere grauaberis vltra modum: dulcia, & amabilia reputabis amara: & amariſſima dulcia iudicabis. Oculus infirmus irradiationes veri Solis iuſtitiæ abhorrebit: & ambulare in tenebris affectabit. De ſpiritualibus viris triumphabis. & te triumphari à dæmonibus ignorabis. Sed heu, & væ tibi: quia iam beſtijs non potes comparari. Vtinam iumentis ſimilis factus eſſes, quæ ſubeunt onera dominorum. Non poteris de culpa alios arguere: & te tuis intimis nequitijs adimplere. Si ergo ſic ad ſeruiendum Deo tuo habes manus ligatas, & pedes: non reſtat tibi, niſi vt in exteriores tenebras proijciaris. A quo nos ipſe cuſtodiat, cuius miſericordia totus eſt plenus orbis.

Amen.

Quali-

Qualiter homo ſe perfecte odiat, vt Deum perfecte diligat. Cap. VI.

QVONIAM ad dilectioné Dei habendam impedit dilectio ſui: &, quando vna intenditur, altera remittitur: ideo, vt perfecte poſſimus Deum diligere, debemus nos perfecte odire. Tunc autem perfecte te odis, cum appetis ab hominibus pleno corde conculcari, viliſſimum reputari, flagellari, deijci, & quaſi ad nihilum redigi: & hæc omnia reputas eſſe pauca: in tuis iniurijs delectari, & in tuis tribulationibus conſolari. Et non ſolum vis tibi hæc ab omnibus inferri: ſed etiam cupis eos credere, te iſtis iniurijs, & tribulationibus eſſe dignum. Hoc dico ideo: quia multi appetunt ſuſtinere aduerſa, vt in eorum tolerantia ab hominibus commendentur: Tales autem non ſe odiunt, ſed diligunt: & mercedem ſuam (proh dolor) iam recipiunt in hoc mundo. Tunc etiam perfecte te odis, quando non ſolum vis ab hominibus conculcari, ſed etiam teipſum tantum abhorres, vt vix teipſum valeas tolerare: & es tibi abominabilis nimis: & velles etiam à creaturis irra-

tionabilibus, & inſenſibilibus impugnari. Et, cum aliquid propter tuam neceſſitaté, licet non contra Deum, delectabile tamen, aut affectiuum recipis: contra temetipſum turbaris: ſolum Deum quæris: & omnia renuis extra ipſum. Ad hoc donum permaximum peruenire valebis, ſi confidenter, & ex corde ſæpe petieris hoc à Deo. Ex parte tamen tua poſſunt eſſe aliqua inductiua, & diſpoſitiua ad donum iſtud. Primò conſiderare debes: quòd natus es in peccato: & ex quo ab illo lauacro regeneratus es, & purgatus, & lotus: poſtquàm vſum liberi arbitrij habuiſti: vſq; ad hanc horam quaſi continue immemor ablutionis ſalutiferæ, quæ deriuauit à latere CHRISTI IESV: & diuinam non timens, nec reuerens Maieſtatem, in cuius præſentia exiſtebas: temetipſum offenderis, pluſquàm aliquis crudeliſſimus inimicus. Quomodo, ſi hæc cogitaueris, te non odibis? Et, quid odimus, niſi mala contraria, & nociua? Et, quid peius, quàm ſe opponere ſummo bono? Quid magis contrarium, qnàm ſanguinis CHRISTI euomere medicinam? Quid eſt nociuius, quàm ſuæ animæ occiſio? Et tu tibi talis fuiſti, etiam pluſquam valeas cogitare. Debes etiam cogitare: quòd, quanto ab extrinſecis amplius moleſtaris,

tanto magis tibi præcluditur via, ne vageris per deuia: & affectum amplifices creaturæ: ſed, vt in ſolo Deo Altiſſimo requieſcas. Quis ergo non odibit illius apertionem clauſuræ, vnde poteſt exire à Deo? Certe tunc aperitur, cum propria tribulatio non amatur: ſed ab animo effugatur: potius volendo requieſcere in ſtercore, quàm in Deo. Cogita ergo, quòd ſoli Deo debetur reuerentia, & honor: & ipſe in ſe, & in ſuis creaturis ſolus eſt diligendus. Et ideo, ſi vere Deum diligis, debes te honorari, & diligi ab omnibus abhorrere. Quomodo non abhorrebo mihi attribui, quod eſt Dei? Immo oppoſitum potius affectabo: ne, ſi medium tenere vellem, incurrerem extremum? O quàm vtiles ſunt iſtæ afflictiones extrinſecæ. Certe per ipſas ad cognitionem miſeriæ noſtræ deuenimus: & per hanc cognitionem noſtri peruenimus ad cognitionem Dei. Nam, quanto quis magis eſt ſuæ vilitatis cognitor, tanto magis eſt diuinæ maieſtatis inſpector. Quid ergo vtilius, quàm per hoc humiliari, & ad cœleſtia exaltari? Quis ergo renuet ſe odire, & ab omnibus conculcari? Certe neſcio: niſi ſtultus. Si ergo times ô homo, quæ ab hominibus inferuntur: quanto magis timere deberes, quæ à Deo infliguntur?

tur? Sed, ſi illa times: certe iſta diliges, & amabis. Nam iſtæ afflictiones ſunt viæ ad patriam, & materia magni boni. Conſolationes vero ſunt viæ ad pœnas, & materia magni caſus. Iſtę ſcilicet conſolationes animam interficiunt, & deturpant. Hæc autem animam lauant à maculis, & purgant à ſcoria peccatorum: vt ſic dealbata, & mundata videat Deum ſuum. O Deus, quis non appetit hoc habere: niſi, qui non appetit te videre, aut qui non appetit euolare? Et, quomodo probabitur aliquis eſſe verus tuus amicus, niſi, qui pro te aduerſa voluerit ſuſtinere? Nunquid vera amicitia probatur in conſolationibus, & honoribus huius mundi? Certe, ſi ſic: pauci inuenirentur mali: quia pauci ſunt, & vix aliqui, qui non appetant conſolari. Sed certe illi filij tui concernuntur, quos corrigere non deſinis. Nam ſemper cum talibus commoraris. Non ergo hoc renuat, ſed diligat: niſi quis non vult, tanquam ſpecialis amicus, immo tanquam chariſſimus filius, cum domino habitare. Et hæc nos ſemper ſtimulant, & faciunt currere ad maiora: faciuntq; conſcendere ad montana, & ad cœleſtia contéplanda. Hæc ſunt certe, quæ, cæteris patientibus membris, cópati inſtruunt. Quomodo enim proximo iniurias, paſſiones, & damna

damna patienti compatiar, qui ea nunquã probaui? Propterea dicit Apoſtolus ad Hebræos. Non enim habemus pontificem, qui non poſſit compati infirmitatibus noſtis. Et hoc eſt, quia in ſuo corpore fuit eas expertus: ſicut ibidem innuit. Et, ſi nunc alijs non compatimur: quomodo cum illo conregnabimus? aut, ſi membra mortua, & inſenſibilia ſumus: quid reſtat, niſi, vt de corpore excidamur? Aut dicito mihi: quomodo tuo capiti CHRISTO pro te mortuo ſcies compati, qui non pateris? aut, ſi non compateris: quomodo poteris ſibi conformari? Sed certe, ſi nihil aliud te moueret: hoc ſolum deberet te facere auidũ paſſionum. Quid peius, aut magis mortiferũ, aut peſtiferum, quàm paſſionibus CHRISTI non compati, aut tanti beneficij ingratus exiſtere? Aut quid fructuoſius, aut ſuauius, quàm illius paſſionis ex corde cõpaſſionem plenam gerere? Aut dic mihi, quid nobilius eſt, quàm aſſimilari filio Dei? Quomodo, ſi nunc ei diſſimiles fuerimus per conſolationes, & honores, erimus ſibi confratres in regno Dei? Minime. Quid enim abominabilius, quam videre pro me viliſſimo ſtercore Dei filium in aſſumpta humanitate iniurias, & opprobria ſuſtinere, mortem turpiſſimam, & grauiſſimam tolerare:

lerare: &, quòd ego velim ab hominibus honorari, & delitijs affluere? O homo, ſtercus, & pluſquàm ſtercus, pro iniuria, quam ſibi feceras, ipſe ſemetipſum ad talia iudicauit: ipſe ſcilicet actor, & iudex ſuper ſe reflexit iudicium amariſſimum: & tu adhuc coràm eo, qui ſibi iniuriaris, vis pertranſire immunis? Saltem coràm oculis ſic pro te afflicti prætende mœrorem: & corde te offer ad conſimilia patienda. & certe non dubites, quòd, ex quo eſt ſufficienter punitus, ſi hoc iterum ſuſtinere volueris: & toto appetieris corde: nõ ſuſtinebis hoc: quia non vult, vt pro eadem iniuria bis paſſio inferatur. Sed, quod credis iniurias eſſe, in honorem conuertet: &, quod credis tribulationem eſſe, in conſolationem mutari videbis: &, vbi credis eſſe damnum: reperies fructum multum: &, quanto iniuria maior: tanto honorabilior eris: &, quanto tribulatio, & afflictio intenſior: tanto magis conſolaberis. &, ſi omnia propter ipſum amiſeris: certe ipſum, qui eſt omnia poſſidebis. Si autem honorem appetieris: deprimeris: ſi conſolationes: tribulaberis: ſi temporalia: pauper eris. Qui enim aliud præter Deum appetierit: ſe affliget: immo etiam, ſi ſe indebite dilexerit, ſe occidet. Si autem ſe odiens Deum dilexe-

lexerit:ipſum plenarie poſſidebit. Vnde, qui Deum diligit: ipſum tunc habet Deum: ita quòd, ſi ſolum Deum dilexerit: ipſum plenarie poſſidebit. Vnde, quanto perfectius Deum diligit, tanto perfectius ipſum habet. O ſtultiſſimi homines, quomodo hic oculos veſtros non ponitis, ſi vultis vos, & omnia abhorrere? Certe, cum videritis vos poſſidere Creatorem omnium: & mens veſtra in ipſo quieta fuerit: omnia mundana vanitatem reputabitis: & corpora veſtra, dum adhuc ſunt mortalia, tanquam ſtercora, erunt vobis abominabilia. &, ſicut ſiquis auferret ſtercus, vel aliquid abominabile ab oculis veſtris: ſic, ſiquis vos vſq; ad mortem affliget; & ſicut ſiqs deteſtaretur, quod abominaremini, gauderetis: ſic, ſi qui, vos deteſtando, iniurias, & opprobria vobis dixerint, & fecerint: exultabitis. Nam nihil poterit vobis euenire aduerſi: qnia conſolationes, & honores non poterunt vos decipere: eo ꝙ de ipſis non curatis: ſed eorũ contrarium appetitis. Aduerſitates etiam non poterunt vos decipere: quia ipſas affectatis: immo, quanto maior erit tribulatio, tãto maior erit conſolatio: quia magis in hoc caſu adimplebitur deſiderium veſtrum. Et certe ſic deberet eſſe. Quis enim non deberet gaudere, ſi ſepararetur à vanitate, &

con-

coniungeretur veritati? Nonne hæc omnia ſunt vanitas? Et quid eſt veritas? Nihil, niſi Deus. Et ideo omnia præter Deum, aut quæ in ipſum tendunt, abhorrenda ſunt. Si enim ſic eſſes, ò homo, quòd in ſolo Deo velles affici: & ſuum ſitires honorem: & te, vt dictum eſt, non diligeres, ſed odires: & ab alijs appeteres conculcari: viam diabolo obſtruxiſſes, vt ad te penitus intrare non poſſet. In hoc enim concordant doctores: quòd omnis malitiæ cauſa eſt timor, vel amor: immo etiam cauſa ipſius timoris eſt amor ſui. Quomodo ergo ex timore peccare poteris, qui te deſiderabis affligi, & contemni, & ab omnibus conculcari? Et, quomodo amore tui peccare poteris, qui te perfectè odis, & Creatorem tuum diligis? Hæc certe ſi habueris: à fœditate ſeparaberis: & ad perfectam innocentiam, & ſanctitatis cõſummationem pertinges: &, qui aliquando fuiſti ſeruus diaboli: eris permaximus in regno Dei. Quid ergo aſſequi iſta tardas? Quare negligimus hanc mentis perfectionẽ habere? Nunquid hoc donum excellentiſſimum negabit nobis Deus, ſi ab ipſo illud poſtulare voluerimus? Certe non: de hoc te certifico, ſicut poſſum: immo libentiſſime hoc tibi dabit. non dico, quod tibi dabit pati: quia non omnibus concedit hoc: ſed

ſed tribuet tibi velle pati. Et forte, ſi dignus fueris, etiam iſtud dabit tibi. Et ſi dicis: non poſſum tantum laborare, vt ad tantam ſanctitatem venirem, vt ſolum Deum diligerem, & me ſuper omnia abhorrerem, & ab alijs vilipendi appeterem: & ego dico tibi: quòd ad hoc non requiritur iſte labor extrinſecus, aut corporis valitudo: ſed potius ſolicitudo cordis, & corporis quies: labor cordis, & quies mentis. Non requiritur dico multus labor extrinſecus: quia per illum diſtraheretur homo interior. Labor tamen pietatis, & humilitatis ad hoc, & ad omnia vtilis eſt: dum tamen quietem mentis homo cuſtodiat. Nec requiritur valitudo corporis: quia repugnat valitudini ſpiritus. Requiritur autem labor cordis in ſurgendo, & totaliter ſe euellendo ab iſtis infimis, & ad cœleſtia aſcendendo: &, dum aſcenderis, requiritur quies mentis. Multum enim abhorret Deus, cum quis eum deguſtat: & ibi non quieſcit: ſed potius, tanquam Deus non eſſet ei ſufficiens, redit ad amplexanda ſtercora: & ſic inquinatus iterum vult dominum amplexari. ſed hoc vni ruſtico facere non auderes. ergo ipſum Deũ plus omni ruſtico vilipendimus. Et nihilominus volumus, quòd in omnibus ſatisfaciat voluntati noſtræ. ſed non eſt ita. Sed, ſi impe-

impetrare volueris ſine repulſa tam hoc præcellens donum, quàm alia: ad ipſum reuerenter conſcendas: ibiq; quieſcas: & ſollicite roga eum, vt amplius non te permittat redire ad vomitum: &, ſi ſic feceris: non dubito, quòd ab illo ſplendore æterno illuminatus tuas miſerias recognoſces: & ſuper omnia te odibis: diuinam experieris bonitatem: & omnia, tanquam ſtercora, reputabis: & coniungeris amoris vinculo ſoli Deo. Quod ipſe nobis concedat, qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

Qualiter homo debet in omni actione frui contemplatione. Cap. VII.

SI HOMO bene inebriatus amore ſui Creatoris eſſet: nihil in omnibus requireret, niſi, quomodo ſuo Creatori poſſet diligentius, & perfectius deſeruire: & propriam penitus, quantum poſſet, voluntatem abſcindens ſolum, quæ magis crederet Deo placere, cum impetu animi aſſequi conaretur: & ſic in omnibus, & per omnia, nõ quæ ſua ſunt, q̃reret, ſed quæ IESV CHRISTI: obliuiſcereturq; quodammodo ſui ſolius memor Dei. Hic talis, & tantus, pre

ſeruore,

feruore, & amoris immenſitate, non multũ, vt credo, diſtingueret inter gradum,& gradum, vitam & vitam,ſtatum & ſtatum,perſonam & perſonam, tempus & tempus, locum & locum : ſed,quocunq; modo, & quacunq; hora diſcernere poſſet, quid amplius ſuo Creatori placeret : ſtatim perficere conaretur toto animi affectu tendens in Deũ. Quanto enim creaturæ ad Deum magis reducuntur: tanto ſibi mutuo amplius vniuntur. Omnia ergo communicans, ideſt, ad vnum commune omnia reducens, quod facit quis, cum nihil requirit in omnibus,niſi honorificentiam Dei : ad quam facta ſunt omnia, & ad hoc vniuerſa ordinata : & in vno Creatore coniungens: quod verum eſt; cum vniuerſa in Deo collocat, & ſolum Deum in omnibus intuetur: omnia, inquam, communicans, & in vno Creatore coniungens, nihil in omnibus, niſi Deum videret : ſemper ſuſpirans,ſemper anhelãs, & ad ſeruiendum Deo ſuo in omnibus totus accenſus, totus ignitus, non conſideraret, quid ſibi ſuauius, quid dulcius eſſet : ſed in omnibus, quid Deo ſuo amabilius. O felix talis, qui cum actiua vita contemplatiuam haberet:quia ſic domino miniſtraret, vt Martha : vt tamen à pedibus domini non diſcederet cum Maria : ſic ſe angelicis

ſpiritibus niteretur conformare, qui nobis miniſtrando à diuina tamen contemplatione non vacant. Quid enim eſt hoc, ſcilicet domino miniſtrare, aliud, niſi, cũ miniſtrat ſano, cum viſitat infirmum, vel ſeruit infirmo, ſemper in eis dominum intueri, & frui Deo in proximo? Aſſiſtendo ſeruit infirmo: & tamen mente non diſcedit à Deo: manum porrigit ad proximum: & cor ad Deũ. Proximo ſeruit, non vt homini, ſed vt in homine Deo: & totum ſemper refert ad IESVM, qui dicit, Quod vni ex minimis meis feciſtis, mihi feciſtis. Et ideo, cum in lecto videt proximum infirmum: ſibi videtur, quod videat CHRISTVM ſuũ: & per hoc nihil ſibi difficile, nihil ſibi abominabile, nihil ignominioſum æſtimat facere pro infirmis, ac pro alijs deſolatis: ſed omnia dulcia, omnia ſuauia, omnia amabilia iudicabit, cum ſic in proximo miniſtrat CHRISTO. Credo ſine præiudicio: ꝙ, qui ſic, vt dictum eſt, feruenter, & diligenter CHRISTO in proximo miniſtraret, pure propter CHRISTVM tendens in CHRISTVM: plus mereretur, & virtuoſius mereretur, & à Deo amplius approbaretur, quam, ſi proprio corpori CHRISTI miniſtraret. Et hoc ſic patere poteſt. Vnus enim peſſimus homo, ſi vi-

ſi videret CHRISTVM eſſe in vno lecto, & bene cognoſceret eum: non eſt dubium, quòd ſibi feruenter, & diligenter miniſtraret. ſed ſibi, ideſt CHRISTO, in proximo cum tanto feruore, & diligentia miniſtrare non poſſet, niſi perfectus, vt credo: immo (vt ita loquar) & pluſquã perfectus. Et ideo cum toto animi conamine hanc gratiam habere conemur. Quis de cætero abhorrebit leproſum: declinabit infirmum: negliget deſolatum: cum in eis intuemur CHRISTVM: & plus ibi poſſumus mereri, & Deo placere, vt probatum eſt, quàm, ſi etiã miniſtraremus ipſi CHRISTO? O anima mea, quid quotidie anxiaris poſt CHRISTVM? Indicabo tibi ſponſa, quem diligit anima tua. Certe in infirmaria iacet: ibi anguſtiatur: ibi dolore torquetur. Curre, & ſibi miniſtra, ſibique compatere infirmanti. Cur inſtas ſponſa quotidie, vt ſponſi oſculo oſculeris? Accede ad leproſum: & oſculare eum: quia ibi iacet. Cur ſponſa miſera præ ſponſi amore languere te dicis: & ipſum quotidie nudum, diſcalciatum, & afflictum ante te vides tranſire, & negligis, & etiam non compateris ei? Et, ſi non poſſumus fratres omnibus præſtare obſequia, quia multi ſunt indigentes: ſaltem omnibus compaſſionem

donemus: & in omnibus conſideremus CHRISTVM. Credo firmiter, quòd, ſi CHRISTVM neglexerimus in cœno: ipſum non habebimus in cœlo. Audi quid ipſe dicit. Infirmus eram: & non viſitaſtis me: &c. Ite maledicti, &c. Et bene noſtis, quòd non ſunt hæc verba mea, ſed ineffabilis Veritatis. Timeamus ergo fratres hanc ſententiam, qui toties neglexímus eum: & adhuc negligimus. Non interrogemus eum de cætero: nec dicamus ei: vbi iaces, vbi cubas in meridie? quia iam nouimus locum. Scimus enim eum in infirmaria iacere. non autem reſtat, niſi præſtare obſequium. Audite obſecro conſilium meum: & non aſpiciatis ad factum meum. Qui enim vult, vt dixi, cum actiua contemplatiuam vitam habere, vt ſuum dominum in omnibus contempletur: videtur mihi, quòd hæc via ſit breuis, & bona: videlicet, vt ſe totum recolligens intret ad cor ſuum: & intima cordis ingrediens ſe reſoluat in Deum; vt nihil nec videat, nec ſentiat, niſi Deum: & tunc aliquomodo ſic deificatus, & tranſformatus in Deum, ad quodcunque ſe vertet, nihil, niſi Deum, conſiderabit: &, quicquid operis faciat: non homini, ſed ſoli Deo facere exiſtimabit: &, dum hanc

for-

formam tenebit: in omnibus Deum videbit: & in labore actiuo contemplatiua fruetur. Et, ſi contingat, immo, quia continget, ab hac nobili forma diſcedere: ad ipſam ſtatim nitatur homo redire: & hoc toties faciat, quòd quaſi in habitum ducat: & hoc magis oratione, & diuina largitate, quàm aliqua induſtria impetrare credat. Et, ſi hæc omnia nimis difficilia tibi videntur: ſaltem ad hoc conare: vt ſemper, & in omnibus quæras facere, quod ſit magis honorificum Deo, conforme CHRISTO, vtile proximo, & tibi afflictiuum, & ignominioſum corpori proprio. Quod ipſe nobis concedat, qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

Quoddam delectabile, & allectiuum. *Cap. VIII.*

ANIMA mea liquefacta eſt, vt dilectus locutus eſt. &c. O mira, & inæſtimabilis virtus amoris. Deũ inclinat ad terrã: mentẽ eleuat ad patriã: & Deum, & hominem ſimul conglutinat ad gloriam: Deum facit homi-

nem: & hominem facit Deum: temporalem facit æternum: immortale occidit: mortale immortale facit: & imum excelſum conſtituit: inimicum facit amicum: ſeruum facit filium: & abominabile facit glorioſum: frigida facit ignea: obſcura facit clara: dura facit liquida. Nam anima mea liquefacta eſt. &c. O verbum admirabile, ò verbum nimium delectabile. Ego viliſſimus, & nequiſſimus ſeruus tuus domine Deus meus, qui etiam non ſum dignus aliqua tua creatura vocari, nec eſſe: quomodo ſum tibi tantæ charitatis vinculo colligatus, vt ad verbum tuum præ amore fuerim liquefactus? O ardor amoris, qui intima mentis in Deum infundis. Nam adamantina erat anima mea: & eius intima nimium ſolidata: nunc amore liqueſcit: nũc extra ſe exit: & in Deum tota ſe diffundit: proprium locum relinquit: & in Deum currit: abſorbetur à Deo: & obliuiſcitur ſui. O amor, quid tibi tribuam, qui me feciſti diuinum? Viuo ego, iam non ego: viuit autem in me CHRISTVS. Inenarrabilis eſt virtus tua ò amor: qui lutum in Deum transfiguras. Quid ergò te potentius? quid dulcius? quid iucundius? quid & nobilius, obſecro? Bone amor, qui terrena ponis in cœlum: deficio tui memor: & facis me vniri dilecto.

O ſe-

O felix amor, qui nos facis languidos ſpōſi noſtri amplexibus ſuſtentari. O deſiderabilis amor, qui ſummis delitijs reples egẽtes. Sed, ſi liquefacta es ad verbum eius ò anima mea: quomodo ſuſtines amplexus eius? quomodo non eſt conſumpta ad oſcula eius? Si liquefacta es ad affatum eius: quomodo non es abſorpta, cum intras per vulnera, & peruenis ad cor eius? Aut certe, ſi liquefacta es ad affatum eius: quomodo non es conſumpta, cum veſcaris carne, & ſanguine ſuo? Sed ò mira dulcedo, & mira iucunditas: vt, quod non meremur nominare, poſſimus maſticare. Non mereor eſſe ancilla: & facta ſum in delitijs chariſſimã. Quis ſufficit tanti amoris etiam ſcintillam modicam intueri? Quid eſt hoc? Neſcio: capere nequeo, inquit: ſed obſtupeſco admiratione: iucundor delectatione: inebrior exultatione. Sed quid merui, quod feci, vt tanta mihi beneficia exhiberes? Te perſecutus ſum: & in te collocatus ſum: tuam faciem conſpui: & tu oſcula mihi tribuiſti: te vulneraui gladio: & tu me à morte libeſti: te repleui dolore: & tu me gaudio, & conſolatione? Occidi te Deum meum: & mihi tu felicem vitam tribuiſti. O mira mutatio dexteræ tuæ. Non ergo mirum, ſi ad verbum tuum liqueſcit cor meum: immo de

cætero totus accendar: & totaliter liqueſiam: vt in te totaliter ſim effuſus: nihil præter te videam: nec in aliud cogitata, dicta, vel facta tranſeant vllo modo. immo mirum videtur, quomodo non ſumus ſic intenti ad te, quòd ignoremus omnia præter te. Si enim habemus te: quid amplius volumus? In te ergo dulciſſime domine IESV quieſcat mens noſtra: & à te nec ad modicum ſeparetur. Stultiſſimum quidem eſt tam nobiliſſimum, & iucundiſſimum locum exire. Quomodo audemus, niſi dulciſſimum ſponſum inſpicere, ne ſubtrahatur à nobis? Quid quæſo nos mouet aliud intueri? Nonne terrena ſunt ſtercora: & hoc eſt ſummum bonum? Quomodo omnia non deſipiunt, & deſpiciuntur? quomodo omnia non fœtent ad præſentiam tanti boni? O, ò, ò ſtultitia hominum impiorum. redite præuaricatores ad cor. In vobis eſt regnum Dei: & vos pro ſanie fœtidiſsima inſanitis: & diabolicam ſeruitutem ſubitis. In vobis eſt certe Deus noſter, conuertimini ſuper eum, & fruamini ipſo. Et, quem prius contempſiſtis: nunc, & de cætero illo contenti ſitis: & hæc ſit portio veſtra. Quod nobis concedat, qui viuit, & regnat. Amen.

Quod ſit homo bene ordinatus in cogitatione, locutione, & operatione.
Cap. IX.

SERVVS Dei nunquam deberet nec aliud, nec aliter cogitare, loqui, & operari, q̃, ſi Deum facie ad faciem videret. Nec enim dubium eſt, ꝙ ſic eſt nobis preſens Deus, & ſic nos videt, ſicut, ſi eſſemus in cœlo empyreo in ſede Beatæ Virginis. quamuis non ſic influat hic, ſicut ibi. Et ideo, quamuis eum non videamus: ex quo ſcimus eum eſſe iuxta nos, & etiam in intimis cordis noſtri: non propter hoc debemus plus, vel minus, vel aliter loqui, aut facere, quàm, ſi ſemper videremus eum. Tantum enim timeret ſeruus Imperatoris, ſi ſciret, ꝙ imperator eſſet iuxta eum, & videret eum: & ipſe imperatorem videre nequiret: quantum timeret, ſi imperatorem videret: immo forſitan magis. Nullus enim ſeruus eſt, qui nõ timeat proprie, quòd videatur à dño ſuo. Vnde, ſi ſciret ſeruus pro certo, ꝙ dominus ſuus non poſſet eum videre; nec etiã ſcire poſſet, quid ſeruus faceret: non timeret tunc dñm, vt credo. Sed, ſi ſciret ſe videri à domino:

&do-

& dominum tamen videre non poſſet: tunc multum timeret. Quanto ergo magis dominum noſtrum timebimus: quia nobiſcũ, & in nobis eſt: & omnia intuetur? Debemus ſemper moueri timore, reuerentia, deuotione, amore, & erubeſcentia peccatorum. Mirum eſt certe, quomodo tam modica ſcintilla, ſicut eſt cor meum, non abſorbetur totaliter ab immenſa bonitate diuina: & quomodo ſeruus Dei amore domini ſui non ſemper inebriatus incedit. Hoc credo poſſet fieri, ſi illi bonitati immenſæ vellet applicare cor ſuum. Vnde de hoc nõ dubitet aliquis, quod, quanto magis illi bonitati diuinæ vellet applicare cor ſuum: tãto melior, & perfectior eſſet: & qui in ſummo bono cor applicare poſſet: vt penitus oblitus omnium, præter ipſum, toto animi conamine in ipſum intenderet: ibiq; quieſceret non ſtatim à tanto bono reſiliens: tũc credo, quòd abſorptus dulcedine conſummaretur in ſtatu. Tunc enim inter conſolationes, & tribulationes, vituperia, & honores, blandimenta, & opprobria inſuperabilis pertranſiret, nihil ſitiens niſi Deum ſuũ, & ſolum eius affectans honorem. Tunc comprehenſor dici poſſet potius, quàm viator: beatus, non miſer: angelus, non homo: non peccator, ſed ſanctus. Et, ſi ad hoc pertin-

gere

gere cupis ò homo: hanc breuem regulam tene. Quicunque vult eſſe conſummatus in ſtatu; debet de ſua virtute totaliter deſperare, & plenarie ſe conuertens, & committens in manibus pietatis immenſæ toto corde confidat de ipſa: nihilq́;, quantum in ſe eſt, omittens de contingentibus fideliter agat, quicquid poteſt cernere ad ſui pertinere honoré. ſed hoc in præfata regula ſcriptum eſt donum Dei permaximum:&, quiſquis hoc habuerit: non à ſe, ſed à Deo fideliter habuiſſe recognoſcat: ſciens pro certo, quòd ad hoc per ſe eſt impoſſibilis: ſed pronus potius ad digna tormenta mortis æternæ. A qua morte nos cuſtodiat ille, qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

De ordinatione ad proximum. Cap. X.

DE proximo accipe hanc doctrinam. Vnumquemq; hominem de mundo reputa teipſum. Et, ſi hoc bene feceris: & in corde tuo bene impreſſeris: non eſt dubium, quin bonum ſuum, ſicut tuum, diliges: &, quod ad ſalutem ſuam ſpectare videris: ſicut pro te, ſolicite procurabis oratione, exhortatione, & auxilio, & quocunque modo poteris.

Et, cum ipſum videris bona dicere, vel facere: repleberis gaudio, ſicut, ſi tu diceres, vel faceres. Si autem ſciueris ipſum eſſe in peccato, aut in aliquo ſpirituali defectu: nimium condolebis: & ipſum, prout poteris, à malo reuocabis, & induces ad bonũ: de miſerijs autem corporis ſic compatieris ſibi, ac ſi illas in proprio corpore haberes: & ſic libenter, ac diligenter ſeruies ei, ſicut faceres tibi: & etiã, quia te debes odire: illũ autem diligere: ideo, ſi te offenderit dicto, vel facto: non plus curabis, q̃, ſi tu ipſe hoc feciſſes, vel dixiſſes: & eo amplius tibi placebit: quia ibi eſt maior merendi materia. Et, ſi quid feceris boni, vel dixeris: non plus eleuaberis, quàm, ſi alius feciſſet, vel dixiſſet. Et, ſi aliquem defectum feceris coràm eis: nõ plus curabis, quàm, ſi in priuato, vbi nullus vidiſſet, feciſſes. Inde etiã ſequitur, quod, ſi vnumquemq; reputaueris teipſum: nullum ſpecialem habebis: &, quia omnes tibi ſingulares erunt: nullum plus altero diliges: niſi, quantum noueris ipſum meliorem eſſe: non quia tibi plus familiaris, vel notus. Nec etiam circa quantumcunq; bonum debemus affici: ſed ſolummodo circa Deum: ſiue in ſe abſolute, ſiue etiam inquãtum illi, vel iſti tanta dona largitur. Poſſumus tamen plus orare pro illis, quibus

ſumus

ſumus magis obligati. Nec tamen ſic orandum eſt pro illis, vt alios dimittamus. Hoc autem ſolum appropriabis tibi: ſcilicet tuã culpam, & defectus tuos: & quòd te viliorẽ omnibus reputes: & non ſolũ tua, ſed etiam aliena peccata reputes eſſe tua: & pro ipſis veniam poſtulabis, ſicut & pro tuis. Et ſi dicas, quomodo poſſum omnes homines æſtimare meipſum? Hoc te docet facere perfecta charitas: quæ te eis coniungens vnum cum eis facit. Hoc tamen clarius intuetur, & ad hoc faciendum facilius mouetur, qui cor ſuum in honorem Dei totaliter radicauit: nihil aliud nec in ſe, nec in alijs quærens. Vnde hæc eſt via optima: ꝙ, qui vult Deum, & proximum diligere: ſolum Dei honorem ſitiat, & cũ magna auiditate quærat, nihil aliud intendens in omnibus. Quod nobis concedat Deus æternus. Amen.

Qualiter Zelator animarum ſe ordinare, & habere debet. Cap. XI.

SIC DEBET eſſe modus, & forma præparandi, & diſponendi ſe, vt poſſit quis fructificare in proximo ſine ſui detrimento. quia contingere aliquando poteſt, quòd in procuranda alio-

aliorum ſalute propria negligitur: immo propria ſuffocatur. Cum ergo vis pro proximo orare, ei prædicare, lectionem legere, vel eius confeſſionem audire, aut aliqua talia facere: primo faciem mentis ad æternũ lumen conuerte, & ad eius ſplendorem cõfortare ſpiritu, vt non præualeat caro: abſtine ab exteriori homine, quantum potes: vt ſolum ſis interior ad interiora cõuerſus: tunc eundem interiorem hominem in proximo conſidera, de eius exteriori, niſi in quãtum ad interiorem ordinatur, non curans. Tunc interior tuus homo ad interiorem proximi conuertatur: & vtriuſque exterior in ſupradictis actibus, tanquam vanitas, negligatur: ne pro exteriori interior ad vana trahatur. Ipſum ergo exteriorem proximi hominem, tanquam ſacculum ſtercorum, relinquens conſidera interiorem ad imaginem Dei factum, ſanguine CHRISTI redẽptum, Spirituſſancti habitaculum, ſponſam CHRISTI, Dei virtutis, & ſapientiæ ſedem, & ad æternam beatitudinem poſſibilem. Tunc honoris domini tui ſitibundus ingemiſce, & plora: quia eius imaginem vides denigrari, precioſiſſimum ſanguinẽ conculcari, Spirituſſancti habitaculum pollui, ſponſam CHRISTI proſtitui, eius ſedem deijci, & totam ſuam beatitudinẽ pro

viliſſimis ſtercoribus contemni. Mirum certe videtur, quomodo iuſti oculi poſſunt à ploratu ceſſare, videntes tantam veſaniam in proximo, immo etiam fuiſſe aliquando in ſeipſo, & tantam iniuriam Deo ſuo fieri. Quis mihi quæſo dabit, vt cum Mardocheo indutus ſacco pro tanta populi nece, nõ imminente, vt illa Iudæorum, ſed iam facta, quotidie plorem: immo quotidie vſque ad fores palatij vlulando incedam? Si enim ille pro corporali morte Iudæorum tantum dolorem, & triſtitiam propter nimiam plenitudinem charitatis publice prætendebat: quomodo ego miſer lachrymis impono qetem, qui infinitam ſtragem video animarũ, & Deum meum pro nihilo reputari? Animetur his anima viri iuſti: & Dei ſui contemptum non ſuſtinens, animarum mortem abhorrens, conetur modis omnibus, quibus poteſt, animas à peccatis liberare. Quomodo poteſt dicere ſe Deum diligere, & eius amorem appetere, qui eius imaginem videt iacere in ſterquilinio, & non curat? Aut, ſi cogitat, quòd filius Dei pro animabus redimendis mortuus eſt: quomodo & ipſe prò animabus mori non cupit? Et maxime, cum videt CHRISTI ſanguinẽ pedibus cõculcari: quomodo quæſo poteſt hanc ſui domini iniuriam ſuſtinere? Quomodo ſe to-

tum

tum non fundit in oratione: quotidie clamat in prædicatione: aut proximos inſtruit lectione: vel eos audit in confeſſione: vt hũc ſui dñi ſanguinem recolligere poſſit, animas recolligendo, & conuertendo? Quid plura dicam? Credis ne te eſſe habitaculum Spiritusſancti: qui vides eius templum latrinam fieri, & non clamas, ſed diſſimulas: qui ſolum tuam quietem requiris? Abſit. Quomodo ergo credis te ſponſi amicitiam habere, qui eius ſponſam ab adulterio non cuſtodis: aut adulterantem non reprehẽdis, cum facultas non deſit: aut eam feſtinanter ad ſponſum non reducis? Aut, quomodo poteris æternaliter ſummo bono frui: quod videns adeo cõtemni, vt pro viliſſima ſanie commutetur, aut negligatur: immo potius blaſphemetur: & tñ ab hoc contemptu negligis animas remouere, & ad eius amorem conuertere? His auditis, ſcindantur obſecro corda noſtra: & nullo modo tantam Dei iniuriam patiamur. Fateor, vt vos ad animarum zelum alliciam, in corde meo iacere, ꝙ, ſi certiſſimus eſſem, ꝙ nunquam deberem perfrui Deo meo: nihilominus ad honorem ſuum vellem libẽtiſſime pro qualibet anima peccatrice ſemel mori: ita ꝙ tot mortes in preſenti ſuſtinerem, quot ſunt in mũdo animæ peccatrices: vt ipſæ cõſequerẽtur
gratiam

gratiam in præſenti, & gloriam in futuro: quantomagis, ſi ſecum deberem poſtmodũ gloriari? Iſta chariſſimi, ſcilicet diuinus cõtemptus, & animarum interitus, ſunt, quæ deberent nos inflammare ad prædicationes, confeſſiones, orationes, & ad bonorum exemplorum exhibitiones: non vana gloria, non cordis iactantia, non complacentia humana, non aliqua vtilitas mundana. Solum ab animabus IESVM CHRISTVM crucifixum quæramus: (Emptæ ſunt enim precio magno) vt aut precium reddant, aut in emptione permaneant, inebriemus eas ſanguine, non curioſitate: vt ſic dominum noſtrum crucifixum concupiſcant. Dicat quilibet noſtrum eis. Nihil iudicaui me ſcire inter vos, niſi dñm IESVM, & hunc crucifixum: non certe Ariſtotelis, vel Platonis philoſophiam. Illum enim reputo hoc ſolum verbũ dicere poſſe, qui nihil à proximo, niſi paſſionem CHRISTI requirit: & in quolibet proximo ſibi videtur, ꝙ videat IESVM CHRISTVM paſſum. Vnde ſignanter dicit. Inter vos nihil me iudicaui ſcire. &c. quaſi dicat. Non ſolũ veſtra non volo, aut vobis placere cupio: ſed nec etiam voſipſos, aut aliquid aliud cognoſcere me iudico: ſed in omnibus ſolum dominum IESVM, & hunc crucifixum.

Et bene dicit: Non iudicaui: quia, etſi alia habitualiter ſciam: ſic tamen ad hoc, ſcilicet ad CHRISTI paſſionem, ſum taliter intentus, vt meum iudicium ad aliud non flectatur. Poſſet autem illud verbum aliter ad animarum conſolationem exponi: ideſt: tantum ſum in hac paſſione in Deum inebriatus: vt quicquid aliud offeratur mihi, aut viſui, vel guſtui, ſeu auditui, ſiue alij ſenſui: & quicquid ſit præter iſtud, totum reputo eſſe nihil; quia iam non delector, iam non glorior, iam non moror, niſi in ſanguine CHRISTI: ad hunc enim totaliter ſum conuerſus: non ſunt oculi mei pleni adulterio, ſed CHRISTI tormento: non os meum plenum eſt detractione, ſed CHRISTI paſſione. Et ſic de alijs proſequere ſenſibus, quicunque es, qui hoc dicere potes: quia longe eſt à me verbum iſtud. Et, ſi in verbis iſtis non fuit hæc intentio Pauli: ſit tamen intentio noſtra: quia non intendo hic intentionem Pauli exponere, ſed noſtram deuotionem excitare. Quod nobis concedat, qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum.

Amen.

Quod anima debet affici tantum amore CHRISTI, terrenorum vilitate contempta. Cap. XII.

ANIMA rationalis ad imaginē diuinam procreata, inter Deū, & irrationales creaturas media conſtituta, non ad infima per amorem ſe deberet inclinare: ſed ſolum ſe erigere ad Deum eius inebriata amore, inferiorum vilitate contempta: &, ſi ad aliquam contingeret ſe vertere creaturam etiam æqualem: vtpote aliquem hominum, aut angelorum: ſtatim deberet omnia ad amorem Dilecti referre: ſolum ad ſuum ſponſum vnicum medullitus, & impetualiter tendens: nihil inueniens columbina ſponſa, in quo, niſi in ſponſo, requieſcat pes eius, nec etiam appodietur, aut adhæreat vllo modo. Neſcit caſtiſſima ſponſa viuere, niſi cum ſponſo: ſicut nec piſcis, niſi in aqua: ibi natat anima delicata: ibi delectatur: ibi reficitur inenarrabili, & ſuauiſſimo nutrimento: ſiquo modo exit: ſtatim incipit palpitare: ſtatimque ad igneum flumen, rapidumq; redit extra ipſum omnia ſuſpicans mortem eſſe: tota liqueſcit, & reſoluitur in dilectum. O amor

quid facis? Quid hoc amore nobilius? quid vtilius? quid ſuauius? Et tamen omnes, aut quaſi omnes negligunt hunc amorem. Vere hoc dici poteſt. Qui manet in Deo: manet & Deus in eo. Quod nobis, &c.

Deſcriptio beatitudinis. Cap. XIII.

ACCIPE frater ſane verba, quæ de beatitudine dicam indignus. Nam ſic puto eam poſſe deſcribi: tu tamen corrige. Beatitudo eſt plena, & intima in Deum reſolutio. Beatitudo eſt ſumma exultatio de honorificentia Dei. Beatitudo eſt caſtiſſimis, & æternis amplexibus ſponſæ cum ſponſo matrimonij conſummatio. Beatitudo eſt diuinæ dnlcedinis inebriatio ſine fine. Beatitudo eſt Sol iuſtitiæ æternus. Beatitudo eſt cum immenſo deſiderio plena refectio, Ad quam nos perducat, qui viuit,& regnat per æterna ſecula IESVS CHRISTVS. Amen.

Oratio

Oratio deuotiſſima. Cap. XIIII.

O DEVS meus, ò amor meus, ò lux delectabilis, ò ſuauiſſima irradiatio, ò iucundiſſima contemplatio, ò nutrimentum deificum, pabulum ſuauiſſimum, ſapidiſſima deguſtatio, indicibilis refectio, ò melliſluum oſculum, & amplexus feliciſſimus, ò indiſſolubilis coniunctio, cordialis diffuſio, medullaris transformatio, ò accenſio amantiſſima, inflammatio incentiua, ebriatio ſobrijſſima, & liquatio ſolidiſſima: O ſponſus meus: O Deus meus: O amor meus: ò cordis iubilus: ò mentis ardor: ò amoris incendium: ò dulciſſimum ſolatium: ò veriſſimum gaudium irradia fulgoribus animam meam dulciſſimæ caſtitatis tuæ transfixam iaculo: & amoris facibus inflammatam ſapidiſſimis affectionibus tuis, & amore languentibus deſiderijs refice dulcoratam.

Amen.

Quædam notabilia. Cap. XV.

SI ALIQVIS Princeps inuitaſſet aliquem pauperem, & viliſſimum hominē ad conuiuium abundans, & delicatum, in quo omnis ſufficientia, & ſuauitas reperiri poſſet, quæ reperiri poſſet in aliqua creatura: & ille viliſſimus homo nauſearet ſuper illo nobiliſſimo conuiuio; & ad ſtercora potius inhiaret: deberet ſtultiſſimus reputari. ſic, immo ſine comparatione magis ſtultus reputari debet quilibet homo, & præcipue ſacerdos, qui cœleſtibus alimentis veſcitur, ſi cor ſuum iſtis corruptibilibus applicat. Et, ſicut ſapiens, & delitioſus homo fętidiſſimam ſaniem non ſolum non appeteret, ſed nec etiam videret: vel nominare, vel audire nominari abhorreret: ſic omnis vir perfectus, & ſacerdos præcipue, abhorrere deberet, quicquid illas internas delitias modo aliquo impediret, aut CHRISTI habitaculum modo aliquo macularet. Vnde omni cuſtodia deberet cuſtodire cor ſuum. O mira cæcitas hominum impiorum: qui magis eligunt precio animæ ſuæ à diabolo emere vnam fœtidiſſimā conſola-

ſolationem, & viliſſimam, quàm ſummam, & excellentiſſimam conſolationem à Deo gratis habere. Quis enim non putaret ſtultum illum, qui potius vellet ab vno tabernario vinum corruptum, & fœtidiſſimum emere precio omnium bonorum ſuorum, & ſe totaliter omni bono pro tã viliſſimo potu expoliare, quàm ab vno alio dulciſſima vina gratis habere, & ex hoc omnibus bonis repleri? Hanc ſtultitiam, & multo maioré adimplet peccator. Sicut enim ſtultus reputari debet, & nunquam ad opulentiam perueniret ille mercator, qui in quaterno mercantium loca, tempora, & modum mercandi notaret: & hæc etiam referret alijs: & in ſeipſo ſæpius hæc repeteret: & nunquã tamen mercationem bonam, vel vtilem faceret: ſic, qui tota die de regno cœlorum ſcripta multiplicat: & ipſis vacat: & alijs etiam prædicatione denunciat: & tamen nunquã aggreditur aliquam operationem bonam. Quid prodeſt ò ſtultiſſimi mercatores ſtudere, & prædicare: & opere non implere? Sicut ſponſa delicata, & nobilis, quæ haberet nobiliſſimum ſponſum, & pulcherrimũ, & ſapientiſſimum, & optimum, non inclinaretur ad affectum circa aliquem fœtidiſſimum leproſum: ſic multomagis affectus viri perfecti nullo modo non ſolum ſeparari,

ſed nec etiam retardari deberet ab amore Dei ſui propter amorem alicuius creati:nec vllomodo, prout poteſt, deberet affici circa aliquam creaturam: ſed potius deberet abhorrere, & abominari:ſicut ſupradicta ſponſa prædictum leproſum. Quod nobis concedat, &c.

Quædam alia notabilia. *Cap. XVI.*

SIC pie, iuſte, & caſte debet viuere vnuſquiſq;, ac ſi ſciret proprie, & pro certo ſe eadem die, vel ſtatim moriturum. Vnde non eſt perfectionis, vt credo, quod communiter dicunt multi, Si ſcirem me moriturum infra breue tempus: ita bene me præpararem, & tam ſancte viuerem. Debet enim perfectus dicere nõ ſic,ſed ſic: Si mille millia annorum viuerem: & hoc ſcirem pro certo:ita ſtudioſe, tam iuſte, & ſancte, ac ſolicite volo Deo meo ſeruire,ac ſi hodie deberem de hoc mundo tranſire.Et in hoc filius, non mercenarius,vel ſeruus apparet. Sicut enim diligo Deum,& ipſi ſeruio propter ſe: cum æque bonus ſit, ſi multũ vixero, ſicut, ſi parum: ita debeo ei ſeruire, & eum diligere, ſi multum vixero, ſicut, ſi parum.

Qualiter ſe debet habere ſacerdos, cum ad corpus CHRISTI *venit. Cap. XVII.*

AD Miſſam celebrandam ſex conſidero attendenda. Primum eſt rationis diſcretio reſpectu veritatis: vt ſcilicet ſciat, quid quis recipere debet. Quid: quia verum Deum, qui fecit cœlum, & terram: & verum hominem, qui pro nobis pependit in ligno. Quis: quia homo, non beſtia, niſi per peccatum. Vnde præ cæteris repellat à ſe ſacerdos beſtialitatem peccati. Secundum eſt mentis deuotio, aut eleuatio reſpectu eius ſanctitatis. Debet enim ſacerdos conſiderare: quòd, quẽ recepturus eſt: Sanctus ſanctorum omnium eſt, & omnis ſanctitatis origo. Et ideo, quantum poteſt, ſancte, & deuote accedat ad ipſum, à ſe expellens omnem amaritudinem peccati per lachrymarum compunctionem, & omnem ariditatem per deuotionis orationem, & dulcedinem. Tertium eſt animi reuerentia reſpectu ſanctitatis, & maieſtatis: vt ſcilicet ad tam excellentem dominum vereatur accedere tam viliſſima creatura. Si enim ante imperatorem non eſſet dignus ſtare homo infectus putredine: quanto magis dominum

reci-

recipere in Sacramento altaris indignus eſt homo miſer, cuius omnes iuſtitię ſunt, ſicut pannus menſtruatæ? &, ſi iuſtitiæ ſunt tales: qualia ſunt peccata? & quidem indigniſſimus eſt ad hoc omnis homo. Conſideret tamen: quod maior eſt dignatio diuina, quàm indignitas noſtra: benignitas ſua, q̄ miſeria noſtra. Quartum eſt amor, & deſiderium cordis reſpectu ſuæ bonitatis, & benignitatis. Vnde multum cauere debet homo: ne cum tædio, aut cordis torpore ad illud Sacramentum accedat: in quo continetur ſumma bonitas, & infinita iucunditas. Vnde mirum videbitur, quomodo in iſta receptione homo non liqueſcit amoris calore: & quomodo non abſorbetur ſuauitatis dulcore. Conſideret ibi ſui domini paſſionem, ſi vult ad eius amorem accendi: & illius nobiliſſimi corporis, & ſanguinis cibationem, ſi vult deſiderium prouocare: & tandem refici prouocatum. Quintum eſt pro ſe, & pro alijs affectuoſa, & humilis deprecatio in ſermone reſpectu ſuæ clementiæ. Ab ipſo enim ſecure poteſt petere, qui dicit, Petite, & accipietis: quærite, & inuenietis. Et ad hoc credo iſtud Sacramentum maxime eſſe inſtitutum: vt poſtuletur venia, & gratia impetretur in oblatione illius excellentiſſimi holocauſti. Sextum eſt

totius

totius hominis ſumma diligentia reſpectu ſuæ immenſæ nobilitatis, ſiue nobiliſſimæ immenſitatis. Si enim cum diligentia magna ſeruitur alicui principi ſeculari: quanto maiori diligentia debet ſacerdos domino ſuo miniſtrare, & cum omni vigilantia pertractare illud altiſſimum, & digniſſimũ Sacramentum: ac ſi nihil aliud eſſet, aut nunquam aliud facere deberet? Debet eſſe ibi tunc intentio tota, prolatio ſufficiens, & diſtincta: vt nihil ibi ſit confuſum, vel diminutum. Debet eſſe nihilominus ibi contrectatio prouida, & diſcreta, ac omni honeſtate ornata: vt ſint omnia ibi honeſta: & ſic omnia cum ſumma diligentia ibi operetur ſacerdos. Ad hæc conſulo cuilibet ſacerdoti: vt præ cæteris hominibus ſe omni tempore ab his omnibus, quæ aliquomodo cor ſuum, habitaculum ſummi regis ſui, polluere poſſunt, ſiue parum, ſiue multum, tam occaſionaliter, quàm actualiter: elonget ſe, quantum poteſt, Tunc autem præcipue, cum ad Miſſam celebrandam vadit, à cunctis ſe abſtineat, quantum poteſt: ſe totum recolligat in ſeipſo: nec ſenſus, nec cogitatio ad aliud diffundantur. ſuam cõſcientiam diſcutiat diligenter: &, quòd inuenerit lauandum, lauet abundantia lachrymarum: vadat ad confeſſorem ſuum: & extra

euomat omnia venenata: & quod immediate, peracta pœnitentia, ſi tunc facere poterit, recolligat ſemetipſum: ad Diuinã Maieſtatem eleuet mentem ſuam: diuinam conſideret magnificentiam: & ad propriam miſeriam ſe conuertat: vt ſic videat, quàm magnus eſt dominus, & quã paruus eſt ſeruus: immo quã vanus, & inutilis ſeruus. Intret, quantum poteſt, in Deum: & in ſeipſo, quãtum poteſt, ad nihilum redigatur. &, cum fuerit alteratus, & diuinus effectus: vt quaſi nihil audiat, nihil videat, nihilque ſentiat aliud, niſi Deum: & præter Deum oĩa reputet vanitatem: tunc cogitet, qualis fuit erga nos dilectio Dei noſtri: qui ſic pro vili re, immo pro tam deteſtabili, voluit vilis, & vermis reputari: & ſic vilem ſibi vnire naturam: & in ea à viliſſimis, & abominabiliſſimis tam ſæua, & turpia voluit ſuſtinere. Tunc ruminet illam magnificentiã charitatis: & illo inæſtimabili ardore, quantum valet, inflammetur: &, cùm ignitus fuerit charitate circa dilectum: adaperiat viſcera pietatis: & ſic pro ſe vilificato, afflicto, & letaliter vulnerato compatiatur intra ſe: omnia illa vulnera in ſe transformet: ac ſi ipſemet eſſet letaliter vulneratus. Et, vt magis vulnera CHRISTI eius animo imprimantur: diſcurrat per ſingula vulnera: & nunc, quan-

quantum in illo vulnere paſſus ſit, meditetur:nunc,quantum in iſto,& quantũ in illo: nunc, quanta, & qualia fuerint illa opprobria:nunc etiam, quanta, & qualia fuerint illa flagella, æſtimet diligenter. Et, cum ſic in iſta meditatione fuerit cum CHRISTO crucifixus: quia hoc maxime in iſto exigitur Sacramento: tunc cogitet, ꝙ illam tam nobilem carnem in crucis ara immolatam pro nobis dignatus eſt donare in cibũ,& ſanguinem eius effuſum pro redemptione humani generis de latere ſuo in potum. & nunquam credas, ꝙ ſanguis ille, quem recipimus in altari, ſit extra corpus eius: ſed tamen,vt effuſum pro nobis in paſſione, recipere debemus: ideſt, ſub illa intentione. & tunc eius dilectionem erga nos mens noſtra ruminet: & conſideret illius magnificẽtiam Sacramenti: & hoc intelligo, quantum poteſt: quia vix poterit aliquam inueſtigare ſcintillam tam immenſi amoris dñi noſtri IESV CHRISTI in hoc magnifico Sacramento. Et, cum bene ruminauerit illud magnificum Sacramentum Saluatoris: & iam quadam cœleſti dulcedine imbutus fuerit:humiliter, & reuerenter ad hoc Sacramentum accedat:& cũ omni diligentia Miſſam proſequatur: adhibitis alijs circunſtantijs, quas in huius principio capituli

pertra-

pertractaui. Cum autem recipere debuerit: aliqua poterit præmeditari, ſi placet: vtpote dicat in corde ſuo. Ad iſtud tam nobile Sacramentum ſuſcipiendum non ſufficerét mille anni ad præparationem condignam, Quantomagis ego miſer indignus ſum, qui quotidie pecco, incorrigibilis perſeuero, & impræparatus accedo? Quare domine me feciſti, vt tibi tam execrãdam iniuriam facerem: quòd te pono in latrinam peccatorum animæ meæ? Etenim non eſt cloaca tam fœtida, ſicut peccatrix anima mea. Vtinam ſaltem per hanc immundam animã meam aliqualis compunctionis fluuius diſcurriſſet: vt ibi non fuiſſet tanta peccatorum ſanies congregata. Domine IESV quid eſt hoc? Nunquid ibi te ponere debeo? Sed in infinitum maior eſt tua miſericordia, quam mea miſeria. Et ideo de tua benignitate ſolum confidens te prȩſumo ſumere. Sic infirmus accedam ad te medicum dulciſſimum, vt ſic tua me medicina liberet. Quanto enim plus infirmus ſum, tanto plus te indigeo Deus meus: & in liberatione mea magis apparebit tuæ immenſitas pietatis. Accedam ergo ad Deum meũ confidenter: quia infinitæ ſunt miſericordiæ eius: & ſecum fruar delitijs beatorum, ingrediar ergo ſponſa ad ſponſum: ſecumque

volo

volo inſeparabiliter commorari. nolo amplius alteri adhærere: vt cum ipſo ſolo gaudium habeam ſine fine. Hæc, & alia, qui dicere voluerit: corde dicat, non ore: quia nō credo expedire illic proferre alia, quam illa, quæ in Canone continentur. Et nota: quòd, ſecundum meum iudicium, hæc duo ad illud Sacramentum efficaciter recipiendum valent: ſcilicet cōpaſſio mortis CHRISTI, & vilificatio, & annihilatio ſui: vt ſcilicet, quantum poteſt, vilis fiat, & indignus in oculis ſuis, qui recipere debet. Cum autem ſacrificium expletum fuerit: cogitet in corde ſuo: & dicat. Poſt tam nobilem cibum nolo ſtercora deguſtare: &, cum ipſe ſit ſumma iucunditas: nolo de cætero affici circa aliquam creaturam. Si autem nullam refectionem ſpiritualem ibi habuerit: recogitet ſignum eſſe grauis infirmitatis, vel mortis. Ignem enim poſuit in ſinu, & calorem non ſenſit: & mel poſuit in ore, & dulcedinem non præſenſit. & ideo talis ſuam miſeriam recognoſcat: & mutet in melius vitam ſuam. Si vero refectionem ſpiritualem ibi receperit: non ſibi attribuat: ſed infinitæ bonitati maieſtatis diuinæ: quæ ſeipſam ad bonos, & ad malos extendit: & dicat in corde ſuo, In me dominus Deus meus mirabilia operatur ad deteſtationem miſe-

miſeriæ meæ, ad conuertendum meipſū m, & ad conuincendum beneficijs iniquitatem meam magnam. nam me mortuum ſentire fecit: & vermem viliſſimum cœleſtia degustare. Si mihi peccatori talia fecit dominus: quid faciet, ſi correxero vitam meam: & cū toto conamine voluero me in melius promouere, cœleſtibus meditationibus dedicare, & de cætero ſibi ſoli adhærere? Quod tamen facere recogitet auxilio domini, non propria virtute: & ſicut cogitat, ſic opere adimpleat. Quod nobis concedat, qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

Petitio ad excitandam cor in amorem dulciſſimi IESV. Cap. XVIII.

O DOMINE Deus meus, quomodo audeo te alloqui viliſſima creatura? Nam fœtidiſſimus, & horribiliſſimus ſum, & vile ſtercus, vermiſq; nequiſſimus, & vaniſſimus homo. Tu autē es Deus deorum, rex regum, dominus dominantiū, omne bonum, omne honeſtum, & pulchrū, omnis vtilitas, omnis amœnitas, omnis ſuauitas, fons ſplendoris, fons odoris, fons amoris, fons dulcoris, & intimæ dilectionis amplexus: & tamen me rogas, & ego ſugio: de

me es

me es ſolicitus, & de te non curo: mihi ſemper ſeruis, & ego te ſemper offendo: te mihi tribuis, & ego te ſemper contemno: me ergo vanitatem, & nihil diligis, & ego te infinitum, & inenarrabile donum ſperno: fœtorem, horrorem, mortalem, dolorem tibi ò beatiſſime, benigniſſime, amantiſſime ſpōſe præpono: plus me allicit creatura, quam Creator: vanitas, quam æternitas: deteſtabiliſſima miſeria, quàm ſumma felicitas: plus me inclinant ſordes, quam eleuet pulchritudo: ſeruitus, quàm magnitudo: amaritudo, quam dulcedo. Nam & meliora ſunt vulnera diligentis, quam fraudulenti oſcula: & tamen plus approbo, & affecto fraudulenti vulnera, quam diligentis oſcula. Sed ne reminiſcaris domine delicta mea, vel parentum meorum, ſed pietatis tuæ viſcera, & dolores vulnerum tuorum: non, quòd ego, ſed, quod tu feciſti in me, reſpice: non, quod ego, ſed quod tu pro me ſuſtinuiſti, conſidera. Si me, vt oſtendis, diligis: cur me relinquis? cur me vagari permittis? Me ergo amantiſſimo tene timore, reſtringe amore, quieta dulcore. Dulciſſime ſponſe neſcio, nequeo, nolo tibi ſeruire, tibi adhærere, te toto corde, immo vix vna particula cordis amare. Et hoc in me operari potes: tu ſcis. Hoc de

me tu vis, & à me exigis. Quid ergo? deficiam in beneplacito meo, vel tu in tuo? Obſecro, vt non præualeat homo, ſed Deus. Nolo te in hac contrarietate deficere, ſed me reficere: non ſuccumbere, ſed ſuccurrere feſtinanter. Viuendo luxurioſe, & me nimis, immo me, & tuas creaturas laſciue amando totam meam ſubſtantiam diſſipaui. Nunc mihi recognoſcenti penuriam, & miſeriam meam, & famelico appetitu ad paternæ miſericordiæ viſcera redeunti ſuccurre miſerendo: & me oculis tuæ pietatis agnoſce: & dignare mihi radijs tuæ gratiæ lætabundus occurrere: & cum amplexibus pacis, & quietis oſcula largiaris mihi. Certe recognoſco, ꝙ in cœlum, id eſt, totam curiam cœleſtem, & Eccleſiam Romanam, immo in omnem creaturam tuam, & coràm te contemnendo peccaui: immo etiam tibi ſoli peccaui: & malum coràm te feci: & certe nõ ſum dignus vocari filius tuus: immo nec mercenarius, vel etiam ſeruus tuus, aut aliqua viliſſima creatura tua. Sed miſerere mei, & dele iniquitatem meam: vt iuſtificeris in ſermonibus tuis, & vincas, cum iudicaris, quia dicunt animæ meæ inimici mei, non eſt ſalus ipſi in Deo eius. Obſecro iube, vt detur mihi prima charitatis ſtola, fidei feruentis annulus: & calciamentis eleuantis,

nantis, & confirmantis ſpei protegantur pedes, id eſt, affectus: ſanguine veri vituli occiſi impinguetur, & reficiatur affectus. Aperias cor meum bone IESV ad tua vulnera: &, quantum me diligas, recognoſcam: vt ſic ebrius tuo ſanguine totus in te reſoluar amore. Intret dolor tuus in intima mea: & expellat omnem amorem meum alienum. Sim tecum crucifixus mundo: vt ſim mortuus: & vita mea abſcondita ſit ſolum tecum in Deo. O vita vera, vita beata, vita felix; quæ abſcondita ipſi mundo, & aſſociata ipſi CHRISTO in Deo centro ſuo quietatur. Vnum eſt mihi neceſſarium: vnum ſolum quæro. Abſcedat ergo à me phantaſmatum multitudo: quia vnus eſt dilectus meus: vnus eſt ſponſus meus: vnus eſt amor meus dominus meus IESVS CHRISTVS, Deus meus. Nihil ergo mihi ſapiat: nihil ergo delectet: nihil me alliciat, niſi dominus IESVS CHRISTVS. Totus ſit meus: & totus ſim ſuus: & fiat cor meum vnum cum ipſo CHRISTO: nihil me iudicans ſcire, nihil amare, nihil affectare, niſi dominum noſtrũ IESVM CHRISTVM, & hunc crucifixum. Ergo bone domine IESV recollige me viſceribus: refice vberibus: inebria vulneribus. Euigila ergo

anima mea ad viſcera compaſſionum, quibus plorauit ſuper Hieruſalem, ſuper Lazarum, & in Cruce: immo in illis ſuper te. Et egrediebatur fluuius de loco voluptatis ad irrigandum Paradiſum: qui eſt in quatuor capita diuiſus. Si enim fluuius lachrymarum egrediebatur de loco voluptatis, & omnium delitiarum: quantomagis debet egredi de loco omnium ſpurcitiarum? Ergo bone IESV pro me ſummis delitijs plenus ploraſti? Euigila etiam anima mea ad verba inſtructionum, exhortationum, & promiſſionum, quæ habes de verbo vitæ æternę. Euigila etiam ad verba exprobrationis, illuſionis, & occiſionis: ad dolores ſcilicet paſſionis, & compaſſionis. Attendite, inquit, & videte, ſi eſt dolor, ſicut dolor meus. Immo domine attendam, & videbo, ſi eſt amor, ſicut amor tuus: immo, &, ſi eſt amor, niſi amor tuus. Et ideo nihil, niſi te, & propter te volo amare. Tu domine IESV me iniquum, & peſſimum contemptorem tuum, viliſſimum fœtorem ſtercorum, & horrorem vermium tantum amaſti, vt tanta pro me ſuſtinere, & pati dignareris: & ego te infinitum bonum, patrem piiſſimum, ſponſum dulciſſimum, omnis pulchritudinis, ſuauitatis, & ſanctitatis fontale principium non tantum

dili-

diligam, vt ſaltem pro te moriar mundo? Immo moriar & mihi: vt totus tecum afflixus ligno nihil ſentiam, niſi te: vt & viuam iam non ego: viuat auté in me CHRISTVS. Quid ergo retribuam domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? Calicem ſalutaris accipiam, & nomen domini inuocabo. Sit ergo hic calix paſſionis continuus in corpore: ſalus ſuperabundantis gratiæ radicetur in corde: melos diuinæ laudis diffundatur quaſi indeſinenter in ore. Laudabo enim dominum meum in vita mea: pſallam Deo meo, quamdiu fuero. Iucundum ſit ei eloquium meum: ego vero delectabor in domino. Eleuabor, & oſtendam ei faciem mentis: & in auribus eius ab ore meo reſonabit immenſa gratiarum actio, & magnificentiæ ſuæ laus. Recedant ergo de cætero omnia vetera de ore meo,& de animo meo: quia Deus ſcientiarum dominus eſt: & ipſi præparantur cogitationes, & voces. Arcum fortium ſuperabo: & induar virtute: exultabo,gaudens gaudebo ſolum in domino: & replebitur os meum iubilo: & omnia oſſa mea exultabunt in Deo meo: quia me totum offeram Saluatori meo. Quieſcet cor meum in dulcedine bonitatis immenſæ: laudabo excellentiam gloriæ ſummæ: & ſequar

veſtigia paſſionis acerbæ. Corpus conculcetur: cor eleuetur: laude vero repleatur os meum: vt die, ac nocte quotidie Dei mei magnitudinem cantet. Omnia abijciens, totus in te ſitiens, nihil præter te ſentiens, reſoluar in te, & in te centraliter quieſcam. Abſcedat vanitas: accedat Deitas: transformet charitas: & fiam totus diuinus: Aperiatur cor meum: aperiantur cordis vulnera: iungantur intima: & ſim vnum cum Chriſto. Amen.

Finis Secundæ Partis.

TERTIA PARS.

Quæ ſunt, quæ inducunt hominem ad contemplationis quietem.

Cap. I.

SI Ad contemplationis quietem volueris peruenire: in te tria ſtudeas radicare. Primum eſt, vt, quantum tuum conditorem offenderis, & à te, & ab alijs quotidie offendatur, recognoſcas: & de tuis ſceleribus intime dolés, alijſq;, tanquam tibi compatiens: abundanter, ſi potes, quotidie lachrymeris: & hæc cogitans magis triſtari deſideres, quàm gaudere: cernens, quòd non ſumus in ſtatu lætitiæ, ſed mœroris. Magnum eſt enim, ſi Deum noſtrum ſic grauiter offenſum in noſtris delictis poſſumus toto tempore vitæ noſtræ plorando placare. Et hanc conſolationem debemus eligere in præſenti: pro poſſe ſemper noſtras, & proximorum miſerias, & nequitias deplorare: & ipſe benigniſſimus dominus animæ ſic fideliter in

amaritudine exiſtenti poſt lachrymarum fletum exultationem infundet. Et, ſicut aqua in vite putrefacta ſolis calore decocta in vinum conuertitur: ſic lachrymæ in perfecte contrito feruore charitatis decoctæ in vinum lætitiæ conuertuntur. Nec enim decet dominum tam nobilem in aliqua domo habitare, niſi mundiſſimam inuenerit, & cum omni diligentia lachrymis expiatam. Secundum eſt, vt nitaris, quantum potes, CHRISTI compati paſſioni, & vbique eum tecum circumferre in corde. Niſi enim compatiendo nouerimus pati ſecum: ſecum non poterimus iucundari. Si enim bene paſſionem fueris meditatus: & multum intraueris latus eius: cito venies ad cor eius. O felix cor, quod ſic cordi CHRISTI dulciter colligatur: cuius læua ſub capite eius, & dextera illud amplexatur: quia tunc recte cum ſponſa ſponſus collocatur, & colligatur in cubiculo. Sed ò anima mihi narra obſecro dulcedinem, quam tu ſentis: quibus affluis delitijs, non occultes. Sed, vt bene video, non audis: quia cor tuum abſorptum eſt præ dulcore. Iam tu interpretis tui exiſtentis in carcere oblita es. Cerno enim ſic te amœnitate nimia eſſe captam: vt iam non ſint amplius neque vox, neque ſenſus. Quicunque enim

ad con-

ad contemplationis quietem, & dulcedinem, niſi per iſtud oſtium voluerit intrare: furem ſe reputet, & latronem. Tertium eſt, vt poſſidere non cupias, niſi Deum: &, quicquid, niſi Deum, habueris, aut oblatum fuerit, vel videris, aut nominare audieris: debes tanquam de tot folijs non curare: ſed in Deo ſolo ſtabilias mentem tuã: & ſolus ſoli ſibi iungaris. Tunc in auribus tuis melos ſuæ eloquentiæ reſonabit: theſauros ſuæ ſapientiæ reuelabit: melliflua oſcula exhibebit: teq; præ delitijs non poteris ſuſtinere: & ſuis te ſuſtentans amplexibus nimia dulcedine abſorbeberis. O felix anima, quo abiſti, quod nos in tanta amaritudine reliquiſti? Nuncia nobis obſecro, ſi tibi ſufficit iſtud bonum: aut, ſi vis, quod de noſtris obſequijs tibi tranſmittamus. Sed, vt puto, non reputas nos xenijs, ſed ſtercoribus abundare. Quid tibi offendimus ò anima mea iucunditate repleta, quod etiam maxima noſtra aſpicere non digna-ris? Quare, quæ ſic diligimus, tu contemnis? Sed, vt video, nobis non loqueris: quia rapta es à dilecto. O amor ineffabilis, qui ſic cor conglutinat ſuo fini: O mira benignitas Saluatoris, qui ſe ſingulariter diligentes dono viſitat tam excellenti.

Quàm glorioſum ſit, & qualiter poſſit homo mutari in Deum. Cap. II.

O MIRABILIS mutatio dexteræ excelſi. Sicut enim apud homines temporalia diligẽtes mirabile eſſet, ſiquis vnum fœtidiſſimum ſtercus commutaret in omnes delitias, & honores mundi huius: ſcilicet, vt pro vno fœtidiſſimo ſtercore haberet huius mundi plenam dominationem, &, quantum ad temporalia, ad modum Imperatoris, &, quantum ad ſpiritualia, ad modum Papæ: & nullam reſiſtentiam habere poſſet: & inſuper maligni ſpiritus obtemperarent ei: & non ſolum terra, ſed etiam cœli, & ſydera ad ſuum regerentur nutum: mortificare etiã poſſet, & mortuos ſuſcitare, & infirmos curare: & etiam poſſet curſum naturæ in omnibus mutare: & habere omnes diuitias, & delitias, quas citra Deum poſſet excogitare: immo, quas Deus poſſet facere: dum tamen in Deum non ducerent: ſic, immo ſine comparatione multomagis eſt admirabilis, laudabilis, & amabilis illa commutatio: quando quis commutat ſe in Deum. Nam maior eſt ſine comparatione diſtantia inter homi-

hominem,& Deum, quàm inter quamcunq; viliſſimam creaturam, & omnia, quæ citra ſe Deus facere poſſet. Tunc autem homo ſeipſum commutat in Deum, quando eligit, & diligit ſe odiri, & ſolum Deum diligere: & circa nihil aliud vult affici, niſi ſolum circa Deum: & ille ſolus in ſuo iacet affectu: & de nihilo curat, niſi de ipſo Deo: & totaliter ſitit, quomodo per ſe, vel per alios honorificetur dominus Deus ſuus. O commutatio deſiderabilis. Nam certe iſte vulnera peccatorum in CHRISTI vulnera cõmutauit: & mentis fœtiditatem in Dei bonitatem: ſuam vilitatem in Dei maieſtatẽ: ſuam nequitiam in Dei clementiam: amaritudinem cordis in dulcedinem Creatoris. Nam totus eſt in Deum, vel Dei: & nihil, niſi Deum requirit. Cor ſuum plenum eſt ipſo Deo: ſe exuit, & Deum induit: zelo Dei ſibimet guerram facit, tanquam crudeliſſimo hoſti. Si ergo talis eſt commutatio iſta: cur ſerue nequam, infidele mancipiũ, inutilis creatura hoc adimplere retardas? Caue etiam, ne hoc adimplere ſtudeas cum tempore operis, grauamine cordis, anxietate pectoris, inſenſibilitate mentis: ſed potius cum animi auiditate, feruoris intentione, amoris immenſitate: maxime, cum nihil ſit vtilius homini, nihil delectabilius,

nihil

nihil nobilius. Si ergo teipſum exueris: & per hunc modum in Deum intraueris: caue, ne extra ipſum poſſis aliquo modo inueniri. &, ſi aliqua mentis infirmitate, vel negligentia te exire contigerit, illuc ſtatim recurre cum fletu: & deprecare ſuppliciter, vt tibi indulgeat: & dignetur te fugitiuum ſeruum recipere. & tunc proponas firmiter in corde tuo, quòd amplius inde non exeas. Non tamen dico, vt tale propoſitum facias, quod ad nouam culpam te obliget: quia fragiles ſumus, & inconſtantes. Et, ſi millies ab eo exieris: toties ad ipſum recurras.

Quod mirabile eſt guſtantem ſemel Deum poſſe ab eo amplius ſeparari. Cap. III.

MVLTVM mirari debemus: immo miremur, quomodo nos non miremur, quomodo homo ſemel Deũ deguſtans, & eius dulcedinem poteſt ab eo amplius aliquatenus ſeparari: &, quomodo non obliuiſcitur omnia ex ebrietate nimia: & comedere, & bibere, ac dormire, &, ſi quid aliud ante ipſum ponatur: quomodo poteſt ibi aliud, quam ſuum dominum benigniſſimum intueri:

tueri: & in eo ſumma dulcedine delectari cum ipſum in omnibus ſciat eſſe: & in omnibus illum inuenire poſſit: ac in omnibus requieſcat. O quàm bonus Iſrael Deus his, qui recto ſunt corde: O quàm dulcis, & ſuauis eſt ſpiritus eius in eis. O quanta amaritudine, quanta triſtitia, quanta anxietate repleri deberet aliquis, qui etiã ad momentum ab illa ſequeſtraretur dulcedine.

Quod homo in breui poteſt eſſe perfectus. Cap. IIII.

QVICVNQVE per contemplationem ad ſummitatẽ montis Dei vult peruenire: oportet, ꝙ nunquã quieſcat, dum vigilat: ſed ſemper per mentis eleuationem aſcendat. Nàm in iſto aſcenſu non quieſcere eſt quieſcere: & , qui quieſcere vult, fatigatur: nec poſtea ſic poteſt bene aſcendere: immo contingit aliquando, quòd, cum quieſcere vult, intantùm fatigatur, vt amplius nullo modo aſcendere poſſit. In aſcenſu enim montis materialis, quia caro infirma eſt, quietem interpoſitam requirit. In aſcenſu autem mõtis ſpiritualis, quia ſpiritus prõptus eſt, contrarium requiritur: vt ſcilicet

non quieſcat ſpiritus: ſed, dum fatigatur, tunc aſcendere debet velocius, currere fortius: & recentior fiet, & auidior erit ad maiora: & ſibi leuior apparebit: & delectabilius, & ſuauius, & dulcius gradietur: non quieſcere eligens pro quiete. Et ideo ſtulti ſunt, &, quid ſit contemplatio, inexperti, qui cauſa reſumẽdi vires requieſcunt. Tunc habeant pro certo, quia in illa quiete vires minime reſumunt: ſed potius diſperdunt. Vnde, ſi fortiter currit animus contemplãtis: tunc illi ſuaue eſt: &, ſi plane incedit, incipit fatigari: ſi quieſcit, vires diſperdit. Et ideo non eſt aliud, niſi cũ Virgine aſcendere in montana cum feſtinatione. Si quis hoc capere non poteſt: ſed vult quieſcere: & tamen aſcenſum in deſiderio habet: hoc reſtat remedium: quamuis non valeat his, quæ dicta ſunt, adæquari: ſcilicet, vt ſaltem modum aſcendentium materialiter nõ deſerat. Nam, qui materialiter in montem aſcendunt: & in medio fatigari quieſcere volunt: non deſcendunt ad quieſcendum in valle: quia ſic ad ſummitatem nunquam venire poſſent: & ſtultiſſimi reputarentur ab omnibus hominibus. Sic ſunt ſtulti reputandi, & nunquam ad cacumen contemplationis peruenient, qui hodie per cõtemplationem modicum, vel multum aſcendunt:

dunt: & affecti tædio ad locum, vnde veniunt, ſiue ad ſtatum, vnde receſſerant, redeunt ad quieſcendum: & in peccatorum, ſiue vanitatum vallibus, ſeu imperfectionis planicie credunt ad aſcenſum effici fortiores: ignorantes, quod vix poterunt ad ſtatum, ad quem peruenerant, peruenire. Et iſta eſt ratio, ſicut credo, quare ſic pauci homines contemplatiui attingunt ſupercilium montis. Vnde, ſi homo aſcenderet, quãtum poſſet: & ibi quieſceret non inde recedens aliquomodo: & cras eleuaretur altius: & ibi etiam figeret pedem cordis: & poſtmodum ſic aſcenderet ſic facendo ſemper: dico vobis, quòd iſte plus proficeret in vno menſe, quàm alius in quadraginta annis, qui retrocederet ad quieſcendum, & ſemper ad idẽ rediret. Et credo, quòd iſte in breui conſummaretur in ſtatu: & eſſet glorioſus coram Deo, & à tota cœleſti curia prædilectus. Si autem in monte timueris aliquid: curras ad cauernas lateris CHRISTI. Si vero non potes abſtinere à valle, quia ibi nutritus es: nec vis adimplere, quæ dixi: hoc ſaltem fac: vt ad vallem tuæ miſeriæ, & totius humani generis condeſcendas, per humilitatem tui, & compaſſionem proximi, tam de tuis, quàm de alienis dolendo peccatis, & pro eis veniam poſtulando à Deo.

Quam ipſe concedat, qui eſt benedictus in ſecula. Amen. Vnde hæc breuis regula hæc omnia in breui comprehendit. Qui voluerit per contemplationem ad ſummitatem montis domini peruenire: non quieſcat, nec retrocedat, donec aſſecutus fuerit, quod intendit: niſi forte deſcendere velit ad ſuorum, & aliorum triſtitiam peccatorum. Et quis dubitat: quod, quanto magis ſpiritus contemplatiuus ſpiritui Increato appropinquat: tanto magis ſpiritualis, & viuus efficitur: & ad appropinquationem illius ignis æterni magis inflammatur, & inanimatur: & vires, quas amiſerat per elongationem à Deo, reſtaurãtur, & confortantur: &, quãuis ceciderit, nõ quieſcens quieſcit: &, quantomagis intuetur in illud ſummũ bonum: & ſeipſum in illo clarius ſpeculatur, magis appropinquans ab ipſo trahitur, nitens, quantum poteſt, ipſi intimius adhærere, iam guſtans dulcedinem ſuam.

Quomodo anima inebriatur in contemplatione à Creatore ſuo. Cap. V.

O ALTITVDO diuitiarũ ſapientiæ, & ſcientiæ Dei: quàm incomprehenſibilia ſunt iudicia eius, & inueſtigabiles viæ eius. Quis aſcendet in montem

tem domini? aut quis ſtabit in loco ſancto eius? Sed, ſi quis aſcendere voluerit: per quam viam: cũ inueſtigabiles ſint viæ eius? Audi dilectum tuum anima dilecta: & gaude, cum cuncta, quæ dicta ſunt, cum omni diligentia ſtudueris adimplere: & ſic Deo appropinquaueris, vt nihil præter ipſum valeas cogitare: & cætera, præter ipſum, tibi ſint in nimia amaritudine: & quaſi libentius velles animam à corpore ſeparari, quàm animam tuam ſeparare à continua cogitatione Dei tui, vel quaſi continua: & quaſi videretur tibi, ꝙ teipſum non ames, niſi te propter ipſum amaueris: quid tibi de dilecto tuo contingat, auſculta, amore repleta, immo in amorem conuerſa. Iſte dilectus tuus, ò dilecta, à quo non potes aliquatenus ſeparari: ſeipſum à cogitatu tuo continuo pauliſper ſubtrahet: ita vt cor tuum circa aliquid aliud incipiat euagari: & tu videns eum, quem fortiter diligis, abſceſſiſſe: nimia auiditate repleta, quęres vndique, quomodo poſſis quem ſic fortiter diligis, inuenire: omnibusq; creaturis breuiter nunciabis: vt indicent tibi, vbi eſt dilectus tuus: quia languida efficeris præ amore. Quanto tunc fletu, quanta lamentatione perfunderis, quanta anxietate poſt dilectum tuum diſcurres, tibi neſcio

enarrare. Sed ò mirabilis inebriatio amoris, hoc ipſo quòd in ipſum tendis, cum ipſo es, & ignoras. Sed quid faciet dilectus tuus, omni amore repleta? Nunquid poterit ſe amplius occultare? Sed dilectiſſimus ſponſus tuus quantocyus ſe præſentabit: & tu illum videns, quem cum tanta auiditate quæſieras, nimio amore amplexaberis eum: ſemper tamen cum omni reuerentia, & timore. Sed quanta ad hæc aderit tibi conſolatio: tunc, ſi ſapiens fueris, poteris experiri. Sed audi, ò amantiſſima domini: cum te ſecuram reddideris, iterum ſe abſentabit: & tunc maiorem ardorem, quàm prius, ipſum requirendo, habebis. Quid tibi dicam? Iterum ſe abſentabit, & iterum, atq; iterum: & breuiter, toties à te ſe abſentabit, donec ſis ſolicita cuſtodire eum: vt te ſecuram non audeas reddere: & omnia habeas iam ſuſpecta. Sed, ò felix anima, audi quid faciet tibi dilectus tuus? Cum ſecum incipies quietari: vino dulciſſimo incipiet te potare. & tu eius allecta dulcedine, amplius eum incipies affectare: & ipſe largiſſimus amplius tibi dabit: & quã to plus dabit, amplius poſtulabis: & ipſe benigniſſimus amplius tibi miniſtrabit. Quid dicam? Satiari non poteris, donec inebriata fueris, & vino iam vndiq; perfuſa.

Vtrum

Vtrum autem poſt frequentem, & nimiam inebriationem, ſoporem, aut raptum conſequaris: ſicut dominus, tibi conceſſerit, poteris experiri. Largiſſimus eſt enim: & plus ſine comparatione, quàm credi valeat, elargitur. Hoc tamen debes ſemper habere in corde tuo: quòd tu ſis viliſſimus: & quòd nullomodo ad hoc aptus ſis: immo permaximum tibi debet videri, ſi ipſe delet pecca ta tua, etiam cum quantaeunq; pœnarum afflictione: in hoc mundo: qui eſt laudabilis & glorioſus in ſecula. Amen.

Quod homo ante raptum diuerſimode inebriatur. Cap. VI.

QVONIAM in pluribus locis ſupradictorum capitulorũ diximus hominem diuina influentia inebrriari poſſe: vt mens tua amplius eleuetur: volo, vt ebrietatem illarum influentiarum diuinarum non ignores. Debes enim intelligere: quòd vir contemplatiuus, quamuis multas conſolationes habeat ſpirituales: antequam ad ſoporem, & raptum perueniat, ad quod pauci attingunt, valet duplicem experiri ebrietatem. Prima eſt quædam abundãtia iucunditatis in cor-

de, & vehemens iubilatio mentis:quæ poſt multum fletum, aut conſiderationem paſſionis CHRISTI, aut per magnum fer uorem amoris ſingularis in Deum venit ex quadam noua influentia, & diuina irradiatione in mentem, Et illa lætitia tantum abundat in corde: vt etiam in membra corporis redundet: & illa faciet diuinæ clemētiæ arridere. & præ exultatione nimia ad modum ebrij præcipitanter graditur quietem non ſuſtinens: & creaturas, quas inuenit,ſui Creatoris amoris magnitudine amplexatur. Et bene potes credere, quòd cor ſuum non multum applicat ad terrena: ſed, ſi aliquid occurrit, omnia reputat eſſe vana. Eſt alia dulcedo, ſiue ebrietas, quæ nimia dulcedine replet cor ex diuino conſortio. hæc venit per contemplationis quietē: & intantum abundat hæc dulcedo in corde: vt redundet ad omnia membra abunde: adeo, vt totus ſibi tam interius, quàm exterius mellifluus videatur. Et, ſicut prima ebrietas præ hilaritate quietem non ſuſtinebat: ſic & iſta præ nimia dulcedine quieſcere facit. Et, ſi hæc intantum incendat,vt ſoporem generet: non aufert totaliter particularium ſenſuum actus: ſed ad modum ebrij eſſe liberos nō permittit. & tunc,quaſi quicquid viderit,reputabit quadam diuina

dul-

dulcedine abundare. Et, quamuis prima ſit in intentione lætitiæ, & iſta in intentione dulcedinis: tamen non oportet dubitare, quin illa ſentiat dulcedinem, & iſta lætitia non priuetur. Et,quamuis nõ ſit neceſſe timere de prima, ſed potius ſit gaudendum: tamen de ſecunda, quæ conſiſtit in quadam admirabili dulcedine cordis, ſemper ſecurũ eſt dubitare: quia diabolus transfigurat ſe in angelum lucis:& conſueuit aliquando ſimilia procurare. Vellet enim, ꝙ homo ſuperbiret: & ſe aliquid reputaret: vt talibus delitijs frueretur:& ibidẽ quieſceret: vt ſic auerteretur à Deo.Et hoc bene permitteret dominus euenire: quia aliqui contemplatiui aliquando de ſe nimis præſumunt, aliosq́; contemnunt: & credunt ſe Deo eſſe proximos: cum tñ ſint per ſuperbiam ab eo nimis elongati. Et ideo diabolus pater ſuperbiæ hanc poteſtatẽ in eos accipit: vt talibus delitijs illos decipere poſſit. Et ideo cũ ſumma diligentia attendendũ eſt: vt, quandocunque acciderit talis delectatio: aciem mentis in Deum dirigas:nec ab ipſo cor tuũ diſcedat.Et,ſi delectari oporteat, ſolũ delecteris in Deo.Tunc,ſi à Deo eſſet illa dulcedo: deberet intendi: ſi à diabolo, deberet priuari, aut ſaltem remitti. Quod ſi Deus in hoc te voluerit aliquando conſolari:

vt, qui pro tuis, aliorumque peccatis amaritudine repleris, aliquando delitijs perfruaris: regratiari ſibi debes, vt potes: & adhuc tamen timere, ne præſumptioné incurras. Potes enim cogitare ad humiliandum cor tuum ſub hac dulcedine: quòd dominus pro paruo aliquo bono, quod facis in præſenti, quod tu reputas eſſe magnum, fortaſſe vult tibi pro præmio dare illud: quia te præmijs æternis reputat eſſe indignum. Potes etiam timere, ne iſtud dulciſſimum vinum tibi adhuc ſpiritualiter febricitanti periculum mortis inducat: ideſt: occaſionaliter te faciat ſubire. Ideo pleno corde, dum ſumus in hac valle miſeriæ conſtituti, debemus magis appetere cum CHRISTO crucifixo affligi, quàm periculoſis delitijs affluere. Et, ſicut quotidie peccamus, immo quaſi continue: ſic debemus pro eiſdem peccatis velle pœnam continuam ſuſtinere: &, ſicut ſumus viliſſimi ſerui Dei: ſic debet nobis placere, immo debemus appetere ab omnibus viliſſimi reputari: &, ſicut ad honorem Dei facti ſumus: ſic illud ſolum deberet in me, & in alijs placere mihi: quod ad ſuum tendit honorem: & illud ſolum diſplicere, quod in contrarium vergit. De indifferentibus autem nullomodo debemus curare:

niſi,

niſi, quia omnia debemus ad laudem Dei referre. Quod nobis concedat,&c.

Quod contemplatiuus debet gaudere de bonis proximi: quod ſi non fecerit, tria mala committit. Cap. VII.

HÆC omnia etiam appetere debes ò contemplatiue cuilibet homini: & debes pro quolibet homine ſolicite orare: & quãdo vides aliquod bonum in proximo: mirabiliter gaudere debes, etiam, ſi illud non videas in te. Quod ſi non feceris: ſed potius dolueris: tria maxima mala in hoc committis. Primum eſt: quòd honorem Dei, qui in bonis illius reſultat, odire videris: Secundum eſt: quòd paſſionem CHRISTI, qui ad hoc eſt paſſus, vt vnuſquiſque abundet virtutibus, contemnis: Tertium eſt: quòd charitatem, qua proximum, ſicut teipſum, diligere debes, & eius bonum affectare, ſicut tuum: laceras,& diuidis. Multum ergo bonum proximi diligas, & procures, & maxime ſpirituale,& etiam, cum neceſſitas ſe obtulerit, temporale: & ſemper ſpiritualia tibi dominus exhibebit: & tandem ad cœleſtia te vocabit. Ad quæ nos perducat,

qui pro nobis voluit crucis opprobria ſuſtinere. Amen.

Quod contemplatiuus non iudicet alios propter defectus in ipſis apparentes. *Cap. VIII.*

DIABOLVS in malitia antiquatus viros contemplatiuos cernens in cœleſtibus conuerſari, vnde propter ſuperbiam eſt eiectus: nititur modo aliquo eos ad ſe attrahere. &, quia videt eos non poſſe vincere in aperto: conatur ſaltem decipere eos in occulto. Sed, quamuis diuerſa mala diuerſis temporibus ſuggerat: tamen ad hoc nititur, vt contemplatiuus de ſe præſumat, & alios iudicet vitioſos apoſtolicæ inhærens ſententiæ: Omnia iudicat ſpiritualis:& ipſe à nemine iudicatur. Sed ô peſtis, atque mors grauiſſima,& occulta. Hæc Deum fugat:præſumptionē peſſimam inducit, & abhorrendam:hæc ſcindit dilectionē fraternā: hęc veſcentem in croceis facit ſtercora amplexari: hæc ſpirituali plenum lætitia ad acediam ducit: hæc omnia ad honorem Dei referenda facit diabolicæ fraudi dare. Sed ô homo, nunquid in altum cōtemplationis aſcendiſti, vt ſic faciens, aliosque iudicans

debeas maius præcipitium ſuſtinere? Pone ergo te in nouiſſimo loco in conſideratione tui ipſius: & cadere non valebis: & Dei cõmendans opera omnia commendabis. Attende ergo ò homo in contemplatione conſtitutus, & cognoſce, qualiter Deus propter ſuum honorem faciens creaturam diuerſis diuerſa voluit munera elargiri: vt nõ vno modo, ſed multiformiter honoretur: atq; ſui theſauri manifeſtari ſic queant: & commendandi ſuam magnificentiam materiam multipliciter habeamus. Debes ergo cogitare primo: ꝙ Deus, ſicut bonus paterfamilias, ordinans domum ſuam penſat filiorum ſapientiam, potentiam, & bonitatẽ: &, ſecundum quod viderit, diuerſa cõmittit officia, & tribuit dignitates. Cogita ergo primo tu, qui contemplationi vacas: ꝙ Deus Pater tuus benigniſſimus ſciens te ad omnia imbecillem noluit te in periculoſis, & difficilibus, ac implicatis operibus miniſtrare: ſed ſua clementia, tãquam infirmum, per contemplationis quietem te voluit conſolari. Alios autem cernẽs in charitate feruentes, & fortiter radicatos, voluit ſuper periculoſa, & difficilia ordinare: ſibi nihilominus quietẽ tribuens poſt laborem, & conſolationem non modicam in labore. Si ergo videris te ſpiritualibus inhærere: cæteros

autem

autem circa alia laborare: non eos iudices: ſed ſapientiam, & bonitatem Dei in eis inſpice: te autem infirmum agnoſce: alioſq; conſidera eſſe fortes. Quomodo enim fortẽ te reputare potes, qui propter nimiam tui infirmitatem lecti molliciem, ideſt, contemplationis dulcedinem, ſuſtinere non vales: ſed ad modum arundinis omni vento moueris? Quid ergo faceres, ſi te oporteret vna manu ædificare, & alia hoſtes gladio effugare? Nempe ſolo pauore deficeres. Lauda ergo dominum Deum tuum: qui potentes in arduis poſuit, & aduerſis: prudentes cautos fecit in ſtudijs: clementes bonorũ temporalium fecit diſtributores: te autem, ne deficeres, voluit quieſcere per contemplationis quietem: ne errares, noluit te ſubtilia, & curioſa inueſtigare, vt ſimplicitatem haberes: ne malus diſpenſator eſſes, voluit te omnia abnegare, vt pauper eſſes. Non ergo te de iſtis exaltes, & alios iudices, ſed exaltes: nec ab eis excludas eos, quos videris ocioſos. Debes enim cogitare: quòd, tanquam ſapientes, & probi, theſaurum acquiſitum abſcondunt laborantes in occulto, & in publico quieſcentes. Aut certe cogita: ꝙ ille, qui dedit ventis pondus, permittit eos in iſtis minimis, & manifeſtis deficere: ne de maximis, quæ ſibi concedit, in ſuperbiam

eleuea-

eleuentur. Et, quamuis ſic facere debeas de omnibus ſupradictis: tamen, quia vides eos in periculo eſſe: debes tu, qui in quiete es, pro eis orare: vt ſic poſſis eos allicere ad quietem. Debes ſecundo omnia ad laudem Creatoris reducere. Quod facere poteris per hunc modum, & etiam melius, ſi dominus dignabitur tibi indicare: Cum enim videris aliquos in prælatione temporali, vel ſpirituali, ſiue in dignitate aliqua conſtitutos: hoc eſſe factum ad comendandum magnificentiam, & potentiam Dei cogitabis: & eum laudabis. Cum autem aliquos inſiſtentes ſcientiæ videris: & non ſolum Creatoris, ſed etiam creaturarum occultiſſima inquirentes, & quemlibet verſiculum curioſiſſime obſeruantes: hoc eſſe ad manifeſtandum Dei ſapientiam non ignores: & in eis diuinam ſapientiam commendabis. Cum autem videris aliquos temporalibus negocijs inſiſtentes: in ipſis laudabis Dei prouidentiam per tales quieſcentibus prouidentem. Si videris aliquos inſiſtere operibus pietatis: in ipſis laudabis diuinam bonitatem ſe ad omnia diffundentem. Si videas aliquos cæteros iudicare: domini iudicium time. Si videas pœnam inferentes: diuinam recogita iuſtitiam. Si rigidos: diuinæ iuſtitiæ expaueſce rigorem. Si diſcuſſores cauſarũ: diſcuſ-

diſcuſſionis futuri iudicij recordare. Si videris prælatos circa punitionem remiſſos: in eis diuinam miſericordiam cõmendabis. Si caloré habueris: recogita Dei Patris erga nos nimiam charitatem, qua ſuum filiũ voluit incarnari, & pro nobis omnibus crucifigi. Si frigus habueris: ab omni æſtu miſeriæ ad refrigeriũ anhelabis. Et ſic omnia potes reducere ad laudem conditoris. non enim debet eſſe creatura, in qua tuum non honorifices Creatorem. Hoc ipſo enim omnis creatura digna eſt omni laude, ꝙ à Deo condita eſt: & ab eo conſeruatur in eſſe: & hoc ipſo, ꝙ datur eſſe, ſcientiam Dei eius, & ſuum mirabiliter commendat auctorem. Hæc pauca exempla poſui: vt habeas mentem, & viam ad maiora. Et iſtud eſt diuinũ iudicium, ad quod te voluit Apoſtolus inuitare in auctoritate prædicta: quam tu peſſime aſſumebas. Non enim vult Apoſtolus innuere, quòd ſpiritualis homo cæteros debeat contemnere, vel iudicare: cum alibi ipſe dicat: Nolite ante tẽpus iudicare: Et alibi: Tu qui es, qui alienum ſeruum iudicas? Sed vult dicere: quod hæc ſecreta diuinæ ſapientiæ non percipit homo carnalis, ſed ſpirituali mente præditus: vt dixi: & quòd melius in creatura qualibet iudicabit, ideſt, diſcernet. Iudica ergo & tu om-

nia, ideſt, diuinam ſapientiam, & bonitatem in omni creatura diſcerne: vt rerum omniũ honorifices Conditorem. Si autem aliquem certitudinaliter, & probabiliter noueris peccatorem: caue diligenter, ne propter hoc ipſum condemnes, nec etiam ipſum cõmendes: ſed vitium tibi diſpliceat: & compatiaris, inquantum poteris, perſonæ. Laudabis etiam dominum Deum tuum, qui non permiſit ipſum grauius cadere, nec te illud vitium perpetrare. Nullo modo enim dubites, quòd, ſi te non cuſtodiret à malo, grauiſſima, & turpiſſima deduceres ad effectum. Deum etiam ſuppliciter exorabis: vt ipſum, & quemlibet peccatorem releuet à peccato: & te cuſtodiat ab omni malo. Niſi enim noueris compati peccatis proximorum: ad bonum indurabitur cor tuum: & forte in malum corrues ſine freno. Qui enim fideliter oratione, vel exhortatione bonum proximi non procurat, cũ facere poteſt: non dubito, ꝙ ab ipſo dño elongatur. Sed quantomagis credis ab his dominum elongari, qui, arridendo detractoribus, ac cæteris peccatoribus applaudendo, eos in ſua malitia fouent: & audaciam tribuunt iterum ſimilia faciendi? Si ergo opportunitas ſe obtulerit: malum argue: aut, ſi non expedierit, ſalté triſtitiam prætende faciei: vt aliqua-

aliqualiter confundatur peccator. Nec attendas magnitudinem alicuius: quia illum reputa eſſe magnum, qui approximat Deo: & tanto meliorem, vel maiorem, quanto amplius approximabit. Quæ enim peruerſitas facit ſeruum diaboli timere, & magnum reputare, & filium Dei adoptiuum contemnere iam arram patriæ poſſidentem? veſania eſt nimis magna, à qua nos cuſtodiat CHRISTVS: qui eſt benedictus Deus in ſecula ſeculorum. Amen.

Quod contemplatiuus non reputet alios impares ſibi. Cap. IX.

NON ceſſans antiquus hoſtis, cùm non poteſt viros contemplatiuos in hoc decipere, vt velint alios iudicare: ſaltē nititur eos ad hoc deducere: vt, quia vident ſe in multis operibus, quæ ipſi faciunt, proficere: alios imperfectos eſſe iudicent: quia eiſdem nō vacant laboribus: aut certe, quia eadem, qua ipſi, ſolicitudine, & quiete, ſiue vigilia, & abſtinentia non vtuntur: ſed potius eos vident ſecundum ſuum iudicium ocioſos: vel cernunt eos circa temporalia implicatos: in quibus ipſi, qui ſic mundo proficiunt, ali-

quando offendunt. Sed ò error peſſime, & occulte, qui ſecundum exteriorem conuerſationem vult de interiori homine iudicare. Non enim requirit tantum laborem corporis, quantum laborem cordis ædificium ſpirituale: immo apud Deum primum ſine ſecundo non valet: ſecundum autem valet ſine primo: &, quod vni eſt nociuum, alij quandoq; perutile erit. Et, ſicut facies hominum ſunt diuerſæ, ſic & modi viuendi, & in bono proficiendi. Et ideo, quando te vides laudabilibus operib⁹ fulgere: & alios vides circa alia intentos, & negligentes: cogitare debes, quòd, licet iſta ſint in aperto: in occulto tamen, vel ſaltem in cordis cubiculo laborant opera delicata. Et, quia Deus illos per cordis ſanctitatem diligit ſpecialiter: forte non curat eos exterioribus laboribus aggrauare: vt ne tam interius, quã exterius laborantes ſuſtinere non poſſent. Debes ergo ad iſtam tentationem expellẽdam primo in corde tuo cogitare: quòd non eſt conſuetudo, quòd filij regum quotidie ad lucrandum panem ſuum manualibus operibus ſe affligant: ſed vt delicate, & ſine labore magno de regalibus delitijs nutriantur. Nam ſic eſt ad literam: quòd oportebit multoties vnum fratrem ad habendam vnã deuotionem, aut aliquam interiorem orationem

nem multum laborare:& illud idem, vel melius habebit alius in ſola mentis conuerſione ad Deum. Secundo cogitare debes:quòd illud, quod habere laboras, & modo de nouo incipis deguſtare, ſit iam in alijs inueteratum, & firmiter radicatum. Et fortaſſis iſta eſt ratio vna, quare affici, ſicut tu, exterius circa bona ſpiritualia non videntur: quia dulcedo ſpiritualis de nouo veniens mutationem inducit: ſed non ſic, vt credo, illum, qui iam diu eſt mutatus, immutat: ſed perficit, & conſeruat. Et, quando vides te quodammodo liquefieri præ amore:alios vero minime: cogitare debes, quòd ad calorem Solis iuſtitiæ ad ſimilitudinem Solis materialis aliqui liquefiunt præ amoris feruore:adeo, vt ſua membra vix valeant ſuſtinere. Alij vero deſiccantur, non ſolum ab aquoſitate peccati, ſed etiam ab humiditate reliquiarum peccati: & in bono ita conſolidantur contra malum, vt nihil à charitate Dei valeat eos ſeparare. Aliqui vero maturescunt: ita quòd ſibi tam interius, quàm exterius dulciſſimi videantur: &, abolita iam omni mentis acerbitate, potius in patria, quam in via habitare cernantur. Aliqui vero creſcendo ad modum arborũ, quãuis tales dulcedines non deguſtent:creſcentes tamen de die in diem fiunt apud Deum maiores.

maiores. Alij autem putreſcunt, vt mali. Dum ergo aliquos iſtorum effectuum recipis: debes credere, ꝙ ille idem effectus, vel maior ſit in fratre tuo. Et, quamuis non ſic cito liquefiat præ amore, ſicut tu: fortaſſis conſolidatur, vel matureſcit, vel creſcit in bono: & huiuſmodi ſunt forſan meliores effectus. Et certe, cum credis te liquefieri: tu marceſcis. & ideo alios non minus te propter talia perfectos iudices: ſed potius time, ne ſibi tu valeas cõparari. Nam, ſi cera, cum liqueſcit ad Solem, cæteris creaturis diceret: nullum beneficium Solis, aut nõ ita magnum percipitis, ſicut ego: ſtultum eſſet: quia, etſi non liquefiant ad Solem, ſicut ipſa: tamen arbores potiora fructus percipiũt beneficia. Potes etiam à te adhuc aliter prędictam tentationem effugare. Debes namq; cogitare: ꝙ, ſicut, quantum ad bona temporalia, bonitatẽ Dei percipiamus omnes: ita, tamen, ꝙ ſecundum aliam rationem iſte, & ille: & quot homines, immo quot creaturæ ſunt, tot participandi Dei bonitatem differentes rationes recipiunt: ita ſimili modo credẽdum eſt, quantũ ad ſpiritualia, in rationalibus creaturis. Nã gratia naturã perficit. Et hanc diuerſitatẽ in ſpiritualibus innuit Apoſtolus ſcribẽs ad Corinth. Nam, cũ dixiſſet: Volo autem omnes homines eſſe,

ſumptio velle circa proximum meum limitare influentiam diuinæ bonitatis: quia mihi omnes mores ſui non placent. Et, quid inſanius, quàm diuinam influentiam, vel complacentiam velle ſecundum meam complacentiam regulare? Hoc autem tunc facio, cum illud, quod non mihi placet, ſuſpicor non placere Deo. Cum etiam vides aliquos circa exteriora implicari: tunc cogitare debes: quòd illa ad laudem ſui Creatoris referant: & magis in illa circa Deum afficiantur, quàm tu, cum te recte conuertis ad Deum. Fortaſſe enim, quia ſic Deum diligunt, vehementer ſtudent ipſum quærere in omnibus creaturis: quia ipſum in omnibus nimis laudabilem, & deſiderabilem eſſe credunt, & cognoſcunt. Et hoc eſt magnum gaudium, & lætitia eorum: cum vident etiam in rebus viliſſimis ſummam Dei potẽtiam, bonitatem, & ſapientiam mirabiliter commendandam. Et ideo illa vilia forte ſic libenter pertractant: ne aſſimilentur nobis, quibus omnia ſunt nociua. Sed forte, quando credis eos ocioſos eſſe: inenarrabili tunc lætitia ſpirituali perfunduntur interius: quamuis hoc diſſimulent, vt ſapientes. Aut forte, quia ſe reputant ita viles, non præſumunt ſe diuinæ faciei continue præſentare: ſed ſe vilibus adiungentes nituntur

reuereri ipſum corde: ita tamen, quòd ipſum in veritate aliquando contemplantur. Et hæc poteſt eſſe ratio, quare ſic ſemper cum alijs iucundantur: quia oritur eis lætitia: quòd ſic viles homines, ſicut ſe eſſe exiſtimant, poſſint cum eis, quos filios Dei reputant, conſolari. Et, ſi dicis propter aliquos, ergo deberent cum melioribus cõuerſari: Dico, quòd forte illos meliores reputant, qui minorem ſimulant ſanctitatem. Aut forte eſſe cum illis non reputant ſe dignos: quia nimis conuerſationi illorum eſt diſſimilis vita ſua. Et ideo ſufficere eis videtur, ſi valent eſſe cum illis Dei filijs, quos poſſunt aliqualiter imitari. Sciunt enim, ꝙ in habentibus ſymbolum facilior eſt tranſitus. Aut forte nolunt eſſe cum magnis, vel nimis perfectis: ne ſua bona intentio cognoſcatur. Potes etiam cogitare: quòd forte hoc conceſſit eis dominus, vt circa iſta extrinſeca implicentur: & cũ fratribus conuerſentur: quia ſic eſt Deum difficilius poſſidere, quàm, ſi ſolitarij permanerent: &, quãtò cum maiori pugna, & labore Deum obtinẽt: tanto eſt eis laudabilius. Quis dubitat, ꝙ, ſi homo implicitus vitæ actiuæ negotijs adeo perfecte poſſideret Deum, ſicut ille, qui moratur ſolitarie, ei laudabilius eſſet? Et certe, vbi eſt maior reſiſtentia, ibi ali-

quando intenditur vis amoris: & per multiplicem intenſionem actus, ſiue feruoris augetur ſubſtantia charitatis: & inde maius præmium aſſequuntur. Cum ergo eos credis perdere, ipſi lucrantur: &, cum eos exiſtimabis infimos inuenire: in patria ſuper te inuenies exaltatos: ſi tamen ibi fueris. Multum enim timendum, ne, ſicut humilitas ipſos exaltat: ita noſtra ſuperbia, qui omnes alios volumus iudicare, nos deijciat in infernum. Aut cogita de eis: quòd ipſi approbant poſſe ſe Deo ſeruire perfecte in his, ad quæ ſe inueniunt paratos, magis quàm accedere ad ardua, & deficere, ſicut tu facis. Multum enim reputant, vel reputare debent incongruum aliquid tanto domino agere imperfecte. Aut forte tam magna in occulto, quàm parua in publico, tam terrena, quàm cœleſtia attentant facere: vt in omnibus his inimicus humani generis impugnetur: & ipſi in omnibus mereantur. Et, quamuis ſic imperfecti tibi videantur: forte plus in vno interiori motu mouētur, quàm tu in multis: immo forte pluſquam tu in omnibus: & hoc ignorans minores te non iudices alios: ſed lauda dominum: qui dignatus eſt te eis ſociare, quorum forte meritis ſpiritualiter viuis: &, ſi non viuis, per eos forſitan viues. Hæc autem dixi

ad re-

ad reprimendum diabolicam tentationem. Et, quamuis ſit ſic aliquando, aut ſic eſſe poſſit: & ſic de proximo ſit credendum: tamen ſimpliciter mihi magis placet, & credo, quòd magis placeat Deo vita contemplatiua, quàm actiua: & vita ſolitaria, quàm domeſtica: & mihi magis placet honeſtas, quàm diſſolutio: & hæc credo magis eſſe eligenda, quàm illa: quia, etſi illa poſſent ordinari in Deum, & in ſapientibus ordinentur: tamen ſemper, quod eſt propinquius fini, magis eſt eligendum: & magis ipſe finis, quàm quod eſt ad finem. Et ideo, licet ita ſe habeant iſta: tñ non eſt dubium, ꝙ perſonæ iſta habentes ſe habent vt excedentia, & exceſſa. Nam aliqui actiui maioris ſunt charitatis, & meriti, quam aliqui contemplatiui, & econuerſo: & aliqui domeſtici, quàm aliqui ſolitarij, & econuerſo. Quicquid tamen habeamus: dummodo Deo placeamus, magnum erit: quia in tanta multitudine hominum pauci ſunt Deo grati. Cuius rei cauſa & pro nobis, & pro ipſis debemus quotidie lachrymari non modicum, & deprecari, vt dignetur nos facere ſibi gratos: aut, ſi ſumus, vſq; in finem in gratia nos conſeruet. Quod ipſe nobis concedat, qui propter hoc voluit incarnari, & letaliter vulnerari. Amen.

Contra ſuperbos, & de ſe præſumentes. *Cap.* X.

SVPERBE, ò Luciferi imitator immunde, nunquid te cogitas Deum eſſe? an omnia eſſe à Deo ignoras? Si ergo te aliquid proteſtaris: certe Deum te eſſe fateris. Sed amplius vide, vt tua inſania reprimatur. Nōne de alienis ſtultum eſt gloriari? Cum ergo cuncta ſint à Deo: ſi de aliquo gloriaris: te comprobas eſſe ſtultum. Si autē hæc ignoras: te comprobas eſſe cæcum. Audi ergo inſane. Si gloriari vis: & ſtultus apparere nō vis: exclude, quæ non ſunt tua: & de reliquis glorieris. Sed certe, ſi omnia non tua excluſeris: in nihilum redigeris. Ergo de nihilo gloriare, ſi non vis incurrere vanitatem. Sed ſpecialius ad dona gratum facientia deſcendamus. De illis gloriari non potes: quia hæc te habere ignoras: immo, ſi gloriaris: non habes. Sed etiam, quòd habeas, ſupponamus: qualiter ea poſſideas, videamus. Tibi proditori, & infideli ſeruo domini tui iuſtitiam, quā habes, noſter benigniſſimus dominus, tanquam pannum albiſſimum, dedit: & tu eam ſtillare

non ceſſas ſanguine menſtruato. Sed ò veſania plene vtinam ſaltem frontem mulieris meretricis haberes. Quæſo, quæ ſit meretrix ſic corrupta,quæ de mēſtruo glorietur? immo quaſi nullam inuenies mulierē, quæ de hoc non intime confundatur: nec etiam audet hoc ipſa amantiſſimo ſpōſo reuelare. Quid ergo ò ſtulte in malitia gloriaris? Si tantum in menſe ſemel ad modum mulieris deficeres: haberes forte cauſam gloriandi. Sed erubeſce, & dole: quia continuus, aut quaſi continuus eſt fluxus tuus. Si ergo à te ſolum eſt malum,& à Deo tantum eſt bonū: non in te, ſed in domino glorieris: & de tua turpitudine coram oculis diuinæ maieſtatis continue erubeſcas, ſicut deficere non deſiſtis. Sed dicis: in me nolo de cætero gloriari: ſed tamen cupio ab omnibus commendari. Sed ò impie latro audi. Nonne ſtultum eſt largiſſimo domino, qui omnia tribuit abundanter, furari, quod ſibi chariſſimum eſt: maxime, vt videat, & ſibi diſpliceat: & ſuſtinere non valeat? Sic eſt ſtultus, qui ab hominibus laudem quærit. Ideoq;, cum vniuerſa propter ſemetipſum operatus ſit Deus: omnes laudes, omniaq; laude digna ad honorem referas Dei tui: & in teipſo cogita diligenter: quòd ad hoc creatus es, & redemptus: vt non tu, ſed

Deus in tuis operibus commendetur. Tu ergo domini voluntatem fideliter exequaris, & laudari abhorreas: Deum autem gaudeas ab omnibus exaltari: &, quantomagis ab aliquo cõmendatur: tanto in maius gaudium eleueris: & ſtudeas, quantum potes, mente, lingua, & opere Deum tuum omni tempore honorare: ſemperq́; actu ſolam ſuã laudem intendas. Si enim bene diligeres dominum Deum tuum, eiuſq; honorem appeteres, vt deberes: malles amariſſimis quibuſcunq; ſemper paſci, & ab omnibus ſtultus reputari, immo, tanquam ſtercus abhorreri, quam quibuſcunq; delitijs abundare: & quantuncunq; ab omnibus eleuari, aut quantacunq; corporali perfrui ſoſpitate: ſi Deus tuus in te amplius ex hoc laudaretur. & etiam, poſito, quòd par eſſet pręmium vtrobique: hoc deberet gratiſſimum eſſe nobis: quòd Altiſſimus Deus noſter à nobis, & de nobis aliquod laudis munuſculum recipere dignaretur. Sed propter noſtras miſerias in contrarium nitimur tota die. O mira, ineffabilis, amabilisq; clemẽtia Saluatoris: qui tam benigniſſime noſtris condeſcendit miſerijs. Quis illam poterit nunciare? O homo totaliter te inuolue in ſua miſericordia: & mirare: & tam dulci domino gratias agere non deſiſtas. O mi domine,

mine,

mine, quid tibi contuli: quòd tam dulciter me ſuperbum, atq; arrogantem pertractas, & foues? Quæ eſt iſta gratia, quam inueni? Quòd ante te me ſuſtines ad momentum? Certe hoc non merui: ſed potius cũ feris habitare: immo bone IESV nec etiam creatura tua mereor nominari. quid tibi pro his faciam? O immenſa bonitas, quid pro his tantis beneficijs potero tibi exhibere? Ego neſcio tibi ſatisfacere pro delictis, nec etiam pro beneficijs laborare: nec tibi valeo aliquid dare, niſi tuum. Scio, quid faciam. Me tibi totaliter exhibebo: & meipſum in te totum proijciam: & ſemper timore, & verecundia plenus tibi, quantum potero, reuerentiam exhibebo. Et, ſi dignaberis, tibi fideliter continue miniſtrabo: & ſi hoc parum ſit: quia, quod potui, feci: non dubito comprobabis. Sed hoc maximũ mihi eſt: ſi dignaberis me tecum in arca commorari. O quàm dulcis tunc mihi eſſet tua præſentia ſumme bona. Accedam cum ſilentio: & diſcooperiam pedes tuos: vt me digneris aduenã in matrimonio copulare. Non quieſcam certe, donec tuis amplexibus gaudeã, & inenarrabili dulcedine cõſopitus in tuis brachijs cõquieſcam. Tunc delitijs affluam: & mirabitur, & dilatabitur cor meum: & mira ſuauitate potitus nihil, niſi te, potero

cogi-

cogitare. Attamen obſecro amabilis domine, vt meo regimini nullo tempore me dimittas: quia ſum animæ meæ lacerator, & lapidator impius. Omnia, quæ mihi volueris elargiri: ſicut illa tribuis, tu conſerua: & tibi ſoli ſit honor, & gloria, &c.

De paucitate bene obedientium. *Cap. XII.*

QVIS dabit capiti meo aquã, & oculis meis imbrẽ lachrymarum, vt plorare valeam perfectorum ſtatum quaſi ad nihilum iam redactum? Nam terra culta diuinis conſilijs, CHRISTI exemplis ſpinas, & tribulos germinat pro frumento. Certe, quanto res perdita eſt nobilior, tanto debet eſſe intenſior dolor. Sed, vt de multis aliqua videamus: de obedientia, tanquam de religionis fundamento, pertractemus. Heu, curre, & diſcurre, vtrum poſſis in ſua perfectione in aliquibus eam inuenire: & credo, quòd vix, aut nunquam, inuenies eam latitantem. Sed mirari potes, cum religiones, & religioſi multiplicentur: quomodo obedientiæ perfectio ſic in paucis, immo quaſi in nullis, valeat reperiri? Certe,

ſi multiplicata eſt gens: non eſt tamen magnificata lætitia ſpiritualis intenſiue. Quæſo, vt mihi dicas: quis eſt ille, qui velit habere prælatum ad præcipiendum? nonne potius ad ſeruiendum? An volumus prælatorum voluntatibus aſſentire? Certe non. Sed volumus, vt voluntates noſtras debeant in omnibus adimplere. Et, ſi aliquid deeſt, iam plus de ipſis, quàm domini de ſcutiferis ſuis, murmuramus: ipſis gladio linguæ non parcimus: &, quod peius eſt, quod nobis ab alio eſſet gratum, hoc ipſo, quòd ſit à prælatis, eſt nobis odioſum. Iam non cogitamus, quomodo poſſumus eorum voluntatem plenius adimplere, ac noſtram voluntatem perfectius abnegare: ſed, quomodo poſſimus eis in omnibus reſiſtere: & ad faciendum, quod cupimus, eos coarctare, aut ad renuendum, quod nobis iniungunt, excuſare: & aliqua palliare: aut diligenter inueſtigamus, quomodo non teneamur ſibi in hoc, vel in alio aliquatenus obedire. Sed heu Luciferi imitator, qui præeſſe voluit potius, quàm ſubeſſe, Timeo, ne ſecum habitaculum habeamus: & ad confuſionem noſtram appareat CHRISTVS paſſus, qui pro nobis Patri vſq; ad mortem voluit obedire nihil ſibi retinens, quæ propria voluntas in omnibus appetere

con-

conſueuit: Se enim exinaniuit ad plenum. Hunc imitati ſunt patres noſtri: qui, cum prælati eſſent, ſe ſubditos ſubditis faciebant. Hoc ſibi dulce, hoc delectabile, hoc ſibi erat peramabile: in his, quæ magis ſuæ voluntati contraria exiſtebant: in his, quæ ad exterioris hominis confuſionem, afflictionem, & exinanitionem ſpectabant, ſibi infimis obedire. Non enim curioſe librabāt, an hoc melius illo, hoc ſecurius, hoc laudabilius eſſet: ſicut quidam faciunt cauſa fugæ: ſed cuncta, quæ non eſſent contra Deū, quantumcunq; ardua, & vilia: dum cernerent eſſe ſecundum beneplacitum prælatorum: adimplebant auiditate maxima. Tanta enim in eis erat obedientiæ dilectio: vt ad eam implendam non timerent diſcurrere ſuper aquas, nec ire ad capiendas leenas, cum iniungeretur eis: & multa alia, quæ non ſufficio enarrare, faciebant. Nec enim iudicauit eſſe infructuoſum, qui abbati obediens, quaſi importabiliter, voluit per annum lignum aridum adaquare. Ibi apparuit obedientiæ celſitudo: quia, quod mortuū, & aridum fuerat, per obedientiæ meritum fructum fecit. Quid ergo de obedientia gloriamur? cur non potius de noſtra ſuperbia confundimur? Nunquid viri contemplatiui poſſumus nominari? Timeo, quòd nec

etiam

etiam Chriſtiani: ſed potius imitatores Luciferi poſſumus, & dæmoniaci appellari. Quomodo enim Chriſtianus dici põt, qui CHRISTO contraria nititur adimplere? Nunquid CHRISTVS conſiderauit, quòd ipſe erat Deus, & ſecundum humanitatem omni gratia, & ſcientia plenus, immo, quantum ad animam, iam beatus: qui beatæ Virginis, & Ioſeph erat ſubditus? In ſoluendo etiam didragma ſeruis dæmonum voluit obedire. Nos vero ſumus ſepulchra dealbata hypocriſi, plena oſſibus mortuorum, hominibus exterius mortui apparentes, & interius tumore ſuperbiæ vegetamur. Iam obedire renuentes dicimus, quòd non ſumus vocati in ſeruitutem, ſed potius in libertatem. Ignoramus enim, quòd obedire, vel ſeruire Deo in hac obedientiæ ſeruitute regnare eſt. Quanto enim magis noſmetipſos ſubijcimus: tanto maiori honore efficimur digniores. Non ſolum enim ipſa obedientia reges conſtituet in futuro: ſed & nunc, ſi in ſua perfectione exiſtat, facit creaturis omnibus dominari: ad ſtatum reducit priſtinum: & nihil contrarium, niſi ad profectum animæ fuerit, moleſtare permittit. Aduerſa facit proſpera: & hominem adhuc in mortali corpore facit angelice ſe habere: necnon & ſui domini honorem appetere

petere

petere cum feruore : & , omnibus poſtpoſitis , laudem Dei facit quærere cum magna auiditate in qualibet creatura:nec momentum permittit pertranſire à ſeruitio Dei. O virtus mirabilis,quæ ſui facit hominem obliuiſci, & in ſuum ſemper tendere redemptorem,& in terris ambulantem facit in cœleſtibus habitare . Quid ergo murmuras de obedientia ò ſuperbe?Cum enim dicit Apoſtolus ; quòd in ſeruitutem nõ ſumus vocati : innuit,quòd non debemus nec Deo , nec prælatis obedire timore ſeruili ad modum ſeruorum : ſed timore filiali , & liberali ad modum filiorum:ac ſi voluerit dicere: quòd de cætero voluntatem noſtram propriam nõ faciamus.Cum enim dominus IESVS CHRISTVS dicit : Qui vult venire poſt me:non adiunxit : Beneplacitum ſuum ſequatur: ſed Abneget,inquit,ſemetipſum, & tollat crucem ſuam , & ſequatur me ; & tota Sacra Scriptura tam vetus, quam noua obedientiam laudat. Si enim bonam ſuperbiam haberes : non renueres Deo tam in ſe, quàm in alio quocunque prælato viliſſimo obedire ; ſed potius dedignareris animam tuam tam nobilem ſubijcere alicui alij creaturæ viliſſimæ. Mirum eſt autem,quòd dedignatur homo Deo ſeruire in prælato : & non dedignatur ſeruire vni libro , aut ali-
cui

cui alij creaturæ viliſſimæ: ſed totum tempus ſuū nititur expendere circa nihil. Ideoque pauper ſolitarius, ſi cerneret, q̄ plus, quam alius offenderit, & contra dominum ſuperbe egerit ſuam voluntatem: in vindictam Dei, & ſui niteretur in omnibus ſe abnegare: & ſeipſum abhorrens vellet ab omnibus conculcari: ſemper tamen ad honorem Dei ſui omnia referens. Quod facere ipſe concedat nobis, qui volens Patri obedire crucifixus eſt pro nobis redimendus. Amen.

Quod tentationes ſunt vtiles ſeruis Dei.
Cap. XII.

O MIRÆ benignitatis Deus altiſſime, qui nos tentari permittis, non, vt capiamur, ſed, vt timentes ad te portum tutiſſimum fugiamus; more bonæ matris facis ò domine: quæ filium ſuum à ſe elongatum videre deſiderans, & amplexari per terribile aliquod timorem inducit: & extendens brachia filium recipit fugiētem: cum gaudio ſibi arridet: & oſcula dulcia elargitur: &, ne alias à ſe recedat, hortatur, vt non accidat ſibi malum: conſolatur ad ſe ſtringens: & demum vbera ſubminiſtrat.

O felix tentatio, quæ ad diuinos amplexus fugere nos compellit. O dulcis dominus, qui nos permittis vndiq; effugari: & te ſemper tribuis refugium ſalutare: vt tecũ omni tempore commoremur. Non ergo te tentationes habere mireris ò homo: ſed ad Deũ fugias expaueſcens: ibiq;, ſi tentari nolueris, reſidebis: ſinautem, capi poteris, & dãnari. Si autem à Deo tuo nimium te elongatum repereris: nec potes ad eum recurrere pleno corde: ad CHRISTVM tibi proximum accelerabis: & in ſui lateris puteo panno ſuperpoſito abſconderis: &, ne timeas, quòd te inueniat inimicus. Hoc ſemper prò regula generali habeas: quandocunq; Deum volueris ad te profunde inclinare: in corde tuo vulnera CHRISTI porta: & eius conſperſum ſanguine te Patri, quaſi vnigenitum, præſentabit: & ipſe, tanquã Pater dulciſſimus, tibi plenarie prouidebit. Accede ergo ad CHRISTVM: & eum ſuppliciter deprçceris, vt, ex quo non decet ipſum denuo vulnerari: dignetur in tuo corpore ſua vulnera renouare, teque totaliter rubricare. Et ſic indutus purpura poteris regis palatium introire. O tentate vulnera hæc meditare: & hæc ſemper tibi erunt refrigerium, & ſolamen. Ne dubites, quòd, ſi ea in corde tuo impreſſeris,

nulli aditus tentationi patebit. Quis videns dominum gloriæ noſtris ſceleribus ſic grauiter vulneratum auderet iterum ſcelera perpetrare? &, ſi pro ipſorum vulnerum reuerentia, atq; compaſſione non deſiſteret à peccato: ſaltem, quia videret, quòd ſine comparatione grauior pœna deberetur peccatori in omnibus, quàm innocenti: à peccato deberet timere, & etiam abſtinere. Si autem contra te etiam propter tuas nequitias ipſum videris indignatum: ad ſpem peccatorum confugias matrem ſuam: & ipſi, tanquam matri Dei, reuerentiam exhibebis: ac, fuſis lachrymis, eius auxilium poſtulabis. &, ſi perſeueraueris nō quieſcens: non dubites, quòd ab ea, quod volueris, impetrabis. Secum enim creuit miſeratio: & ſibi pro miſeris ſatisfacere ex officio eſt cōmiſſum. Et cum magna diligentia hoc exerceas: quia, quod communiter exercet ergà omnes, tibi non poterit denegare. Quod & ſi nullo modo te videris conſolari: noſcas Deum te diligere: &, quòd hoc facit, vt peccatorum tuorum profunditatem agnoſcas, & tuam miſeriam non ignores. Et hoc maximum Dei donum eſt. Non enim ſibi placet præſumptio aliquorum, qui ſe iuſtos reputant: & ad ipſum Altiſſimum, tanquam ad familiarem amicum, accedūt. Vult enim,

vt, quantuncunq; quis ſit magnus, ſe miſerum,& quaſi nihil reputãs, ad ipſum veniat cum peccatorum ſuorum confuſione, & magna reuerentia, & timore : & magnum, immo maximum reputet, quantumcunq; magnus, ſi ipſum immenſus Deus noſter dignatur ſaltem à longe intueri. Ideoque pleno corde Dei magnitudinem, & ſuam paruitatem confiteatur, & dicat. Domine non ſolum non ſum dignus, vt intres ſub tectum meum : ſed nec, vt tibi appropinquare valeam vllo modo. Sufficit enim mihi, vt tuę pietatis oculis digneris me reſpicere à remotis. Dico, quòd, ſi in hoc perſeuraueris non quieſcens: non ſolum te videbit, ſed ad ſua ſecretiſſima te introducet. Quod ipſe facere dignetur, qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

Quod tentatio de prædeſtinatione reprimi debet. Cap. XIII.

SI DE prædeſtinatione, aut præſcientia Dei aliqua cogitatio tibi ſurrepat: ſic reſponde diabolo talia proponenti; quicquid ſit de me: te certum eſt eſſe damnatum; ſed, ſi ego præſcitus ſum: & Deum non debeam habere

bere poſt hanc vitam: totis tamen viribus laborabo, vt ipſum ſaltem habeam in præſenti: & ipſum poſſideam, quantum poſſum: ne in vtroq; ſtatu caream tanto bono. Momentum ergo temporis de cætero non dimittam, quin ſecundum meum poſſe fruar ipſo, & ſemper in ipſo ſumma iucunditate delecter, ex quo æternam miſeriam aſſequi debeo in futuro. Nonne mihi ſumma veſania eſſet, ſi certum eſt me æternalibus ignibus cruciandum, me inimico meo tradere in præſenti: & ex nunc incipere cum diabolo conuerſari? Non ſufficit illa miſeria, niſi me nunc miſerum faciam ante tempus? Immo certe plus prædeſtinatis me Deo meo, prout potero, totaliter exhibebo: vt nihil ſit in me, nec cor, nec lingua, nec cætera membra, quin continue ſint in ſeruitio Dei mei: vt ſaltem, dum poſſum, & quantum poſſum, habeam ſummum bonum. Sicut enim ſeculares, qui in quadrageſima non debent comedere carnes, volunt in carniſpriuio carnibus abundare. ſic de Deo facere deberet, qui de ſua præſcientia eſſet certus. Et hoc præcipue faceret, qui, quàm ſuauis eſt dominus, deguſtaret: cætera vero delicata abſinthium reputaret. Sed, quantumcunq; me Deus præſciuerit: conſtat mihi, & ſcio, quòd ſeipſum negare

non poteſt. Eum ergo totis viſceribus amplexabor: & ipſum ſtringens fortiter, etiam ſi aurora apparuerit, ſi non mihi benedixerit, non ipſum dimittam. quòd ſi benedixerit mihi: nec etiam tunc dimittam: & ſine me recedere non valebit. Licitum eſt enim mihi inferre ſibi violentiam in hac parte: cum ipſe commendet illos, qui regnum cœlorum rapiunt violēter. Aut certe ſcio, quid faciam. In cauernis vulnerum ſuorum me abſcondam: ibiq; quietus latitabo: nec extra ſe me inuenire poterit: & etiam expellere non decebit, qui dicit: Eum, qui venit ad me, non eijciam foras. Et ſic me damnare non poterit, niſi ſeipſum iudicare voluerit. Aut ad matris ſuæ pedes prouolutus ſtabo: &, quòd propter peccatores mater Dei facta ſit, allegabo: &, vt mihi veniam impetret, implorabo: nec repulſam ab ea pati potero, quia fons pietatis ab omnibus prædicatur. Ipſa enim non miſereri ignorat: & miſeris non ſatisfacere nunquā ſciuit. Non credo, quòd propter me nouam velit addiſcere lectionem. Iedoq; ex compaſſione maxima ante filium ſuum mecum, ſi dici poteſt, miſera apparebit: & mihi ad indulgentiam ſuum vnicum filium inclinabit. Et ſic triplex refugiū habeo: quod, quaſi triplex funiculus, difficile confringetur.

Quod ſi prædeſtinatus ſum: & æternam patriam debeam cum angelis poſſidere: certè debeo ex nunc vitam angelicam ducere, nō humanam. Totum me illi debeo, qui ſe mihi in præmium præparauit: & hac portione contentus nihil aliud amodo debeo affectare. Iuſtus eſt enim: &, ſi aliud, quàm ipſum quærerem, contra me poſſet rationabiliter indignari: &, quem viſurus ſum beneuolum, viderem ſtatim iratum cōtra me ſententiam inferentem. Igitur in fine diabolo ſic conclude. Quicquid de me futurum ſit: à ſeruitio Dei non deſiſtam. & væ tibi, qui non potes tanto domino miniſtrare, & eius dulci præſentia iucundari.

Queſtio carnis ad Deum Patrem de CHRISTO. *Cap. XIIII.*

CARNEM contra ſpiritum per contemplationem eleuatum, immo contra CHRISTVM animam eleuantē, auſculta. Inquit caro. Tibi Deo Patri iuſto, ac miſericordiæ infinitæ de tuo Filio conqueror: vt tua iuſtitia conſideret violentiam mihi factam: & miſericordia tua meæ miſeriæ condeſcendat. Ille tuus Filius plenus ſcientia,

& virtute mē ſua ſapientia circumuenit: & ſua virtute violentiam mihi fecit. Ille tuus Filius ſua ſapientia ſe ſub carne mihi ſimili occultauit:& ad me humilitate nimia,& benignitate inenarrabili callide ſubintrauit. Omnibus fuit humilior, omnibus deſpectior:omnium neceſſitates aſſumpſit: omniū infirmitates portauit: pro omnibus crudeliſſime voluit crucifigi: tam compaſſione, quàm grauiſſima paſſione voluit affligi: cordis amorem per apertionem lateris ſui voluit demonſtrare: indeque voluit in remedium emanare Sacramenta. Quid plura? Suam carnem conſtituit in cibum,ſuum ſanguinem in potum: & ſeipſum promiſit in præmium: tua præcepta facientes matrem, fratresq́; vocabat. Demum non ſolum in via, ſed etiam in patria promittebat, quòd ſe ſuccingeret,& eis ad menſam tuam comedentibus tranſiens miniſtraret. His omnibus,& alijs,quæ nec ſcio,nec valeo enarrare,animā mihi deputatam allexit nimis: ſed etiam intus intrans ſua attraxit virtute in tantum: vt ſic ſibi ipſam ſuis blanditijs cōiunxerit:vt iam de me non curet:ſed potius affligat,deijciat,& conculcet, & ad nihilum redigat:& , quod grauius videtur,hoc mihi inferentes diligat,& pro eis orationem ſpecialem faciat: & , ſi non inferantur, inferri

appe-

appetat. Sicq; mortificor,& non curat:in limo iaceo,& exultat.Sed quid? dolorem dolori addit:& , vt intenſe doleam, cupit; hæc ſua gloria videtur eſſe mihi inferre iniuriã, contumeliam: & quicquid viliſſimum credi poteſt.ſicq; me deſolatam,afflictamq; relinquit : & ipſa ſemper vult cũ tuo filio cõmorari : ſemper ſua carne cibari : ſuo ſanguine inebriari : & , vbicunq; fuerit, vult ſemper ſecum commorari . Nunc ſecum apparet in præſepio parua:nunc ſecum brachijs Virginis amplexatur : Virginis brachijs deportatur: lacte Virginis fouetur : nunc ſecum fameſcit:nunc ſecum ſitit: nunc ſecũ conſpuitur:nunc ſecũ vulneratur: nunc ſecũ in cruce triſtatur:nunc ſecum in cęlis apud te cõſolatur: quocunq; perrexerit, ſecum vadit: ſine ipſo eſſe non requieſcit : ad nihil poteſt ſe vertere ſine ipſo.Quid tibi dicã Pater de tuo Filio:qui animam mihi deditam ſic ſuo inebriauit amore:ſic eam alienauit à me ? Si rapinam commiſit,iubeas reſtitui: nec enim mihi parum videtur ſic rapere vnam mentem ; cur enim mihi anima deputata ſolum filium tuum diligit?cur me ſic odit,cur cætera derelinquit tui filij amore abſorpta ? Graditur ſine ſenſu.Iã nihil aliud audit,nihil aliud cogitat,vel guſtat: nihil aliud odorat : & ſemper vult inter ſua brachia commorari.

morari. Ibi iucundatur : ibi lætatur: ibi delitijs abundat : ibi nimio amore inebriata cubat . Nec mirum , ſi hæc anima mea tantum cum filio tuo adhæſit. quia , niſi eſſet lapide durior, & ferro inſenſibilior: ex quo ſibi tanta filius tuus fecit, aliter facere non deberet. Et, vbi eſt ita durus lapis, qui tāti amoris ardore non ſcinderetur,immo lique fieret , ſicut cæra, ſi ſibi fierent omnia ſupradicta ? Et ideo non conqueror de ea tibi benigniſſime Pater: quia fecit,quod debuit: ſed de tuo filio , qui eam nimis allexit beneficijs: ac me in tanta miſeria dereliquit.

Reſponſio Patris ad carnem. Cap. X V.

ATTENDE , & audi , quid reſpondeat Pater clementiſſimus carni . Quia creatura mea es : tibi iuſtitiam cum miſericordia exhibebo.Nam, cum ancilla animæ eſſes: ſemper tamen dominari voluiſti : ac ſemper inordinate egiſti : tibi , non mihi eam ſeruire feciſti: ipſam ad omnia mala pronam reddidiſti : & , quod peius eſt , eam ad imaginem meam factam diabolicæ ſeruituti ſubdidiſti : eam beſtijs peiorem feciſti: eam fœtidã,

& abominabilem exhibuiſti: eam ſuper omnem caliginem denigraſti: & in tantum eam alteraſti, vt creaturam tam nobilem cognoſcere non valerem. Oportuit ergo, quia eã, quæ in carne erat, nimis diligebam, meum filium incarnari: vt eam alliceret ad ſuum, meumq; amorem: &, quia tibi carni anima adhærendo mortua erat: vt viuificaretur, meum volui Filium incarnatum pro ea occidi. Nec fuit filij mei hic aliqua circũuentio, vel deceptio: ſed mea, ſuaq; ineffabilis dignatio. Et, quia tu caro à tuæ infuſionis principio ſemper male egiſti: meus vero Filius erga eam nimio exarſit amore: & ſe totum ſibi exhibuit: ideo iuſtitia mea multum exigit, vt eam totam, & totaliter ſibi dimittam: & ipſa te pluſquam ſtercus abhorreat: & ab omnibus abhorreri cupiat. Sed; quia non ſolum iuſtitiam, ſed & miſericordiam imploraſti: volo, vt aliquando etiam in præſenti dulcedine, quam in meo ſentit Filio, perfundaris:& inſuper in futuro nobiliſſime, ac perfectiſſime te dotabo: &, ſi bene animæ obedieris: ex nunc non ſolum à pœna æterna, ſed & à purgatorio te abſoluo: qui viuo in æternum.

Medita-

Meditatio ſuper Aue Maria. *Cap. XVI.*

AVE Maria gratia plena: dominus tecum. Tibi domine Deus gratias ago, quas poſſum, ex intimis præcordijs meis, qui pro nobis indignis dignatus es noſtram aſſumere naturam, & Virginali vtero baiulari, & ex ea Virgine naſcens lacte nutriri: eius foueri gremio: & eius ſubijci imperio: qui omnia conſeruas, & regis: & me fœtidiſſimam ſaniem, & turpitudinem deteſtabilem, & abominatione plenum, & omni vita, immo eſſentia indignum dignatus es tantum illuſtrare, vt ſciam te matrem habere: & hoc mihi indigniſſimo conceſſiſti, vt ipſam poſſim, & audeam ſalutare. Non enim feciſti taliter omni nationi: & hoc ſummum beneficium non manifeſtaſti eis. Vbi eſt domine peculiaris ille populus, quem in manu potenti, & brachio extenſo de terra Ægypti per deſertum in terram promiſſionis eduxiſti tot ſignis, & prodigijs magnificentiæ tuæ? Nonne domine iſte eſt populus, cui hoc beneficium promiſiſti? Cur igitur non ſibi tuis cultoribus, ſed nobis idolatris, & infidelibus hoc tuum ſummum, & maximum be-

neficium reſeruaſti? Quare nobis paucis: cum multi, & quaſi infiniti populi hoc ignorent? Nonne domine vniuerſorum es creator? & omnes ad imaginem tuam feciſti? Nonne domine ſecreta conſueuerunt pandi amicis? Cur nunc domine inimicis, & maxime mihi, qui à vertice capitis vſque ad plantam pedis infectus ſum: & totus tendo ad ea, quæ tuæ ſunt contraria voluntati? Cur domine tam nobile donum, tam excellentem theſaurum tuo infideliſſimo, & nequiſſimo ſeruo dediſti? Nonne domine tibi videtur, quòd non honorem, ſed derideam matrem tuam, quando ſuperbus humilem, immo humillimam ſuperbiſſimus, caſtiſſimam immundiſſimus, cœleſtiſſimam, immo diuiniſſimam vaniſſimus; & terreniſſimus, ſanctiſſimam impijſſimus, matrem Dei filius diaboli ſalutare præſumo? Vbi eſt bone domine nunc reuerentia matris tuæ? Cur tales eam ſalutare permittis? Sed ò pijſſime IESV propter tuam erga nos nimiam charitatem non ſuffecit te omni deriſui, & contemptui propter nos ſubiacere: ſed matrem tuam, iam ad dexteram tuam ſedentem, permittis pollutis labijs tractari: vt poſſis corda noſtra tuo, & eius amore inflammare. Nec dubium eſt, quòd indigniſſimi

ſumus:

ſumus: & credo firmiter, quòd nullus ſit cœleſtis angelus, qui eam, vt digna eſt, valeat ſalutare: quanto magis ego immundiſſima creatura? Mirum videtur, quomodo miſer homo non tremit, & expaueſcit tantã dominam ſalutare. Sed illud deteſtabile nimium eſt ipſam nominare ore, & corde vana, & inutilia, immo nefanda tractare: ipſamq; alloqui tergo verſo. Cum omni enim reuerentia, honore, & deuotione eſt virgo beatiſſima ſalutanda: & ipſa tales quærit, qui ad eam deuote, & reuerenter accedant. Hos enim diligit: hos nutrit: hos in filios ſuos ſuſcipit. O beatus, qui de tam nobili matre lętatur: ipſam corde amplectitur: opere imitatur. o felix, qui matri Dei ſecundum poſſe ſuum nititur conformari. Hic eſt certe, qui, omni creatura contempta, ſoli Deo ſingulari amore inhæret: & crucifixus cum CHRISTO ſalutem animarum ſitit. O mirum vere, quomodo non capitur exultatione cor talem Virginem ſalutãtis. Matrem Dei alloquitur: Deum ex ipſa factum hominem cõtemplatur. Hic videt ima ſummis, & ſumma imis pro ſe vnitate coniungi. Quomodo, quæſo, non liqueſcit in hac ſalutatione mens noſtra: vbi Deum nos tantum dilexiſſe videmus: vt ex virginali vtero dignatus ſit fieri frater noſter? Os

enim

enim noſtrum, & caro noſtra eſt. O mira, & ineffabilis diffuſio bonitatis diuinę. Quã ta, quæſo, erga talem Virginem deberet cor noſtrum deuotione diffundi: per quam talem ad nos meruimus diffuſionem diuinam: per quam certe meruimus Deo eſſe fratres, & cohæredes in regno. Mira deberet dulcedine os noſtrum abundare: cum tam dulcẽ dominam, & benignam ſalutamus: & eius benedicimus fructum. Suauiſſimus enim, & dulciſſimus eſt fructus eius: & in ore, & in corde ſapientis dulceſcit. ò quàm mira eſt huius Virginis fœcunditas: quæ, dum ſalutatur deuote, ad cor ſalutantis ſuauiſſimum fructum emanat. Quanto autẽ in eius fructu quis amplius iucundatur: tanto ab ea amplius impetrat: &, niſi dicat, ſufficit: nunquam ceſſabit. O mira domina mirum videtur, quomodo non tantum delectamur in te ſalutando, quòd vel propter te, & fructum tuum cætera ignoremus. Quomodo, quæſo, non eſt ad te tantum intentus homo propter tuam ſuauitatem nimiam, vt & ſemetipſum à ſe abſtractus ignoret? ò raptrix cordium, ò abſorptrix mentium. Cur nos domina ingrauidas tuo affectu? Cur nos Deo noſtro impregnas? Cur luto imples cœlos, & vaniſſimos facis diuinos? Cur nos, obſecro, filij tui inebrias amore: cum nec

ſibi aliquid impendere valeamus? Quid tibi prodeſt animarum amatrix, quòd te, & filiũ tuum nimio diligamus amore? Nonne tibi cœleſtia ſufficiunt? Cur terrena corda requiris: cum tamen ſint fœtidiſſima, & terrena? accipe animarum venatrix: & refoue in ſinu gratiæ tuæ. Quis enim poteſt animarum venatrix effugere claritatis tuæ fulgorem, & tuæ radios pietatis? Nec enim eſt, qui à calore tuo abſcondere ſe poſſit: quia beneficijs tuis pleni ſunt cœli, & terra. Quocunq; enim pergamus: occurrit nobis diffuſio vteri virginalis. Ecce ergo vndiq; nos tuis beneficijs irretiſti: & ſemper, & vbiq; tuæ benignitatis laqueos extendiſti: vt à te matre dulciſſima fugere rationabiliter nequeamus: ſed ſemper in tuæ dulcedinis gremio quieſcamus. Currite ergo chariſſimi vndiq;: & tam nobilem, & ſuauem Virginem ſalutemus. Aue. Patientiam habe domina, quòd angelicam ſalutationem promo: & angelice non viuo, ſed potius diabolice. Horrendus ſum: & te ſalutare præſumo. Confido certe dulciſſima de nimia bonitate tua: & tuo inflammatus amore te, quamuis indignus nimium, non vereor ſalutare. Aue. Quid mihi domina dulcius tuo, Aue? O mirum Aue, quod quadam cœleſti dulcedine inebriat cor deuotum.

Certe

Certe iam dicere poteſt deuote ſalutãs, Liquefacta eſt anima mea, vt ſalutaui dominam meam. Deficit cor meum, & caro mea, dum alloquor dominam meam. Quis in te non deficiat Virgo Sacra: dum cernit hac ſalutatione præuia te filio Dei impregnatam? Quis homo non deficit, dum cernit Dei filium tuo vtero baiulari, tuo lacte nutriri? Quid ergo libentius audis o domina, quàm ſalutationem, qua recognoſceris mater Dei? Sic in te vis homines iucundari: vt ſemper in eum, cuius mater es, refundatur affectus. Non enim puto, vt velis aliter, niſi, vt mater Dei, ſalutari, nec etiam cognoſci. Porta es cryſtallina: & per te vis tuo filio nos coniungi. Sed Aue: & vere Aue. Nam cor noſtrum aperuit tuum Aue. O mirabile, & ſuperadmirabile Aue: ad quod dæmones effugantur: peccatores liberantur: filij delectantur: angelus gratulatur: Verbum incarnatur: Virgo grauidatur. Certe Aue, cuius fructu creaturæ renouantur: homines redimuntur: angeli reparantur. Ergo tibi Aue vniuerſa creatura ſine fine promat. O dulciſſimum, & ſuauiſſimum Aue, quo terreſtria lætantur: cœleſtia iucundantur. O Aue, quod intellectum irradiat: affectum ſatiat: mentem ad cœleſtia leuat: quo animus

illuſtratur: pectus dulcoratur: caro maceratur. Igitur Aue. O cathenale Aue: quod cor conſtringis cum Virgine: & ſeparas à terrenis: cum miſericordiſſima miſerum, cum domina ſeruum, cum matre filium firmiſſime ligas. O amabile Aue. Accedat, vt ſalutet, qui vult cathenari amore: &, cum ſalutauerit ex corde: amplius, fortiuſque conſtringetur: &, quanto conſtringetur fortius: libentius ſalutabit. Sicque amor, & Aue mutuo ſe augebunt, donec cor ſalutãtis deficiat præ dulcore. ò Virginis amor diuinum reddis amantem: virgineum facis iam multa ſorde pollutum. Ergo Aue domina mea, mater mea, immo cor meum, & anima mea, virgo Maria, & Maria mea, Aue. O nomen ſuauiſſimum, nomen iucundiſſimum, nomen dulciſſimum, nomen Mariæ. Quid feci, quid præſumpſi, quomodo exceſſi, quòd nominare te audeo? Quis vnquam talia audiuit: vt perditionis filius, peccatorum ſacculus, dæmonum famulus te nominare præſumat? O amor mei, nomen matris Dei reuereri neſcit amor: mihi parce domina: quòd me amare dicam te. Etenim, ſi non ſum dignus: non es indigna amari. Quis ò domina te amare deſiſtet, cuius beneficijs gratiam, & gloriam impetramus? Per te domina franguntur vincula: ſoluuntur

tur debita: vincuntur vitia: ſolidantur cõfracta: reparantur perdita: renouantur vetera: roborantur infirma: magnificantur minima: exaltantur infima: incœpta promouentur: imperfecta perficiuntur: perfecta conſummantur: cor purgatur: refulget mẽs: animus inflammatur: liqueſcit pectus: dulceſſit guſtus: decoratur aſpectus: deſponſatur peregrina: traducitur ſponſa: & reſoluitur anima. Omnia hæc per te virgo Maria; ergo Aue Maria. Vere Maria ſtella maris: amarum mare: & domina. Stella maris, mundo totaliter in amaritudine poſito lucis æternæ radium emittendo. Amarum mare: cor tuum in paſſione filij tui in cruce pro nobis pendentis totaliter transformando. Domina, ſuper omnes angelorum choros ad filij dexteram aſcendendo. Et ſtella maris es, nos dirigendo: amarum mare: cõpatiendo: & domina, protegendo. Stella maris es, honeſtate: amarum mare, pietate: ſed domina, poteſtate. O domine Deus, quid tibi retribuemus pro omnibus, quæ dediſti nobis? Quid tibi faciemus, aut facere poſſumus: quòd nobis in amaricatione amaritudinis poſitis, tenebris vndiq; circũſeptis, à portu ſalutis nimium elongatis, turbinibus, & procellis ad naufragium agitatis, immo tempeſtate nimia penè ſubmer-

ſis tam nobile ſolatium, tam dulce conſortium, tam efficax auxilium, tam pium ſubſidium Virginem Mariam irradiantem ſtellam dediſti? O certe beata nox, & felix tenebra, & glorioſa caligo, quę tali ſtella meruit irradiari. Certe hæc nox illuminatio mea in delitijs meis. O glorioſa Virgo, ſi es ſtella maris: ſemper volo in hac vita eſſe in mari: vt ſis ſemper mea ſtella: ſemper in mari ſim perfectę amaritudinis de peccatis meis gemendo: CHRISTO crucifixo intime compatiendo: proximorum miſerijs, & vitijs condolendo. Semper volo in hoc triplici pelago nauigare: vt habeam huius ſtellæ ducatum. Væ illis, qui ſunt in delitijs, & nolunt in hoc mare intrare: quia hac dulciſſima ſtella carebunt. Currant vndique tribulationes: & ſepiant amaritudinibus inauditis: non timebo: quoniam tu mecum es: immo tunc vere mihi refulges: cum vallatus anguſtijs, cum omni humano auxilio de ſtitutus, cum intrauerit aqua vſque ad animam meam: cum abiectus fuero, & reprobatus ab omnibus creaturis. Me peccatorem nequiſſimum, & omni malo digniſſimum impugnet, & ſtimulet obſecro tota mundi machina: vt mecum ſit hæc ſtella maris Maria. O felix, cum fuero ab omnibus exprobratus, & conculcatus, & ab

hàc ſtella ſuſceptus. Stella eſt maris: & in amaritudine poſitis ipſa relucet: o quam dulce, & delectabile oculis videre hanc lucem: o quam bona, & amabilis commutatio: omnem mundi conſolationem abhorrere, & longe à ſe irrecuperabiliter eijcere pro fulgenti ſtella maris. Plus enim valet vna ſola illuſtratio huius ſtellæ, quam omnium mundanorum. Quis ergo omnis amaritudinis, & compaſſionis, & paſſionis mare non gaudenter intret: vbi refulget hæc ſtella? Nec paueat cor perfectum: quia impoſſibile eſt naufragium fieri, hac ſtella radiante: nec poteſt nubes aliqua interponi, niſi volenti. o domina mea tu in hoc mari es nobis nauis ſuſtentans, & portans, anchora ſtabiliens, & firmans, gubernaculũ dirigens, & rectificans, velum deducens, & obumbrans, ſtella refulgens, & ſalutis portũ demonſtrans, immo impetrans, & conſeruãs. Quis ergo non libenter hoc mare compunctionis, compaſſionis, & paſſionis intrabit: vbi tu in omnibus ſubuenis, & miniſtras? Immo, vt plus audeam dicere: tu es Maria amarum mare facta propter filij tui paſſionem, & iniquitatum noſtrarum compaſſionem: non, quòd modo aliquid triſtabile patiaris: ſed conſidero mentem tuam, ſecundũ quòd in hac vita iuxta crucem viuebas. Hoc

ergo duplex intremus mare: ſcilicet tuo filio crucifixo, & tuo cordi ſibi infixo compatiendo, & de noſtris iniquitatibus, quæ tantæ fuerunt necis occaſio, intime contriſtando: ſi volumus cor tuum intrare: quod factum eſt mare magnum, & ſpatioſum nimis. Quis ergo non libenter intrabit hoc mare: vt poſſit cor Virginis introire? Certe hi bene intrant cor tuum: & ſunt continue in corde tuo, qui filij tui ruminant cõtinue paſſionem. Impoſſibile eſt enim mater pijſſima filij tui intrare vulnera, & non intrare cor tuum: quia illa vulnera ſunt in corde tuo perpetuo collocata. Sicut enim illa ſtigmata ſemper erunt in filij tui corpore, ſic ſemper in matris mente. Quis ergo amplius tardabit, & pigritabit hoc nauigium introire? Dulce eſt de te audire: ſed dulcius de te cogitare: & dulciſſimum, & ſuauiſſimum per CHRISTI vulnera cor tuum intrare. Non ergo recedat homo à CHRISTI paſſione, contumelia, & vulnere, ſi non vult de corde tuo exire. Ibi fit homo totus virgineus, totus ſanctiſſimus, totus diuinus. Ibi obliuiſcitur homo ſui recogitans, quæ ſunt matris, & filij. Quod nobis concedat ille, qui benedictus viuit in ſecula ſeculorum. Amen.

Medi-

Meditatio humilis, ac expoſitio ſuper orationem Dominicam. Cap. XVII.

PATER noſter, qui es in cœlis, &c. O immenſa clementia: ò ineffabilis benignitas: ò mira dignatio: ò longitudo, latitudo, ſublimitas, & profundum charitatis diuinæ. Viliſſimum lutum, deteſtabilis ſanies, nequiſſima creatura ſe Dei filium nuncupat: & dominus dominorum, rex regum, & dominus dominātium ſe meum Patrem dicit. Cum oratis, inquit, dicite. Pater noſter, qui es, &c. Et hoc quòd dicit Veritas, veriſſimum eſt: & ſcio, quòd plùs ſine comparatione me diligit, quàm pater carnalis, vel mater, immo, quàm me ego ipſe. De tanto ergo Patre eleuabitur cor meum, vt aquila: & iam hæres cœli omnia inferiora contemnam. Quid mihi vltra de terrenis honoribus, qui ſum filius Dei? Maius dedecus eſſet mihi appetere quantuncunq; honorem terrenū, quàm filio imperatoris latrinæ officium. Quid vltra mihi de terrenis diuitijs, qui regni æterni ſum hæres? Ignominioſius eſſet mihi de quantuncunq; magnis diuitijs terrenis curare, quàm primogenitum Imperatoris de

ſimo equorum. Quid vltra de delitijs carnalibus, & terrenis quantumcunq; magnis? Deteſtabilius mihi eſſet filio Imperatoris Sũmi affici inquantũcunq; allectiua creatura, q̃ filium regis in ſanie fętidiſſima. Quid bonum, quid pulchrum, quid vtile, quid deſiderabile me allicere poteſt, qui hæres ſum omnis boni, fontis omnis pulchri, & boni? Omnia enim reſpectu illius non ſunt, niſi quædam ſimilitudo, & vmbra. Accedam ergo ad Patrem meum: quia nihil aliud vult, niſi, vt habeam ipſum. Nunquid ergo negligens ero? nunquid ergo pauſabo? nunquid alijs intentus ero? Certe cum impetu, omnibus poſtpoſitis, curram ad eum. Sufficit mihi, ſi habeam Patrem meum. Et ideo toto corde tendam ad eum. non aliud aſpiciam, nec aliud videbo, niſi dominum Deum meum: quia oculis mẽtis totus tendo ad eum: quia nimis allexit animum meum. Pater noſter, &c. Mel, & fauum in ore meo: cum te Deum meum, Patrem inuoco meum. O dulcedo indicibilis: o iucunditas inæſtimabilis: o iubilatio ineffabilis: cum audeam te Patrem meum vocare. o exultatio, o admiratio, o medullaris modulatio: quia Pater meus es tu. Quid vltra procedã? quid vltra dicam? quid vltra petam? Pater meus es tu. Sed vbi es tu

Pater mi? vbi es? Si vbique es: immo, quia vbique es: quo modo ſedes eſt tibi cœlum? Sed ideo benigniſſime vis, vt dicamus: Pater noſter, qui es in cœlis: vt nos à terrenis ad cœleſtia eleues: vbi maxime tua potentia, tua ſapientia, & bonitas eluceſcit: vt ibi mi Pater ſit ſemper tecum conuerſatio noſtra; vt à te cœleſtia, non terrena quæramus, & petamus: aut certe, vt, cum nos ſpirituales cęli facti fuerimus, in nobis ſit habitatio tua. Quid ergo nos retardabit? quid nos retrahet? quid impedimenta præſtabit, quin cœleſtem vitam, non terrenam ducamus, vt in nobis ſit habitatio tua? o digna admiſſio, mira dignatio: & dignatiua CHRISTI habitatio in nobis. Ego fœtidiſſimus fimus, & abominabilis peccatorum latrina. valeo eſſe ex immenſa clementia Dei mei tabernaculum eius: &, qui ſum plenus ſanie, & fœtore, ero ſanctum Dei templum, ſapientię ſedes, & habitaculum Spiritusſancti: o felix dies: o beata hora: cum talem hoſpitem poſſidebo. Tenebo eum, nec dimittam, donec introducam eum: immo ipſe introducat me in domum illius, quæ ſurſum eſt, Hieruſalem matris meæ, & in cubiculum genitricis meæ, ſ. in intimam contemplationis quietem: vbi cubant, vbi quieſcunt animæ delicatæ. Pater noſter, qui es

in cœlis: ſanctificetur nomen tuum. O quã bene ſequitur, quam bene continuatur, prę elegantiſſime ordinatur petitio ad prædicta: ſcilicet, ſanctificetur nomen tuum, ad, Pater noſter, qui es in cœlis. Quaſi filialis deuotio, cœleſtis contemplatio totum animum reuerentis filij conuertit in Patré cœleſtem: vt clamet, & dicat: Sanctificetur nomen tuum. Quaſi dicat. Non terrenas diuitias, delitias, & honores petò: ſed, vt ſim in te totus conuerſus, & totus diuinus. Sanctificetur ergo nomen tuum: vt ſcilicet, mea vi rationali tua ſapientia illuſtrata, & omni errore, ambiguitate, & tenebroſitate propulſa, purgatam habeam conſcientiam, ideſt, puriſſimam notitiam tui. Adueniat regnum tuum: vt mea vis iraſcibilis tua potentia roborata ad arduitatem regni tui cóſcendat. Fiat voluntas tua: vt mea vis concupiſcibilis tua bonitate dulcorata, immo tua charitate perfecta pleniſſime tuo beneplacito acquieſcat: vt ex vera dilectionis amicitia ſit idem velle, idem nolle. Vel, Sanctificetur nomen tuum: quantum ad puram notitiam intellectus: Adueniat regnũ tuum: quantum ad feruens deſiderium affectus: Fiat voluntas tua, ſicut in cœlo, & in terra: quantum ad perfectum obſequium effectus. Sanctificetur ergo nomen tuũ in nobis domine,

mine, quod ab æterno ſanctiſſimum eſt in ſe: vt, quicquid videmus, quicquid audimus, quicquid intelligimus, & ſentimus: totum ad ſanctiſſimi nominis tui notitiam ordinemus: vt ſit in nobis nomen tuum ſanctum: ideſt: ſine terra, & purum: vt excisi ab omni curioſitate, & vanitate, & omni inutili phantaſia te ſolum in omnibus cognoſcamus: ſemper pijſſime, & ſanctiſſime Pater mentis noſtræ oculus ad te lumen æternum inceſſabiliter dirigatur: ſemper te, qui in omnibus es, & à quo omnia ſunt, in omnibus intuear, in omnibus te cognoſcam. O quàm dulce lumen, & delectabile oculis à te Sole iuſtitiæ nunquam mentis intuitũ amouere. ò quàm dulcis, & amabilis, quam admirabilis oculis noſtris tuorum claritas radiorum. Sanctificetur ergo nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Nunc regnũ huius mundi occupauit totam animam meam: immo totam diſſipauit animam meam, totam lacerauit, totam fœdauit, totam denigrauit ſponſam tuam dilectam animam meam: totum cor meum, totum animum meum vanitas, immo fœditas huius mundi allexit; ideo enim, quia, quæ mundi ſunt, ſentio: quæ carnis ſunt, appeto: quæ terrena ſunt, cogito, & affecto: factus ſum ciuis huius mundi: & ſub huius mũdi principe ſolicite

ſtudeo

ſtudeo militare. Sed tu domine, nonne creatura tua ſum? Ergo adueniat regnum tuum: vt princeps huius mundi eijciatur foras. Tu ſolus in me regnes: tu ſolus inhabites mentem meam: totum me occupet regnum tuum: totum ſibi vendicet deſiderium meũ: ſolus reficias affectum meum. Quid quæro? quid deſidero? quid volo? quo vagor? quo diſcurro? quo diſtrahor? Sufficit mihi domine regnum tuum: ſit ibi habitatio mea: ſit ibi refectio mea: ſit ibi tota conuerſatio mea. Tu ſolus bonus: tu ſolus pulcher: tu ſolus amabilis: tu ſolus deſiderabilis animarum amator: tu ſolus me regas: tu ſolus me dirigas: tu ſolus me allicias: tu ſolus cor meum tecum habeas animarum zelator: in te ſolum quieſcat cor meum, & pectus meum: in te ſolum dulcoretur cor meum: tu ſolus repleas animum meum. Cum impetu aſcendam ad te, centrum meum, & regnum meum, animarum redemptor. Ergo adueniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, ſicut in cœlo, & in terra. Hoc volo: hoc deſidero: hoc totis animi viſceribus concupiſco: vt in me, & de me, ac per me, non mea, ſed tua fiat voluntas. Totus ſim tuus: totus in tuum ſolum plaudam honorem: ad hoc factus ſum: ad hoc natus ſum: vt tuum ſolum honorem requiram.

ram. Iam non flectar ad meum appetitum: iam non requiram proprium commodum: Iam non deſiderem amicorum affectum: ſed ſolum nitar tuum ſolum in omnibus beneplacitum adimplere. Non cogitẽ, quid amarum, quid dulce, quid oneroſum, vel leue, quid aſperum, vel ſuaue: ſed cum impetu, & deſiderio feruenti, & cum anxietate curem perficere, quæ tuæ ſunt beneplacita voluntati: hoc ſolum mihi iucundum, hoc mihi ſit ſuaue: hoc ſolum mihi ſit leue, hoc delectabile, & amabile in quantũcunque aſperis, vilibus, difficilibus, effuſis, & amaris tuam requirere, perficereq; voluntatem. O gaudium, & iucunditas, & exultatio medullaris totũ, & totaliter, ſemper, & vbiq; exponere me ad omnem tui honorem, quem poſſem modo aliquo effectui mancipare. O vtinam ſolus poſſem omnia tua miniſteria mi domine adimplere. Magis gaudeo, magis approbo, amplius totis artubus, & viſceribus concupiſco me totum exponere, & impendere tuo honori, me de me tuæ ſatisfacere voluntari pro te, q̃, etiam quantumcunq; cœleſtibus, & diuinis delitijs, iucundari. Si enim propter te mi domine lacerarer: & paſſiones, & mortes quaſcunque ad tui honorem reciperem: eas magis approbarem, magis diligerem, & de

his

his magis gauderem,quàm de quacunq; de-
lectatione, quam, etiam in patria, poſſem habere: niſi forte illa delectatio tantum,aut plus cederet ad tui honorem: & hoc etiam non ratione delectationis, ſed ratione tui honoris optarem. Non enim factus ſum ad meam vanitatem conſolandam,ſed ad tuam magnificentiam honorandam.

Quid mihi maius, q̃d mihi dulcius,quid mihi amabilius, quàm me totum in tuũ honorem reſolui? O gaudium domine, ò tripudium, ò mihi omne iubilare ſolatium: quòd poſſim aliquid quacunq; difficultate facere ad tuum honorem. Hoc angelorum eſt gaudium,cœleſte deſideriũ, patriæ præmium poſſe tibi totaliter obſequi: totaliter te frui: tuæ voluntati plenarie conformari: & tuum honorem,& magnificentiam admirari. Non dubito,immo certus ſum:quòd plus gaudent angeli,& animæ ſanctæ de magnificentia honoris tui, quàm de magnificentia glorię ſuæ.Et ideo fiat voluntas tua, ſicut in cœlo,id eſt, in cęleſtibus ſpiritibus: & in terra,ideſt,in nobis hominibus.Et tuæ voluntati adeo libenter,& feruenter,ac voluntarie obſequamur: vt ipſi ſecũdum poſſibilitatém noſtræ virtutis totaliter cõformemur. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. O quàm bene ordinat, quàm ele-

eleganter coniungit hæc verba præmiſſis. Et, quamuis de pane materiali, & etiam ſpirituali poſſit exponi: de Sacramentali tamen pane maxime exponamus ad præſens. Et, vt dixi, in verbis domini eſt egregius ordo. Quis enim adeo dignus, quis adeo eſt habilis ad ſuſceptionem huius Sacramenti, ad offerendum Filium Deo Patri, vt ille, qui, vt ſupradictum eſt, ſe totaliter in Deũ ordinauit & quantum ad intellectum, & quantum ad affectum, & effectum: qui ſe totum Deo obtulit: totum ſe in ſacrificio concremauit: qui in ſe annullatus eſt: & in Deum totus illatus eſt: qui non, quæ ſua ſunt, quærit, ſed quæ IESV CHRISTI. Ille enim in hoc ſacrificio poteſt IESVM CHRISTVM recipere, IESVM CHRISTVM Deo Patri pro ſe, & alijs offerre. & ideo petitioni iſti magiſter verus præpoſuit: Sanctificetur nomen tuum: & optime coniunxit ad illud verbum. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. Qui enim Ægyptum peccatorum exiuit, In Sanctificetur nomen tuum, & mare Rubrum tentationum inundantium, ſubmerſis Ægyptijs, ſicco pede tranſiuit: In Adueniat regnum tuum, & in deſerto contemplationis ſoli Deo intendit, & ſe totum Deo dedicauit: In Fiat voluntas tua, iam

in hoc deſerto eſuriens manna, ideſt, panem cœleſtem, à cœleſti Patre requirit, in Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. Qui enim in Ægypto aliquando ſuper ollas carnium ſedit: nunc, illis ſpretis, ſolum panem viuum, qui de cœlo deſcendit, exquirit, poſtulat, & acquirit. O admiranda CHRISTI dignatio, ò mira iubilatio mentis. Deus meus, ſponſus meus, amor meus factus eſt cibus meus. Sanctorum præmium, gaudium angelorum, Dei Patris Verbum eſt nutrimentum meum. Lux mundi, Sol cœli, ſapientia Dei eſt refectio animi mei. Proles virginea, redemptio humana, cœlique gloria facta eſt cibatio mea. Quid vltra affecto? quid vltra me poteſt allicere? Abſit à me domine, ex quo cor meum habet tam nobilem cibum, quòd circa aliquid, quod eſt in toto mundo, afficiatur. Quomodo, obſecro, poſt tam nobiliſſimum cibum, ſufficientiſſimum, ſuauiſſimum, & dulciſſimum poteſt cor meum circa vana, turpia, & immunda delectari? Et ſi ſemper non poſſit ipſum ſacramentaliter ſumere: ſaltem cor meum ipſum ſpiritualiter non deſinat ruminare. In veritate mirum, & plusquam mirum videtur: quomodo præ dulcore, & nimio amoris feruore cor non deficit in hoc cibo. Tu ſolus bone IESV

ſis ci-

ſis cibus meus, & refectio mea: te ſolum eſuriam: te ſolum auido, & inſatiabili appetitu comedam: & ſemper ſim famelicus tui. Quid te dulcius? quid ſuauius? quid amabilius bone IESV? Te ſolum volo comedere: te ſolum cupio maſticare. Tu mihi ſemper dulceſcis in corde. Si ſolus odor tuus deberet ſufficere toti mundo: quãto magis cibatio tua? Si in verbo, quod de ore tuo procedit, reficimur, & viuimus: quid eſt te Verbum ęternum ore recipere, & cordis dentibus maſticare? Quomodo in te cordis penetralia non liqueſcunt? quomodo non ſic cor meum delectatur in te, vt obliuiſcatur omnia præter te? Si aliquid terrenum, immo aliqua ſimilitudo terreni, tantum cor meum occupat aliquando, vt obliuiſcatur tui: quomodo tua veriſſima pręſentia non me tantum reficit, & inebriat, vt omnis mundi obliuiſcar, & etiam mei? Hunc ergo Pater cœleſtis panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. Da nobis hunc panem: vt ſemper in præſenti, & ſemper præſentialiter eum habeamus. Sit ſemper pręſens ſpiritualiter hic cibus: & nũquam ſciat præteritum, vel futurum: ſed, hodie, doces bone IESV, vt dicamus. Cur quæſo tantum feſtinas eſſe nobiſcũ? Quare non differs vſq; ad cras? Quid enim in nobis

vides? quid in nobis ſentis? quid in nobis agnoſcis: quòd in tantum noſtro es inebriatus amore? Quid nobiſcum lucraris? quid in nobis reperis? quem fructũ de nobis habebis, quòd neſcis tardare? ſed ſic amor noſtri te vrget, vt differre nequeas, quin ſtatim velis eſſe nobiſcum, cum quibus nullũ habes lucrum? Nos autem, qui ſumus fœtidiſſima ſanies, & indigni etiam tua creatura, quantumcunq; viliſſima, nominari: quomodo differimus, ex quo tantum deſideras nos eſſe tecum, quin te ſummum bonũ, ſpeculum ſine macula impetremus? Tu ergo bone domine differre non vis, vt oſtendis: nec nos differre volumus amplius; hodie ergo te repetimus, vt hodie te habeamus. Non enim tarda eſt inſtitutio; quod eſſet, ſi peteremus, & non impetraremus. Quia ergo te ſtatim petimus, & deſideramus: & hoc ipſum tu cupis: accede ad cor noſtrum: quia ad te aſcendit cor noſtrum. Et inebriatus es noſtri, & nos tui amore. Te ergo ad nos, & nos ad te cum impetu iungat pondus amoris. Et iam, omni mora ſublata, mutuus ſit amplexus: & inter brachia tua deficiat anima mea abſorpta amoris feruore. Cum enim ſenſi amplexum tuum: excitaſti animũ meum: poſt cibaſti: deinde inebriaſti: tãdem tuis amplexibus, & oſculis ſeparaſti animã

meam:

meam: & in tuis brachijs quieſcit:non eam, quamuis indignam, abijcis:non eam refugis: ſed ad te ſtringens clamas, & dicis. Adiuro vos filiæ Hieruſalem, ne euigiletis, neque ſuſcitare faciatis dilectam, donec ipſa velit. Sed adiuro clementiam tuam bone IESV: quare dixiſti:quotidianum? An ne continue vis eſſe cibus noſter? Nonne ſufficit, ſi per vnam diem in nobis habitas, & moraris nobiſcum? Quid fecimus tibi? Quid ergo dicam de beneuolentia tua? Neſcio: quia in illis theſauris clementiæ tuæ deficit animus meus: ita vt non poſſit paruam conſiderare ſcintillam: tanta eſt abyſſus eius. Et ideo aliud neſcio dicere: niſi, ex quo vis ſemper eſſe nobiſcum: nos omni tempore ſimus tecum: & nunquam à te ſponſo benigniſſimo, ſpecioſo, cibo ſuauiſſimo recedamus. Ita enim domine tuo amore, & deuotione nos conglutines tecum, vt non poſſimus à te recedere, nec velimus. Sic ergo panem noſtrum quotidianum da nobis hodie.

Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Hoc ſic ordina, & coniunge prædictis. O bone IESV nobiliſſimum cibum nobis indignis ſeruulis tuis benigniſſime, & inſtantiſſime obtuliſti. Sed quid? Timeo ad conuiuium Heſter, vt Haman, inuitari. Et ſi illa bone

IESV non ſit intentio tua: tamen timeo de iniuſtitia mea: qa agnoſco peccata mea: Quid ergo? Conuiuium opulentiſſimum paratum eſt: nuncij, ideſt, angeli, ſancti miniſtrant: eſuries me excitat, & compellit: tamen accedere non præſumo, quia peccaui. Quid ergo faciam? Anguſtiæ ſunt mihi vndiq;. Sed certe, quid eligam, ſcio. Ibo enim ad Patrem meum cœleſtem: de quo ſupradictum eſt. Pater noſter &c. & dicam ei. Pater peccaui in cœlum, & coram te. Iam non ſum dignus vocari filius tuus: fac me, ſicut vnum de mercennarijs tuis: ideſt, Dimitte nobis debita noſtra. Sed ò felix recognitio culpæ, quæ promeretur Patris amplexus. Forte amoris feruore inter amplexus eius reſoluar, & mutabor in virum alterum: & aliquantulum audebo comedere de vitulo ſaginato. Dimitte ergo nobis debita noſtra. O mira Dei noſtri dignatio erga nos; ipſum contempſimus: & pro viliſſima ſanie commutauimus: & tamen nobis ſuadet, vt veniam petamus: quoniam vult nobis veniam dimittere cum offenſis; hoc autem non vult angelis elargiri. Quomodo, quæſo, bone domine potes nos amplius aſpicere, qui ita turpiter à nobis abiecimus te? Ergo, ex quo tu ipſe ſuades? Dimitte nobis debita noſtra: Dimitte nobis: quia

iam pro nobis ipſe debitum ſoluiſti: iam te ipſum pro nobis in ſacrificio obtuliſti. Tu es, qui nos doces, vt dicamus: Dimitte nobis,&c. Hoc facere potes. Nonne pax iam facta eſt? Nonne iam pacis conuiuium celebratum eſt, aut quotidie celebratur? Dimitte ergo nobis debita noſtra: ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. O beatum proximi debitum: ò felix offenſa, quam allegare coram Deo poſſumus in remiſſionem debiti noſtri. Non ergo chariſſimi fratres contriſtemur, ſi nos offendunt homines: ſi nobis iniuriantur: ſi nos affligunt, rapiunt, & accipiunt noſtra: ſed in his, quantum eſt pro nobis, exultemus, & gaudeamus: immo affectemus, & cupiamus: quia, dimittendo ea proximis, allegare poterimus dimiſſionem debiti noſtri. Non eſt dubium, ꝙ magnæ virtutis, magnæq; efficaciæ eſt allegatio iſta, quam ſummus aduocatus, & iudex noſter nos docet. Ergo dimittite, & dimittetur vobis. Dimitte ergo nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem. Quid enim domine prodeſt baptizari, vel lauari à mortuo, ſi iterum tango mortuum? Non ſufficit mihi domine, vt peccata commiſſa dimittas, niſi etiam mi domine à culpis, & à peccatis imminentibus

cuſtodias. Nam promptiſſimus ſum ad peccatum: &, niſi me cuſtodias, ſine freno irruam in peccata. Quid domine profuit Haman, quòd à rege Aſſuero ſuper omnes principes fuit elatus: cum poſtea inflatus ſuperbia fuit ſuſpenſus in ligno? Quid enim mihi prodeſt, quicquid in præmiſſis petitur verbis: niſi me contra tentationes conſerues in bono? Ergo, Et ne nos inducas in tentationem. Vis bone IESV, vt ſic petamus: quia multoties permittis nos tentationibus ſtimulari: vt ad te recurramus. Omne modum, & viam, qua poſſis nos ad te trahere, exerces, quia tecum nos cupis habere. Tentatus ergo ad amplexus paternos fugiam: vt recipiat me fugientem, & timidum: & dicam ei. Et ne nos inducas in tentationem. Hoc vult: hoc deſiderat: hoc expectat meus Pater: vt ad refugium curram, & auxilium, & ſinum eius: vt totaliter de me diffidens ſolum de ipſo confidam. Ergo, Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Amen. Verum eſt domine, quia ſumus digni omni malo: quia contempſimus omne bonum: ſed vide clementiſſime Pater infinitam miſericordiã tuam, & omnino deteſtabilem nequitiam noſtram: & releua à nobis paruulis, nobis infirmis importabile onus: à malo opprimente,

mente, deſtruente, & retardante à bono libera famulos tuos: vt libere poſſimus dominatui tuo ſeruire, & vacare: & maxime ab illo terribili, & horribili malo æterno nos libera: ne tua deſiderabili viſione priuemur: quod horrent omnia oſſa noſtra. Quid enim mihi prodeſſet tuam creaturam fuiſſe: niſi te habeam: & totus in te ferar, & totaliter in vita æterna? Quam nobis cócedat ille, qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

Sequuntur alia dua breues expoſitiones ſuper Orationem Dominicam. Cap. XVIII.

POSSVNT autem ſupradicta aliter explicari: ſic, vt Pater noſter præmittatur: vt confidenter ad CHRISTVM accedamus. Qui eſt in cœlis: vt, quæ ſurſum ſunt, quæramus, non quæ ſuper terram. Sanctificetur nomen tuum: quantum ad fidei illuſtrationem. Adueniat regnum tuum: quantum ad ſpei firmitatem. Fiat voluntas tua: quantum ad charitatis conformitatem, & perfectionem. Panem noſtrum quotidianũ: &c. quantum ad nutrimentum, & fulcimentum temperantiæ: quod maxime exhibetur in

pane Euchariſtiæ. Et dimitte nobis debita noſtra, &c. quantum ad correſpondentiam, & meritum iuſtitiæ, per hoc, quod ſubditur: Sicut & nos dimittimus, &c. Et ne nos inducas, &c. quantum ad actum prudentiæ: quæ eſt in prçcauendis inſidijs. Sed libera nos à malo: quantum ad actum fortitudinis, quæ eſt in tolerandis aduerſis. Amen.

Alia expoſitio.

POſſumus autem ſupradictas petitiones exponere pro his, quæ habituri ſumus in patria: vt, Sanctificetur nomen tuum, referatur ad apertam viſionem. Quaſi diceretur. Quod nunc per ſpeculum, & in enigmate videmus: tunc pure, & ſine terra, & ſine aliquo medio videamus. Adueniat regnum tuum: quantum ad firmam tentionem: vt in çternum regnemus. Fiat voluntas tua: quantum ad cōſummatam dilectionem: quæ plene amantem in amatum transformat. Et tunc exponendum eſt. Sicut in cœlo, & in terra: ideſt: ſicut in angelis, & hominibus fiat. Panem noſtrum quotidianum da, &c. quantum ad ſuauiſſimam fruitionem. Et exponendum eſt, Quotidianum, ideſt, continuum: quia ſemper ibi eſt dies. Et exponendum

dum eſt, Hodie, pro præſentia: quæ non habet præteritum, & futurum: ſed eſt tota ſimul: quod melius per præſens notatur. Et dimitte nobis, &c. In quo petitur aduentus anni Iubilęi: in quo omnia debita dimittuntur veris Iudæis: ideſt: pœnitentibus, & confeſſis: & homo homini, & Deus hominibus talibus vniuerſa delicta dimittet. Et ne nos inducas, &c. In qua petitur illa pacis pulchritudo, de qua dicitur. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis: vbi non eſt amplius Sathan, nec malus occurſus. Sed libera nos à malo. Quaſi diceret. Duc nos ad illum ſtatum, qui eſt omnium bonorum aggregatione perfectus: & priuatione omnium malorum iucundus: vbi vere liberati erimus à malo. Hæc autem expoſitio vltima multam admirationem, & miram deuotionem, medullarem exultationem, plenam laudis perſolutionem requirit: & in ea ſatis ſunt miri, & inenarrabiles contemplationis theſauri: ſed non ſuffi cio, nec ſum dignus eos diſpenſare, nec ponere in os meum immundum: maxime cum regis Aſſueri aulam ingredi non valeam non vocatus: & ideo ſimplicitati noſtræ ſufficiant, quæ ſupra diximus foris in atrio exiſtentes. ipſe autem CHRISTVS ad nos in clementię ſignũ virgã aureã extendat: vt

poſſimus

poſſimus ſecure ad ipſum introire, & ſecum in æternum regnare: qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

Meditatio ſuper Salue Regina. *Cap. XIX.*

AD ſalutandam Beatam Virginem Mariã. Primo debes eius magnitudinẽ cõſiderare. Nec enim circa filium eius potuit amplius eleuari, quam, vt mater Dei vocaretur. Exultans ergo, & admirans magnitudinem matris noſtræ deuote, & reuerenter ad ipſam accedens dicito. Salue. Hoc dicto, ſtatim in tuam reſilias paruitatem, & magnificentiã matris Dei: & dic. Patientiam habe in me domina: quòd ego viliſſimus hominum audeo aſſiſtere tantę dominæ: & ſalutare pręſumo Reginam cœlorum, dominam angelorum, & matrem Dei mei. Sed de tua benignitate humili, & humilitate benigna confido: quòd me indigniſſimum ſuſtinebis. Et, quamuis ſis arca veteris teſtamenti: & ego multo ignobilior: tamen, cum te tetigero corde, & ſalutauero ore: non credo percuti, ſed tuo amore potius inflammari, & tua pietate largiſſima in omnibus exaudiri. Er-

go Salue Regina. Sub tuo regimine domina volo de cætero militare: & me totaliter tuæ dominationi committo: vt me plenarie regas, & gubernes. Non mihi me relinquas: quia ſum mihiipſi contrarius nimis. Quicquid ergo mihi dimiſeris: noueris miſerime deſeruiendum. Sed, cum plenus ſim miſeria: & à planta pedis vſq; ad verticem putrefactus geram horrorem fœtoris: quomodo me regere dignaberis tam nobiliſſima creatura? Certe, quia tu es regina miſericordiæ. Et, qui miſericordiæ ſubditi ſunt, niſi miſeri? Sed regina miſericordiæ es: & ego miſerrimus peccatorum ſubditorum maximus. Quomodo ergo domina non exercebis in memetipſum tuæ miſerationis effectum? Vere domina regina es miſericordiæ: quia non eſt in hac vita ſic deſperatus, ſic miſer, cui non impetres miſericordiam ſalutarem, ſi ad tuum declinauerit regimẽ. Certe domina, cum te aſpicio: nihil, niſi miſericordiam cerno. Nam pro miſeris mater Dei facta es: miſericordiam inſuper genuiſti: & demum tibi miſerendi eſt officium commiſſum. Vndique ſolicita de miſeris, vndique miſericordia vallaris: ſolum miſereri tu videris appetere. Multum ſolicita es de miſeris: hos in tuos filios adoptaſti: hos regere domina voluiſti: & ideo regina miſeri-

ſeri-

ſericordiæ tu vocaris. Quid ergo de cætero formidamus? quid timemus? Et quis à te, quod petierit, non habebit? Certe nullus, niſi, qui ſe miſerum non recognoſcit: quia nõ ſubeſt tuo regimini, niſi miſer. Aut quis etiam, ſi ſe cognoſcit miſerum, de tua miſericordia non confidit? Illi ergo paueāt ſoli, qui ſe exiſtimant eſſe iuſtos: & ſuperbi, præſumptuoſi: qui tuo regimini nõ ſubſunt: & illi miſeri, qui tuam miſericordiam non requirunt. Nos ergo miſeri tecum de cætero conſolemur: tecum amodo domina habitemus: demum te totis viſceribus amplectamur; quia tu es vita. Vita vere, quę mortem ſuperbiæ viciſti: quæ nobis vitam gratiæ impetraſti: vitam gloriæ genuiſti. Et nõ eſt dubium, ꝙ vitam naturæ multis reddidiſti. In omnibus enim te vitam morti opponis. O vita mirabilis: quæ mortuos viuificare conaris. Per te ò domina à priuatione eſt homo regreſſus ad habitum; ò vita mortẽ non timens, mortem expellens, mortales im mortales conſtituens: ò certe vita amabilis, vita deſiderabilis, vita delectabilis: ò vita non ſeneſcens, ſed potius ſenes ad iuuentutem reducens: ò vita carnales vitas ad nihilum redigens, & abhorrens: ò vita, quæ nutris cœleſtibus alimentis: ò vita certe contraria vitæ mundi. Qui enim vult te habere: ſe

re:ſe affligat: delitias reſpuat:delicata quę-que contemnat: &, qui amplius mortificatus fuerit: amplius te poſſidebit; ò vita diuina fortificans poteſtate, ſcilicet impetratione diuina, diuina ſapientia regulans, & diuina vegetãs bonitate. Si vita mea es: cur non ſemper in me es? cur non ſemper vegetas animam meam? Quis mihi tribuat, vt ſemper gaudeam beneficio huius vitæ? Dulcedo. Vera dulcedo: quæ amaritudiné peccati, veniam impetrando, expellis: quæ nobis dulcedinem gratiæ, & vitæ acquiris: quæ ad ſuaues cœleſtis patriæ contemplationes introducis; ò dulcis domina, cuius ſola memoria affectum dulcorat: cuius meditatio magnificentiæ mentem eleuat: cuius pulchritudo oculum interiorem exhilarat: cuius amœnitatis immenſitas cor meditantis inebriat. ò domina: quæ rapis corda dulcedine. Nonne cor meum dña rapuiſti? &, vbi quæſo poſuiſti illud, vt ipſum valeã inuenire? Nunquid in ſinu tuo, ne inueniam, collocaſti? Nunquid inter vbera tua poſuiſti illud? Fortaſſe ibi poſuiſti cor meum: vt, quod friget, ibi caleſiat. O raptrix cordium, quãdo mihi reſtitues cor meum? quare ſic corda ſimplicium rapis? quare violentiam facis tuis amicis? Nunquid ſemper vis ipſum tenere? Cum id à te poſtulo: mihi

arrides : & ſtatim tua dulcedine conſopitus quieſco : & in me reuerſus, cum iterum poſtulo, me amplexaris dulciſſima : & ſtatim inebrior tui amore : & tunc cor meum non diſcerno : nec aliquid ſcio petere, niſi tuum. Sed, ex quo ſic eſt cor meum tuo dulcore inebriatum : guberna illud cum tuo : & in ſanguine agni conſerua: & in latere filij colloca. Tunc aſſequar, quod intendo : tunc poſſidebo, quod ſpero : quia tu es ſpes noſtra. Nonne domina tu es regina? nonne tu es noſtri mater premij? ſcilicet, CHRISTI, qui eſt præmium bonorum, & beatorum? Nonne tu es, quæ tantum nos exaltare deſideras? Nonne plus ſine comparatione nos diligis, ac bonum noſtrum procuras amplius, quam mater carnalis? Si ergo nos vis facere glorioſos : immo, quia vis: quis poterit te prohibere? Sperent in te, qui nouerunt nomen tuum : quoniam non derelinquis quærentes te domina. Certe, qui ſperant in te, mutabunt fortitudinem : aſſument pennas : vt aquilæ, volabunt, & non deficient : current, & non laborabunt. Quis enim non ſperabit in te, quæ etiam adiuuas deſperantes? Et, quis non ſperabit in te, per quam exauditæ ſunt patrum preces, & eorum adimpleta ſunt promiſſa? Quid potuerunt Patriarchæ, & Prophetæ

deſide-

deſiderare, quod per te domina non fuerint aſſecuti? Si antiqui hæc omnia habuerunt per te: quomodo nos, qui ſumus vnici filij tui ſanguine redempti, non habebimus, quod voluerimus poſtulare? Non dubito, quòd, ſi ad te venerimus, habebimus, quod voluerimus. In te ergo ſperet, qui deſperat, qui deficit: ad te recurrat confidenter, ad te perueniat, qui vult aliquid impetrare, dicendo. Salue. Quid ergo de cætero a tui ſalutatione poterit nos prohibere: ex quo es vita, dulcedo, & ſpes noſtra? Quid ergo a tua reuerentia, ex quo es regina, nos poterit impedire? Et, quid eſt ſalutationem replicare, niſi tibi ſine fine reuerentiam exhibere? Quid eſt ſalutare, & iterum ſalutare, niſi ſalutem, & ſalutis profectum à te domina poſtulare? Quid ſalutamus, & iterum ſalutamus, niſi, vt tam interius, quàm exterius per te domina ſalubriter cuſtodiamur? Quid ſaluto, niſi, quia vtrunq; hominem tuæ reuerentiæ expono? Quare te ſalutaui, niſi, vt te haberem? Quare iterum te ſalutaui, niſi, vt per te filium tuum poſſiderem? Quare te ſalutaui, niſi, vt redderem te attentam ad vota mea? Et, iterum quare te ſaluto, niſi, vt bene ſuſcipias, & perficias ipſa vota mea? Aut certe, primo te volumus ſalutare, vt te commendemus: ſecundo,

ſecundo, vt poſt hanc miſeriam filij tui gloria gaudeamus. Primo es domina ſalutata, vt per te gratia impetretur: ſecundo, vt per te ad gloriam perueniatur ad te: Ad te vere: quia tu ſola dominum genuiſti: tu ſola interemiſti vniuerſam hęreticam prauitatem. Tu ſola es domina regni: tu ſola es gubernatio præmij. Ad te matrem miſericordiæ, matrem certe: quæ lauas nos à fecibus peccatorum: quæ nos conſolaris in cunabulis vagientes paruulos: eſurientes lactas: cuius brachijs ſuſtentamur deficientes. Tu vere conſolidas vulneratos: ad ſalutem perducis ęgrotos. Et non ſolum mater, ſed etiã medicina facta es miſerorum: quæ es domina angelorum. Ad te certe, quæ non derelinquis delinquentes, quæ non reſpuis fugientes: quæ blandimentis nos allicis: delitijs nos foues, & nutris. Ad te clamamus. Quomodo non clamemus, qui vulnera ſuſtinemus: plagas ſentimus: qui inimicis vndique circundamur? Clamamus anguſtiati, miſerijs infinitis oppreſſi: clamamus cordis anxietate, ſtomachi vacuitate, doloris acerbitate. Aut forte erga te amoris immenſitate clamamus: ne ſomnolentia tibi erga nos inducatur. Quare enim obdormis domina? Surge, & adiuua nos. Clamamus etiam, vt noſtram tibi manifeſtemus

miſe-

miſeriam: quia clamare neceſſitas nos compellit. Et etiam ad te clamamus: vt te ad compaſſionem amplius moueamus. Propter hunc clamorem raucæ factæ ſunt fauces meæ. Quid ergo amplius moraris? Quid affligi nos permittis? Si ergo multum tardaueris: & vocem clamando amiſero: ad te amplius clamare nequibo. hei mihi: quid tunc faciam: cum nec exaudire me poteris, nec audire? Quid faciam domina, cum à te fuero penitus deſtitutus: cum tua vbera nõ poteris miniſtrare? Cito domina ſubuenias clamanti: ne in manibus ſubiciar inimici. Curre, feſtina domina: & tuum nequiſſimum ſeruum, ac infideliſſimum ad te clamantem parcendo adiuua: & eripe de manibus inimici, & periculis tui hoſtis. Si aliud ò domina te allicere non deberet, niſi, quia tuus hoſtis audet tuos ſeruos fraudulenter inuadere: deberes ad nos quantocyus feſtinare. Curre, & libera nos domina propter ſuam ſuperbiam comprimendam. Curre, ne inimici tui dominentur in nobis tuis clientulis. Curre, ne dicant: vbi eſt Deus eorum, de cuius clementia confidebant? Nec mireris domina, ſi clamamus: quia ſumus à te nimium elongati: in regionem longinquam abeuntes diſſipauimus partem noſtram. Quaſi diceretur: Si propè eſſemus:

planius poſſemus loqui; & ideo, quia longe ſumus, clamamus exules. Exules à patria, exules à viſione diuina: & vtinam non exules à gratia: exules à conſolatione materna. O anima, cur non es potius ſeparata à corpore, quàm à tua domina? Exulata es à CHRISTO capite, & quomodo potes miſera ſine capite ambulare? Nonne ambulare ſine capite monſtruoſum eſt? Hei mihi, cur in tam longum exilium relegatus ſum? Quomodo, vel quando videbo Deum ſaluatorem meum? aut, quando potero ſaltem dominam meam intueri? Non dubito domina, quòd, ſi ad te, tanquam exules, clamauerimus ex corde: te, & tuum filium plene poſſidebimus. Cur ergo volumus hic quieſcere? Cur ad patriam non anhelamus? Cur non affectamus matrem dulciſſimā amplexari? Quare nō deſideramus ſecum cū filio ſuo cōmorari? O domina, dū hic ſumus, exules conſtituas nos: ne etiam, tanquam in patria confidentes, quærere te, & filium tuum deſiſtamus. Sic tamen conſtituas exules in corpore: vt hic tecum ſimus ciues in mente. Filij Euæ. Vere filij Euæ: quia ſuperbi, & præſumptuoſi: vere filij Euæ: quia ambitioſi, & auari, ſaltem ſcientia: & vtinam non re aliena: guloſi, carnales, & inobedientes: & breuiter in omnibus ipſam

Euam

Euam ſequētes, & promptiſſimi ad malum, difficilesq́; ad bonum. Et, ſi contingat aliquem filium bonorum operum generare: cum quadam cordis triſtitia, & dolore parturimus: ſed malum cum gaudio perpetramus. Nec nobis ſufficiunt mala noſtra: ſed, ſicut Eua Adam, ita nos alios maculamus ad malum. Et etiam, ſicut ipſa excuſabat ſe: ita & nos in defectibus noſtris excuſamus: aut ſaltem, ſi poſſumus, in alios retorquemus. Tædet nos veſci ligno vitæ, & in cruce dominum contemplari: & manus ad lignum prohibitum applicamus; non curamus per contemplationem Paradiſi delitijs conſolari: ſed potius volumus in peccatorum fecibus habitare. Plus enim placet nobis in multo labore, & ſudore vilia agere, & acquirere, quàm dominum gloriæ deguſtare. Niſi enim domina nos adiuuiſſes: fortaſſe iam ad inferni profundiſſima veniſſemus. Nec enim eſt, quod nos poſſit excuſare: quia non te, ſed Euam in omnibus imitamur; ac propter hoc domina, Ad te ſuſpiramus. Suſpiramus autem de tam bonæ matris abſentia venire ad te domina cupientes: ſuſpiramus ad te tuum filium affectantes: ſuſpiramus ad te, tanquam paruuli ad tua vbera anhelantes: ſuſpiramus ad te deſiderio: ſuſpiramus, & amore no-

ſtro. Nullus enim, niſi tuus amor, quo erga te ſumus domina inebriati intrinſecus, cogit nos ad te domina ſuſpirare. Quis enim non te diligat reparatricem hominum, amoris caminum, pulchriorem Sole, dulciorem melle, bonitatis theſaurum, honeſtatis ſpeculum, omnis ſanctitatis exemplum? Omnibus es amabilis, omnibus affabilis, omnibus delectabilis. Sedes es ſapientiæ, fluuius clementiæ, radius deitatis: nec eſt, qui ſe abſcondat à calore tuo. Quis ergo ad te non ſuſpirabit? Amore etiam ſuſpiramus, & dolore. vndiq; namque nos anguſtiæ premunt. Quomodo ergo nunc non ſuſpiramus ad te, quæ ſolatium es miſerorum, refugium expulſorum, liberatio captiuorum, medicina infirmorum, mater paruulorum, ſponſa adultorum, regina bellatorum, domina vniuerſorum, & etiam inimicorum: nec eſt, qui tuæ voluntati valeat obuiare? Sic afflicti, ſic miſeri ad te talem dominam ſuſpiramus gementes, & flentes in hac lachrymarum valle. Tu domina nonne vides, quomodo, & qualiter ſumus amaritudine pleni? Intus ſumus gementes, & exterius flentes, in loco lachrymoſo iacentes. Onerati peccatis gemimus: aggrauati moleſtijs flemus: abundantes miſerijs in valle lachrymarum ſumus. Gemi-

mus ſauciati: flemus ſpoliati: in valle lachrymarum ſumus deſtituti. Gemimus Solem iuſtitiæ non videntes: flemus inimicis noſtris ſeruientes: in valle lachrymarum ſumus tuum auxilium implorantes. Hæc eſt certe vallis lachrymarum, ad quam omnia lachrymabilia fluunt, gemebunda decurrunt, flebilia ruunt. Ad hanc vallem fluxerunt dæmones infernorum, peccatum protoplaſtorum, miſeriæ antiquorum. Quid autem amplius dicam? Non ſufficio, nec ſcio huius vallis deteſtabilia enarrare. Eia ergo aduocata noſtra illos tuos miſericordes oculos ad nos conuerte. O laudabilis clementia Creatoris: quæ ſic afflictis tam nobile, & laudabile ſubſidium dignatur elargiri. ò certe Dei noſtri mira benignitas: qui ſuis reis te dominam tribuit aduocatam: vt à filio tuo inter nos, & ipſum iudicem conſtituta, quod volueris, pro nobis valeas impetrare. Nec enim dubium eſt, quòd noſtra culpa iuſte damnabat, quos conſeruat tuæ aduocatio pietatis. O mirabilis erga nos miſericordia Dei noſtri: qui, ne alias fugeremus pro ſententia: non ſolum dignatus eſt communicare ſe nobis in iudicem, vt eſſet Deus, & homo IESVS CHRISTVS, à quo debet ſentētia promulgari: ſed voluit ipſe ſua

viſcera miſericordiæ matrem ſuam, dominam gratiæ noſtram inſtituere aduocatam. Et ideo non timendum eſt, quin miſerearis miſeris: & ad illam partem inclines ſententiam, quam defendis: & nobis exhibeas gloriam, quam cauſaris. Scio bene, quod poſt ſententiam non eſt appellatio ad maiorem: quia, etſi iudex ſit homo tuus filius: eſt tamen & Deus filius Dei Patris. Non enim video domina, quomodo aliquid tibi valeat denegare: &, quin per te cœleſtem patriam habeamus. Hoc eſt enim, quod cupit Deus noſter: hoc eſt, quod deſiderat: hoc eſt, pro quo te matrem conſtituit aduocatam. Non ergo reſtat domina, niſi, vt illos tuos miſericordes oculos ad nos conuertas. Eia ergo aduocata noſtra illos tuos miſericordes oculos ad nos conuerte. Non enim dubito, quòd, ſi noſtras aſpexeris miſerias, non poterit tua miſeratio ſuum retardare officium. Mirabiles, necnon & amabiles tuorum radij oculorum: quibus nos allicis ad amorem: & ad plenam domina ſalutem, venenatos oculos eruunt baſiliſci. O Euæ oculi venenati, cur non offertis vos oculis Virginis, ſi vultis perfectam recipere medicinam? Nam ſuorum claritas oculorum vmbras expellit: effugat cateruas dæmonum: purgat vitia mentium: corda congelata ſuccen-

cen-

cendit: demum ad cœleſtia trahit. O domina, quam beati ſunt, quos viderint oculi tui. hos ergo oculos ad nos conuerte. & IESVM benedictum fructum ventris tui, nobis poſt hoc exilium oſtende. O venter mirabilis: qui potuit capere Creatorem: o venter laudabilis, qui meruit recipere redemptorem: o venter deſiderabilis: qui emanauit deſiderium mentium, gratiarum fluuium, gloriæ præmium: o venter, non venter, ſed cœlum empyreum. In hoc ventre fuit precium perditorum, felicitas beatorum, Deus angelorum. o beatus venter: o beata viſcera: o beata vbera: o domina noſtra: o fons pietatis, locus ſanctitatis, flumen bonitatis venter tuus domina: o felix venter, qui Solem genuiſti, mundum reparaſti, patriam recuperaſti. o quam precioſus venter: qui portauit medicinam infirmis, vitam mortuis, & paradiſum iuſtis: o venter eburneus, & ſedes ſapientiæ: o venter tornatilis, & celſitudo gloriæ: o venter amabilis, & dulcedo animæ: o eleuatio mentium, inebriatio cordium, ſuauitas peccatorum fructus tuus domina. hic eſt vere fructus beatus à principio ſui ortus: hic eſt IESVS filius Dei viui: hic eſt Saluator noſter, dominus Deus noſter. hunc IESVM benedictum fructum, ventris tui no-

bis poſt hoc exilium oſtende benignum: vt ipſum videndo ipſum habeamus: ipſum habendo ipſo perfruamur. O clemens indigentibus: O pia exorantibus: O dulcis diligentibus: O clemens pœnitentibus: o pia proficientibus: o dulcis contemplantibus: O clemens, laborando: o pia, largiendo: o dulcis, te donando: O clemens, conſolando: o pia, blandiendo: o dulcis, oſculando: O clemens in effectu: o pia in affectu: o dulcis in affatu: O clemens in conceptu: pia in aſpectu: dulcis in amplexu: dulcis in amore rectis: Clemens in ſubiectis: pia in correctis: & dulcis in dilectis. O Clemens, o pia, o dulcis Maria. Amen.

Capitulum finale de ſtatu beatorum in cœleſti Hieruſalem. *Cap. XX.*

AD contemplandum de cœleſti Hieruſalem aliquid balbutiendo pronam. Nam locus eſt altiſſimus, ſplendidiſſimus, latiſſimus, & firmiſſimus. Societas eſt nobiliſſima, ſpecioſiſſima, benigniſſima, puriſſima, inceſſabiliſſima: id eſt: nunquam ceſſabit, nec remittetur. Ibi habebimus dominum potentiſſimum, excellentiſſimum, iuſtiſſi-

mum, & liberaliſſimum: Patrem nobiliſſimum, ditiſſimum, prouidentiſſimum, & pijſſimum: fratrem ſimillimum, curialiſſimum, ſapientiſſimum, & optimum: Sponſum pulcherrimum, ſingulariter ſummum, ſuauiſſimum, & amore feruentiſſimum. Quantum ad nos erit ibi aperta viſio, firma tentio, conſummata dilectio, continua laudatio, reuerentia profundiſſima, admiratio altiſſima, exultatio ſanctiſſima, & deuotio intima. Et in corpore erit agilitas, claritas, ſubtilitas, & impaſſibilitas. Ex prædictis omnibus conſurget fruitio perfectiſſima, ſatietas ſufficientiſſima, ſobrietas ſobriſſima, voluptas pudiciſſima, cordialis diffuſio, iucundiſſima complexio, medullaris transformatio, centralis quietatio, omnis amœnitas, omnis ſuauitas, omnis ſecuritas, & omnis libertas: quia liberi erimus ab omni iniuria, violentia, culpa, & miſeria. Et ſic abſterget Deus omnem lachrymam ab oculis ſanctorum ſuorum: & mors vltra nō erit: neque luctus, neque clamor, neque dolor erit vltra: quæ prima tranſierunt: vt veritas in Apocalypſi teſtatur. Felices lachrymæ, quas manus Conditoris abſterget. Et ideo Veritas per Eſaiam dicit, Ad vbera portabimini: & ſuper genua blandientur vobis. Quomodo ſi mater blandiatur filio:

ego

ego conſolabor vos: & in Hieruſalem conſolabimini. Et, quoniam tantum gaudebimus de bono alterius, quantum diligimus eum: & ibi vere diligemus omnes alios, ſicut & nos,& Deum perfectiſſime pluſquam noſmetipſos: ideo multiplicabitur gaudium noſtrum ſecundum inęſtimabilem numerum angelorum, & ſanctorum: de quorum gaudio gaudebimus,ſicut de noſtro. Et plus ſine comparatione gaudebimus de immenſitate diuinæ potentiæ, ſapientiæ,& bonitatis, quam de fęlicitate noſtra, &, quia iſtud eſt exceſſiuum, ſic abſorbebimur gaudio de fęlicitate diuina, & intrabimus in gaudium domini intus, & foris vndiq; abſorpti, & circundati gaudio exceſſiuo. Nec mirum: quia plus ſine comparatione nos diligit Deus, quam nos ipſi nos: & ideo ſine comparatione plus dabit nobis gaudij, & lætitiæ, quam ſciremus, aut poſſemus petere,vel appetere. Sic ergo abundabimus,& ſuperabundabimus gaudio: quia diligentes, & quia dilecti: quia nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcendit, quæ pręparaſti diligentibus te: immo non ſolum cor hominis viatoris, ſed nec etiam comprehenſoris,aut alicuius angeli poteſt, aut poterit illud bonum infinitum, & gaudium nobis paratum, & oblatum compræhen-

hendere. Sic ergo intrabimus in gaudium domini noſtri. Gaudens ergo gaudebo in domino ſemper: & ei de tantis beneficijs gratias exhibebo. Gaudebunt labia mea, cum cantauero ſibi: & anima mea, quam ſic nobiliter ſeipſo redemit. Lauda ergo Hieruſalem dominum: lauda Deum tuum Sion: immo laudent eum cœli, & terra, mare, & omnia quæ in eis ſunt. Iam ſuper omnes vicos Hieruſalem Alleluia dicamus. Lauda ergo anima mea dominum: laudabo Dominum in vita mea: & illum mecum laudet omnis creatura. Amen.

F I N I S.

1.003.397

B R I X I AE,

Apud Vincentium Sabbium. M. D. XCIX.

Superiorum permiſſu.